

Van Burenlandse Zaken

evaluation
evalua

ONDERZOEK NAAR DE KWALITEIT VAN IN 2002
AFGERONDE DECENTRALE EVALUATIES

Eindrapport

ONDERZOEK NAAR DE KWALITEIT VAN IN 2002
AFGERONDE DECENTRALE EVALUATIES

Eindrapport

Druk: OBT bv., Den Haag
Ontwerp: Annelies Glandorf | b.ont
Bianca Wesseling | Jean Cloos Art Direction
ISBN: 90-5328-344-7
Bestelnummer: BZDR 6222/N
www.euforic.org/job
www.minbuza.nl
augustus 2004

VOORWOORD

Jaarlijks worden binnen het Ministerie van Buitenlandse Zaken tientallen evaluaties uitgevoerd. Door middel van evaluaties probeert het Ministerie inzicht te verkrijgen in de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid. Concreet gaat het om de vraag of beleid het beoogde effect heeft en of het goed wordt uitgevoerd. Evaluaties zijn direct verbonden met het resultaatgericht sturingsmodel van de rijksoverheid dat ten grondslag ligt aan de operatie 'Van Beleidsbegroting tot Beleidsverantwoording'. In de begroting en het jaarverslag van het ministerie wordt, naast financiële informatie, steeds meer informatie opgenomen over wat het Ministerie doet en heeft gedaan en welke effecten daarmee worden beoogd en welke zijn gerealiseerd. Deze informatie draagt bij aan verantwoorde besluitvorming over beleidsuitvoering en formulering. Het is van groot belang dat de evaluaties waarmee deze informatie wordt verzameld, zijn gebaseerd op valide en betrouwbaar onderzoek, waarmee bruikbare uitkomsten tot stand komen.

Bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken neemt de Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie (IOB) de centrale beleidsevaluaties voor haar rekening. Daarnaast worden door beleidsdirecties en posten decentraal evaluaties ondernomen over beleid en programma's waarvoor zij verantwoordelijkheid dragen. IOB heeft een onderzoek ingesteld naar de kwaliteit van de in 2002 afgeronde decentrale evaluaties. In dit rapport worden de resultaten van dit onderzoek bekend gesteld. Het onderzoek is gebaseerd op de in de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek Rijksoverheid gestelde kwaliteitseisen.

Dit onderzoek is het eerste in een serie van jaarlijks te verrichten onderzoek naar de kwaliteit van een selectie van de gedurende het voorafgaande jaar afgeronde evaluaties. Centraal in het onderzoek staan de toetsing van de kwaliteit van evaluaties en het signaleren van hiaten en aandachtspunten voor verbetering. Dit onderzoek is niet alleen van belang voor het ondersteunen van het proces van verbetering van de kwaliteit van de decentrale evaluaties, maar draagt tevens bij aan het inzicht in de betrouwbaarheid van de beleidsinformatie bij Buitenlandse Zaken. Het rapport zal worden behandeld door het Audit Committee van het ministerie dat erop zal toezien dat een actieplan voor opvolging van de aandachtspunten voor verbetering wordt opgesteld. Aan de Tweede Kamer zal

verslag van deze onderzoeksresultaten worden uitgebracht in het jaarverslag van IOB dat in het voorjaar van 2005 zal verschijnen.

Het onderzoek is verricht door Rita Tesselaar, inspecteur monitoring en evaluatie van IOB, en Roland P.A. Rodts, consultant. Meer personen dan hier kunnen worden vermeld hebben met hun inzichten, ervaring en commentaren een onmisbare bijdrage geleverd aan de realisatie van dit onderzoek. IOB dankt hen allen hartelijk. Dit betekent niet dat zij verantwoordelijkheid dragen voor de inhoud van dit rapport. Die berust geheel bij deze inspectie.

Rob D. van den Berg

Directeur Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie

INHOUD

Voorwoord	III
Afkortingen	VII
Deel 1 Hoofdrapport	
1 Hoofdbevindingen en aandachtspunten	1
2 Achtergrond en opzet van het onderzoek	9
2.1 Aanleiding en doelstellingen van het onderzoek	9
2.2 Achtergrond van het onderzoek	9
2.3 Afbakening	11
2.4 De onderzoeksvragen	14
2.5 Aanpak en methoden van onderzoek	15
2.6 Organisatie van het onderzoek	16
2.7 Beperkingen van het onderzoek	17
2.8 Opzet van het rapport	18
3 De kwaliteit van de evaluaties	19
3.1 Algemene kenmerken	19
3.2 De kwaliteit van de evaluaties	23
3.3 Validiteit	25
3.4 Betrouwbaarheid	29
3.5 Bruikbaarheid	32
3.6 Synthese van de bevindingen	33
3.7 Verklarende factoren	35
Deel 2 Kenmerken en scoretabellen van de evaluaties	39

Bijlagen

1	Terms of Reference onderzoek naar de kwaliteit van in 2002 afgeronde evaluaties	121
2	In 2002 afgeronde decentrale evaluaties	131
3	Methodologisch kader voor het onderzoek	137
4	Specifieke aandachtspunten voor het veldonderzoek	143
5	Lijst van interviews	149
6	Geraadpleegde documenten	153
7	Definitie van gebruikte evaluatiebegrippen	155

AFKORTINGEN

BZ	Ministerie van Buitenlandse Zaken
OS	Ontwikkelingssamenwerking
RPE	Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek Rijksoverheid
VBTB	Van Beleidsbegroting tot Beleidsverantwoording
DGIS	Directoraat Generaal Internationale Samenwerking
FEZ	Directie Financieel Economische Zaken
IOB	Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie
HMA	Harer Majesteits Ambassade
DSI	Directie Sociale en Institutionele Ontwikkeling
DCO	Directie Cultuur en Onderwijs
DVF	Directie Verenigde Naties en Internationale Financiële Instellingen
DDE	Directie Duurzame Economische Ontwikkeling
DMV	Directie Mensenrechten en Vredesopbouw
DPV	Directie Personenverkeer en Vreemdelingenzaken
PM&E	Projectgroep Planning, Monitoring en Evaluatie
MMOP	Meerjarig Multidisciplinair Onderzoeksprogramma
HBBZ	Handboek Bedrijfsvoering Buitenlandse Zaken

1 HOOFDBEVINDINGEN EN AANDACHTSPUNTEN

Inleiding

Sinds 2002 is de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek Rijksoverheid (RPE) van kracht. De regeling stelt een aantal eisen aan de kwaliteit van evaluatie-instrumenten die worden gehanteerd voor de departementale begroting en verantwoording. Deze dienen valide, betrouwbaar en bruikbaar te zijn. De regeling bepaalt ook dat de kwaliteit van evaluaties steekproefsgewijs wordt geverifieerd. De Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie (IOB) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) heeft de taak om de kwaliteit van afgeronde evaluaties van directies en posten te onderzoeken. Dit onderzoek is gericht op in 2002 afgeronde evaluaties. De centrale doelstellingen zijn het toetsen van de kwaliteit van deze evaluaties en het signaleren van hiaten en aandachtspunten voor verbetering.

De RPE geeft uitvoering aan de bepaling in de comptabiliteitswet dat ministers verantwoordelijk zijn voor de doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid dat ten grondslag ligt aan hun begroting. Volgens de comptabiliteitswet dienen ministers een en ander periodiek te onderzoeken. De RPE heeft als specifieke doelstelling “ervoor te zorgen dat de in het kader van de departementale begroting en het jaarverslag op te leveren beleidsinformatie voldoet aan de voor deze informatie geldende kwaliteitseisen”. De regeling is geënt op de in de regeringsnota ‘Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording’ (VBTB) vervatte ambitie om het resultaatgerichte sturingsmodel een stevige impuls te geven. Het onderzoek naar de kwaliteit van evaluaties wordt uitgevoerd tegen de achtergrond van een langere termijn proces gericht op uitvoering van de nota VBTB en de RPE.

Het onderzoek is gericht op een steekproef van 25 uit een totaal van 83 in 2002 afgeronde evaluaties. Het merendeel betreft evaluaties van programma’s en projecten op het terrein van de internationale samenwerking. Getracht is de kwaliteitsbeoordeling zoveel mogelijk te objectiveren aan de hand van een lijst van 16 indicatoren en daartoe behorende elementen. De indicatoren zijn geclusterd in drie groepen die aansluiten bij de drie kwaliteitseisen die in de RPE zijn opgenomen (validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid). Voor de beoordeling is gebruik gemaakt van een 4-puntenschaal (goed redelijk, matig en

slecht). Twee onderzoeksbenaderingen zijn toegepast, een deskstudie van de 25 evaluaties en een aanvullende veldstudie van 10 van de 25 evaluaties.

Hoofdbevindingen

1. Decentrale evaluaties dragen slechts beperkt bij aan inzicht in doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid en doelmatigheid van de bedrijfsvoering

In de onderzochte evaluaties heeft de vraag naar doeltreffendheid vooral betrekking op het bereiken van operationele doelen op het niveau van uitvoerende organisaties (de geleverde prestaties ofwel de output) en veel minder op de effecten daarvan (doeltreffendheid). In ongeveer driekwart van de evaluaties ontbreekt de vraag naar doelmatigheid of is sprake van een zeer beperkte vraag naar doelmatigheid. Evaluaties zijn in sterke mate opgezet vanuit een beheersmatig en toekomstgericht perspectief. In de meeste gevallen werd uitgegaan van continuering van het betreffende programma of project. Evaluaties zijn veel minder opgezet vanuit een beleidsperspectief, gericht op het in beeld brengen van effecten van beleid. De evaluaties maken geen deel uit van een bredere departementale inspanning om doeltreffendheid en doelmatigheid systematisch in kaart te brengen en informatie hierover te benutten voor de begroting en het jaarverslag.

2. De kwaliteit van de evaluaties is variabel

De volgende tabel laat zien aan hoeveel van de 16 indicatoren voor de onderzochte 25 evaluaties de score goed of redelijk is toegekend.

Tabel scores goed of redelijk

Aantal scores goed of redelijk	13-15	9-12	5-8	3-4
Aantal evaluaties	6	8	9	2

Uit de tabel is af te leiden dat 6 evaluaties op vrijwel alle onderdelen goed tot redelijk scooren, 8 evaluaties met 9-12 indicatoren goed of redelijk een middengroep vormen en de overige 11 evaluaties als kwalitatief matig tot slecht kunnen worden aangemerkt.

Indicatoren waarop een groot aantal evaluatieonderzoeken goed of redelijk scoort zijn de beschrijving van de aanleiding en doelstelling van de evaluatie, consistentie tussen de

onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen, ongestoorde werking van het onderzoek en de aansluiting tussen het gebruiksdoel en de onderzoeksresultaten.

Ten aanzien van de drie kwaliteitseisen validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid zijn de volgende veel voorkomende tekortkomingen geconstateerd.

Validiteit

Met betrekking tot validiteit zijn de voornaamste tekortkomingen de gebrekkige situering van het evaluatieonderwerp in haar beleidsmatige en institutionele context en een gebrekkige beschrijving van het evaluatieonderwerp. Vooral informatie over programma/project-inputs en besteding van de financiële middelen is vaak onvolledig of ontbreekt zelfs geheel. De degelijkheid van de analyse wordt vaak aangetast door onduidelijke specificatie van output en/of effectindicatoren. De evaluaties besteden weinig aandacht aan resultaatmeting. In veel gevallen zijn de behaalde resultaten niet systematisch in kaart gebracht en/of wordt geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten resultaten (gerealiseerde input, prestaties, effecten). Verder laat de kwaliteit van de doelmatigheidsanalyse heel veel te wensen over.

Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid wordt bij veel evaluaties aangetast doordat van de belanghebbenden bij het evaluatieonderwerp alleen programma- of projectbeheerders en uitvoerders zijn gehoord of doordat de omvang van de genomen steekproef beperkt is. Ook wordt weinig aandacht besteed aan de kwaliteit van de informatie waarop de evaluatie wordt gebaseerd. De onafhankelijkheid van evaluatieteams is niet optimaal doordat evaluatoren zijn geselecteerd en/of evaluaties zijn gefinancierd door budgethouders die verantwoordelijkheid dragen voor het onderwerp van evaluatie. Bovendien wordt de kwaliteit van de evaluaties niet systematisch door de betrokken directie of post gecontroleerd.

Bruikbaarheid

De RPE geeft aan dat de bruikbaarheid van een evaluatie in belangrijke mate bepaald wordt door de validiteit en betrouwbaarheid van de evaluatie. De bruikbaarheid wordt aangetast door tekortkomingen m.b.t. validiteit en betrouwbaarheid. Bovendien beantwoordt een aanzienlijk deel van de evaluaties niet alle in de Terms of Reference gestelde evaluatievragen. Ook laat in veel gevallen de presentatie van de evaluatieresultaten te wensen over.

Daadwerkelijke benutting van evaluaties is in dit onderzoek niet diepgaand onderzocht, omdat benutting op zich geen goede indicator voor de kwaliteit van evaluaties is. Inzicht in benutting vereist ook een andere onderzoeksopzet. In het veldonderzoek was benutting een aandachtspunt. In de meeste gevallen was sprake van continuering van de geëvalueerde activiteiten. Betrokkenen geven aan dat de evaluatieresultaten daarbij een meer of minder belangrijke rol hebben gespeeld zonder dat eenduidig valt vast te stellen in welke mate dit het geval is geweest.

3. De vastgestelde onvolkomenheden hangen samen met methodologische, beleidsmatige en procesmatige factoren

De evaluaties zijn niet direct op de RPE gebaseerd en hebben specifieke doelen. Het feit dat ze in mindere mate gericht zijn op het analyseren van doeltreffendheid en doelmatigheid leidt, bij toepassing van het op de RPE gebaseerde toetsingskader, bij een aantal indicatoren tot lagere waarderingen.

Veranderende beleidsprioriteiten en bestedingsdruk dragen bij tot concentratie op operationele aspecten en toekomstgerichtheid van evaluaties. In de Terms of Reference voor 23 evaluaties zijn toekomstgerichte vragen gesteld waaruit kan worden afgeleid dat het bij de opstelling van de Terms of Reference de intentie was om de activiteit te continueren. Dit toekomstgerichte perspectief brengt met zich mee dat betrokken medewerkers evaluatie als een andersoortig instrument zien dan het ex post evaluatie-instrument zoals gedefinieerd in de RPE.

Betrokken staf (beleidsmedewerkers, leiding, controllers) is niet volledig bekend met de aan evaluatie ten grondslag liggende inhoudelijke principes en kaders. Een deel is niet bekend met de Handleiding Evaluatie in het Handboek Bedrijfsvoering Buitenlandse Zaken (HBBZ). Een enkeling kent de RPE. Daarnaast dragen factoren als vaagheid van de Terms of Reference, tijdsdruk op selectie van consultants, het ontbreken van vooraf vastgestelde output- en effectindicatoren en van monitoringgegevens en overbelasting van het werkprogramma bij aan de onvolkomenheden.

Tussen professionaliteit van evaluatoren en de kwaliteit van de evaluaties is geen verband vastgesteld. Professionaliteit is onderzocht op basis van de in de curricula vitae van de evaluatoren aangegeven kennis en ervaring. Alle bestudeerde curricula vitae scoorden op professionaliteit goed of redelijk.

In multi-donor verband georganiseerde evaluaties scoren gemiddeld vaker goed of redelijk op de gehanteerde kwaliteitsindicatoren dan de bilaterale evaluaties. Bij de onderzochte in multi-donor verband georganiseerde evaluaties was sprake van een scherpe formulering van de evaluatieopdracht, een relatief hoog budget voor de evaluatie, zorgvuldige selectie van internationaal ervaren consultants, intensieve monitoring en begeleiding van het onderzoek en een brede verspreiding van de evaluatieresultaten.

Aandachtspunten

De bevindingen hangen samen met een aantal problemen, waarvan de belangrijkste zijn:

1. Verschillende soorten onderzoek

Uit het onderzoek blijkt dat door directies en posten geen systematisch onderscheid wordt gemaakt tussen onderzoek gericht op operationele aspecten, in de Handleiding Evaluatie in het HBBZ aangeduid als review¹, en evaluatie waarin vragen naar effecten, doeltreffendheid en doelmatigheid centraal staan. Dit onderscheid is ook niet terug te vinden in de BZ-evaluatieprogrammering.

2. Verschillende soorten en niveaus van resultaten

In veel evaluatierapporten wordt geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten en niveaus van resultaten, de beoogde en gerealiseerde input/bestedingen, directe resultaten (prestaties of output) en de realisatie van de doelstellingen (effecten of outcome). Om uitspraken te kunnen doen over doeltreffendheid en doelmatigheid is inzicht in de verschillende niveaus van resultaten nodig.

3. Evalueerbaarheid van de activiteiten

Evaluatie op de verschillende resultaatniveaus wordt extra bemoeilijkt door het ontbreken van meetbare doelstellingen en doordat bij de opzet van activiteiten de beoogde resultaten en resultaatindicatoren niet of niet duidelijk zijn bepaald.

4. Evaluatie in het kader van de beleidscyclus

Evaluaties maken slechts in geringe mate deel uit van een bredere inspanning van beleidsdirecties om in het kader van de beleidscyclus doeltreffendheid van beleid en doelmatigheid systematisch te onderzoeken, te beoordelen en te bevorderen.

¹ De Handleiding Evaluatie definieert review als instrument gericht op beoordeling van operationele aspecten van programma of projectuitvoering (programma/project-opzet, uitvoeringsstructuur, voortgang uitvoering etc.).

5. Minimumkader voor kwaliteit van evaluaties

De vrijblijvendheid van de Handleiding Evaluatie in het HBBZ draagt ertoe bij dat evaluatieprincipes en kaders niet consequent worden toegepast. Vergaande regelgeving is hiervoor niet de aangewezen oplossing omdat evaluatie grotendeels maatwerk is. Het ontbreekt echter wel aan een minimumkader voor evaluaties waarin evaluatieprincipes uiteengezet worden en wordt aangegeven waaraan de Terms of Reference, selectie van consultants, inhoud en volledigheid van rapporten en dossiervorming minimaal moeten voldoen.

6. Kwaliteitstoetsing

De voor dit onderzoek aan de RPE-kwaliteitseisen gekoppelde lijst van indicatoren is bruikbaar gebleken. Indicatoren die betrekking hebben op het evaluatiecriterium doelmatigheid, op de representativiteit van het onderzoek, de verificatie van de informatiebronnen en de onafhankelijkheid van het evaluatieteam kunnen verder worden aangescherpt als voor deze aandachtspunten door het ministerie minimeisen worden geformuleerd.

De wet- en regelgeving vragen de overheid inzicht te geven in zowel de *doelmatigheid* van beleid (onderzoek naar de verhouding tussen kosten en de gerealiseerde effecten) als van de bedrijfsvoering (onderzoek naar de kosten en kwaliteit van de geleverde producten/ diensten of output. Uit het onderzoek komt naar voren dat gebruik en analyse van dit criterium veel te wensen overlaat. Veel van de activiteiten lenen zich niet voor een kwantitatieve benadering (kosten-batenanalyse) maar ook een minder vergaande analyse blijft vaak achterwege bij gebrek aan toetsingscriteria en normen. Een gehanteerde techniek is het gebruik van kengetallen die de verhouding tussen middelen en prestaties weergeven en vergeleken kunnen worden met kengetallen van andere vergelijkbare organisaties en/of kengetallen uit een eerdere periode. Daarnaast kunnen doelmatigheidsindicatoren worden ontwikkeld met betrekking tot het bedrijfsvoeringproces (bijv. met betrekking tot selectie, beoordeling, beheer en monitoring en evaluatie van activiteiten).

De RPE stelt dat “te onderzoeken eenheden op adequate wijze geselecteerd en verzameld moeten worden, bijvoorbeeld at random getrokken bij een steekproef van voldoende omvang”. Hiermee is niet duidelijk wanneer aan de vereiste *representativiteit* wordt voldaan. Statistische methodes voor representatief onderzoek zijn op de beleidsterreinen van BZ vaak niet uitvoerbaar omdat de daarvoor benodigde gegevens over de onderzoekspopulatie ontbreken.

De RPE schrijft voor dat zoveel mogelijk gebruik moet worden gemaakt van onafhankelijke informatiebronnen. Evaluatoren beperken zich in de praktijk in belangrijke mate tot informatie die door direct betrokkenen wordt aangeleverd (jaarlijkse rapportages, monitoring gegevens, verslagen van vergaderingen, interne evaluatierapporten). *Verificatie van deze informatie* is in de meeste evaluaties een heikel punt. Vrijwel altijd is sprake van enige vorm van triangulatie voor zover evaluatoren gesproken hebben met diverse betrokkenen maar in hoeverre dit leidt tot een werkelijkheidsgetrouw beeld is niet zonder meer vast te stellen.

Bij selectie en financiering van evaluatoren door een directie of post die verantwoordelijkheid heeft voor het evaluatieonderwerp, is volledige *onafhankelijkheid van de evaluatieteams* niet haalbaar. Een zeker risico van vertekening van de evaluatieresultaten is in dit geval niet uit te sluiten. De onvermijdelijke afhankelijkheid van evaluatieteams wordt beperkt door selectie van externe evaluatoren die tevens onafhankelijk zijn van samenwerkingspartners en beneficianten. De onafhankelijkheid van evaluatieteams kan verder worden beperkt, bijvoorbeeld door een stuurgroep met onafhankelijke leden, of nog beter een onafhankelijke voorzitter.

7. Evaluatiekennis

Uit het onderzoek blijkt dat kennis ten aanzien van evaluaties, alsook toepassing van aanwezige kennis tekort schiet. Voor het oplossen van dit probleem kan aan verschillende maatregelen worden gedacht, zoals vormen van kennisoverdracht, een minimumkader voor kwaliteit van evaluaties in de vorm van een instructie en beknopte handleiding, een handreiking voor directies en posten voor controle op kwaliteit van evaluaties en deskundige ondersteuning. Geen van deze oplossingen kan echter de tekortkomingen in kwaliteit van evaluaties opheffen als niet tegelijkertijd de leiding op de verschillende niveaus de betrokken medewerkers motiveert om hierin energie te steken.

2. ACHTERGROND EN OPZET VAN HET ONDERZOEK

2.1 Aanleiding en doelstellingen van het onderzoek

Aan evaluatie-instrumenten die worden gebruikt voor de begroting en verantwoording van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) worden rijksbreed geldende kwaliteitseisen gesteld. De eisen zijn opgenomen in de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek (RPE), die sinds 2002 van kracht is. De Inspectie Ontwikkelingsamenwerking en Beleidsevaluatie (IOB) heeft de taak de kwaliteit van afgeronde evaluaties van directies en posten bij BZ steekproefsgewijs te onderzoeken. Met ingang van 2003 zal IOB jaarlijks de kwaliteit van een steekproef van de gedurende het voorafgaande jaar afgeronde evaluaties onderzoeken. Dit onderzoek is het eerste in de serie en is gericht op de in 2002 afgeronde evaluaties. De centrale doelstellingen zijn het toetsen van de kwaliteit van evaluaties en het destilleren van hiaten en aandachtspunten voor verbetering.

2.2 Achtergrond van het onderzoek

Evaluaties bij het ministerie van Buitenlandse Zaken worden onderscheiden in:

- (1) Evaluaties uitgevoerd door IOB, die voornamelijk gericht zijn op specifieke beleidsthema's, instrumenten of programma's. Deze evaluaties worden aangeduid als centrale evaluaties;
- (2) Evaluaties verricht onder verantwoordelijkheid van directies van het departement of van posten. Deze evaluaties betreffen tot nu vooral specifieke activiteiten (voornamelijk projecten en programma's) en, in mindere mate, thema's en sectoren. Deze evaluaties worden aangeduid als decentrale evaluaties. Het onderzoek is gericht op de kwaliteit van de decentrale evaluaties.

In de procedurebundel voor het ministerie is een handleiding voor evaluaties opgenomen. Gebrek aan informatie over kwaliteit van decentrale evaluaties was in 1993 voor IOB aanleiding voor een eerste onderzoek naar evaluatie en monitoring binnen de bilaterale ontwikkelingssamenwerking². De bevindingen wezen op tekortkomingen van evaluaties die de effectiviteit van evaluatie en monitoring beperken. De hoofdbevindingen waren dat

² Voor de uitkomsten van het onderzoek wordt verwezen naar het Samenvattend Evaluatie Rapport 1995 Evaluatie en Monitoring, Nederlandse Ontwikkelingssamenwerking, 1995.

resultaten van projectevaluaties niet structureel worden gebruikt voor beleidsformulering, dat evaluaties niet aan methodologische vereisten voldoen, dat de betrokkenheid van partnerorganisaties en lokale evaluatoren beperkt is en de rol van monitoring onduidelijk.

Op centraal niveau constateerde de Rijksoverheid in de jaren negentig dat de wijze waarop het overheidshandelen werd geëvalueerd te weinig aandacht kreeg. Dit vormde aanleiding tot de instelling van een Interdepartementale Begeleidingsgroep Prestatiegegevens en Beleidsevaluatie (IBP). De IBP werd belast met het schrijven van een nieuwe regeling die helderheid moest scheppen over de normstelling betreffende de evaluatiefunctie. De “Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek Rijksoverheid” (RPE) is in de loop van 2001 uitgewerkt en per 1 januari 2002 officieel in werking getreden

De RPE heeft als doelstelling “ervoor te zorgen dat de evaluatiefunctie binnen de rijksoverheid voldoende gewaarborgd is en dat de in het kader van de departementale begroting en het departementale jaarverslag op te leveren beleidsinformatie voldoet aan de voor deze informatie geldende kwaliteitseisen”. Met de regeling wordt uitvoering gegeven aan de comptabiliteitswet die bepaalt dat ministers verantwoordelijk zijn voor de doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid dat ten grondslag ligt aan hun begroting en dat zij een en ander periodiek dienen te onderzoeken.

De regeling sluit aan bij de regeringsnota ‘Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording’ (VBTB) en is uitdrukkelijk geënt op de in deze nota vervatte ambitie om het resultaatgerichte sturingsmodel een stevige impuls te geven. De regeling maakt onderscheid tussen systemen van prestatiegegevens en evaluatieonderzoek en binnen de laatste categorie, tussen evaluatieonderzoek ex ante, ex post en organisatieonderzoek.

De regeling bevat nadere voorschriften voor o.a. de geïntegreerde inzet van evaluatie-instrumenten, de mate waarin en frequentie waarmee beleid wordt afgedekt met periodiek evaluatieonderzoek ex-post en de methodologisch-technische kwaliteit van evaluatie-instrumenten.

In 2001-2002 is met het oog op de invoering van de RPE in opdracht van IOB en de financieel economische directie (FEZ) onderzoek verricht naar de kwaliteit van evaluatierapporten van in de periode 1997-2001 afgeronde evaluaties. De hoofdconclusie van dit onderzoek is dat “de evaluatierapporten slechts matig voldoen aan de kwalitatieve eisen geformuleerd in de Regeling Prestatie en Evaluatieonderzoek Rijksoverheid (validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid)”. De belangrijkste tekortkomingen in de evaluatie-

rapporten betreffen de informatievoorziening over het onderzoek; aandacht voor de kwaliteit van de informatie waarop de evaluaties zijn gebaseerd; de interne consistentie van de evaluaties en aandacht voor het evaluatierapport als communicatiemiddel.

In april 2002 is de notitie 'BZ-beleid voor de organisatie van de evaluatiefunctie, doorvertaling van de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek' door het S/DG-beraad vastgesteld. In de notitie zijn de verantwoordelijkheden voor de evaluatiefunctie van BZ bepaald. De voor het betreffende beleidsartikel verantwoordelijke DG/Directeur stelt de optimale en relevante dekkingsgraad en de hieruit voortvloeiende evaluatieplanning vast. FEZ is verantwoordelijk voor de coördinatie en stimulering van evaluatieonderzoek. FEZ heeft, op grond van de comptabiliteitswet, onder meer tot taak jaarlijks de Algemene Rekenkamer en het Ministerie van Financiën te informeren over de onderzoeken naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid. Hiertoe wordt jaarlijks door FEZ de aan de begroting gekoppelde BZ-evaluatieprogrammering samengesteld. Het recentelijk ingestelde Audit Committee is verantwoordelijk voor de centrale regie van onderzoeken van BZ en in dit verband voor het steekproefsgewijs verifiëren van de periodiciteit, kwaliteit en -mogelijkheden tot - benutting van evaluatieonderzoeken. De notitie bevestigt de taak van IOB om de kwaliteit van evaluaties te toetsen.

Om de monitoring en evaluatiefunctie te versterken heeft het DGIS in 2002 een projectgroep opgezet. De versterking van de evaluatiefunctie is vooral gericht op de evaluatieprogrammering door themadirecties, de kwaliteit van evaluaties en de evaluatiecapaciteit van posten en directies.

Het onderzoek naar kwaliteit van evaluaties wordt uitgevoerd tegen de achtergrond van een langere termijn proces gericht op uitvoering van de nota VBTB en de RPE binnen BZ. Nadruk in het onderzoek wordt gelegd op het signaleren van hiaten en aandachtspunten voor verbetering.

2.3 Afbakening

Op basis van de door posten en directies in de evaluatiebijlage bij het jaarplan 2003 gemelde evaluaties is een lijst van in 2002 afgeronde decentrale evaluaties opgesteld. Deze lijst is opgenomen als bijlage 2. In totaal zijn 83 evaluaties aangemeld, waarvan 27 door departementale directies en 56 door posten.

De gemelde evaluaties vertonen geen gelijkmatige spreiding over artikelen, directies en posten. Voor 6 beleidsartikelen zijn geen evaluaties gemeld. Evaluaties van directies zijn geconcentreerd in artikel 6 (bilaterale ontwikkelingssamenwerking), 10 (samenwerking met maatschappelijke organisaties) en 12 (samenwerking met het bedrijfsleven), alle behorende tot het terrein van de internationale samenwerking.

Zoals in de volgende tabel 1 aangeduid, hebben drie directies (DSI, DCO en DDE) relatief veel evaluaties gemeld. Bij DSI betreft dit voor een deel evaluaties die zijn uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Stuurgroep Evaluatie voor het Medefinancieringsprogramma. Bij DCO valt een concentratie van evaluaties binnen het Meerjarig Multidisciplinair Onderzoeksprogramma (MMOP) op. Evaluaties van DDE binnen beleidsartikel 12 zijn gericht op een aantal beleidsinstrumenten.

Tabel 1 Door directies aangemelde in 2002 afgeronde evaluaties (per beleidsartikel)

Directie	Art.1	Art.4	Art.6	Art.9	Art.10	Art.11	Art.12	Art.13	Art.14	Art.18	Totaal
DMV	1 (1)	1 (1)									2 (2)
DAO			1 (1)								1 (1)
DCO					5 (4)						5 (4)
DSI					9 (9)	2 (2)					11 (11)
DVF				1 (1)							1 (1)
DDE							4 (3)				4 (3)
CBI							1 (1)				1 (1)
DPV									1 (0)		1 (0)
FEZ										1 (0)	1 (0)
Totaal	1(1)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	14 (13)	2 (2)	5 (4)		1 (0)	1 (0)	27 (25)

Art. 1. Internationale Ordening

Art. 4. Goed bestuur, mensenrechten en vredesopbouw

Art. 6. Bilaterale ontwikkelingssamenwerking

Art. 9. Internationale Financiële Instellingen

Art. 10 Samenwerking met maatschappelijke organisaties

Art. 11 Internationaal onderwijs

Art.12 Samenwerking met het bedrijfsleven

Art.13 Politieke en economische belangenbehartiging

Art. 14 Asiel, Migratie en Consulaire Dienstverlening

Art. 18 Algemeen

Getal tussen haken betreft het aantal in de BZ-evaluatieprogrammering opgenomen evaluaties.

In totaal hebben 22 posten één of meer evaluaties gemeld. Zoals vermeld in tabel 2 zijn de 56 gemelde evaluaties hoofdzakelijk gericht op de bilaterale ontwikkelingssamenwerking (Art.6).

Tabel 2 Door posten aangemelde in 2002 afgeronde evaluaties (per beleidsartikel)

Posten	Art.1	Art.4	Art.6	Art.9	Art.10	Art.11	Art.12	Art.13	Art.14	Art.18	Totaal
Bamako			4								4
Bogota			5								5
Colombo			1								1
Cotonou			1								1
Dakar			1								2
Dar es Salam			2								2
Dhaka			1								1
Guatemala			7								7
Kampala			2								1
Khartoem			1								1
Kigali			2								2
La Paz			2								2
Lusaka			3								3
Madrid								1			1
Managua			2								2
Maputo			6								6
Nairobi			3								3
Ouagadougou			4								4
Pretoria			1								1
Paramaribo			1								1
San José		1	3								4
Sarajevo		1	1								2
Totaal		2	53					1			56

Art. 1. Internationale Samenwerking

Art. 4. Goed bestuur, mensenrechten en vredesopbouw

Art. 6. Bilaterale Ontwikkelingssamenwerking

Art. 9. Internationale Financiële Instellingen

Art.10 Samenwerking met maatschappelijke organisaties

Art.11 Internationaal onderwijs

Art.12 Samenwerking met bedrijfsleven

Art.13 Politieke en economische belangenbehartiging

Art.14 Asiel, Migratie en Consulaire Dienstverlening

Art.18 Algemeen

Om te komen tot een zorgvuldige selectie van evaluaties voor het kwaliteitsonderzoek is een aantal basisgegevens van alle 83 afgeronde evaluaties in kaart gebracht, namelijk het betreffende beleidsartikel, de verantwoordelijke directie of post, type evaluatieonderwerp (project, programma, sector, thema, anders), type evaluatie (eindevaluatie, tussentijdse evaluatie, review, evaluatie/formulering, anders) en opdrachtgevers (intern, gezamenlijk, multi-donor). Uit het totaal van 83 evaluaties zijn 25 evaluaties geselecteerd waarbij rekening is gehouden met: (i) de spreiding over beleidsartikelen; (ii) de spreiding over directies en posten en; (iii) de spreiding over verschillende typen evaluaties. Verdere overwegingen die bij de selectie een rol hebben gespeeld zijn vermeld in de Terms of Reference van het onderzoek (zie bijlage 1). De geselecteerde evaluaties betreffen 10 evaluaties van de departementale directies DCO (4), DSI (2), DDE (2), DMV (1) en DAO (1) en 15 evaluaties gemeld door posten: Bamako (1), Bogota (1), Colombo (1), Cotonou (1), Dhaka (1), Kampala (1), La Paz (1), Pretoria (1), Sanaa (1), Maputo (3) en Nairobi (3).

2.4 De onderzoeksvragen

Zoals vermeld in de Terms of Reference (Bijlage 1), zijn de kernvragen van het onderzoek:

- (1) Wat is er op het terrein van decentrale evaluaties in 2002 gebeurd? Het onderzoek is gestart met het in kaart brengen van de voornaamste kenmerken zoals type onderwerp (thema, sector, programma, project, organisatie, proces e.a.); het onderwerp waarop ze betrekking hebben (omschrijving, financiële bijdrage BZ, afgedekte periode); het soort evaluatie (eindevaluatie, tussentijdse evaluatie, evaluatie/formulering e.a.); de kosten en de bijdrage van BZ; de opdrachtgever (budgethouder, gezamenlijk, multi-donor) en de uitvoerders (wie, intern, extern).
- (2) In welke mate voldoen in 2002 afgeronde evaluaties aan de RPE-kwaliteitseisen? Hierbij staat de vraag centraal in welke mate de evaluaties valide, betrouwbaar en bruikbaar zijn. Ook is onderzocht of evaluaties een beleidsfunctie hebben in de betekenis dat een verband is gelegd met doelstellingen van beleid en er sprake is van terugkoppeling van evaluatieresultaten naar beleid; en of er aanwijzingen zijn dat evaluatieresultaten daadwerkelijk zijn gebruikt.
- (3) Welke factoren zijn van invloed geweest op kwaliteit van de evaluaties en op welke wijze? Onderzocht is welke factoren de kwaliteit van de evaluaties verklaren.

Aan de hand van de antwoorden op de vragen zijn aandachtspunten voor verbetering in kaart gebracht.

2.5 Aanpak en methoden van onderzoek

Voor de uitvoering van het onderzoek werden twee onderzoeksbenaderingen toegepast: een deskstudie en een veldonderzoek.

Deskstudie

De deskstudie was gericht op kenmerken van de 25 geselecteerde evaluaties en op een analyse en waardering van de evaluaties op basis van de Terms of Reference en de betreffende evaluatierapporten. Deze studiefase bestond uit:

- Het testen van de hanteerbaarheid van de voor de analyse opgestelde lijst van kenmerken, criteria en indicatoren. Op basis van de bevindingen werd de lijst aangepast en verfijnd.
- De analyse en eerste beoordeling van de geselecteerde 25 evaluaties door bestudering van de Terms of Reference en de rapporten van de evaluaties op basis van de daartoe vastgestelde lijst van kenmerken en indicatoren.
- Het verwerken van commentaren van de betrokken directie of post op het overzicht van kenmerken, scores en de toelichting daarop.
- Het in kaart brengen van witte vlekken in de gegevens voor het aanvullende veldonderzoek.
- Op basis hiervan het opstellen van een checklist voor te verzamelen gegevens voor het veldonderzoek (zie bijlage 5).
- Het opstellen van een deelrapport over de deskstudie.

Veldonderzoek

Het veldonderzoek was gericht op verificatie van de bevindingen van de deskstudie en op witte vlekken in de gegevens, in het bijzonder op factoren die van invloed zijn op de kwaliteit van evaluaties.

In totaal zijn 10 (van de 25) evaluaties geselecteerd voor het veldonderzoek, 4 evaluaties van beleidsdirecties (2 van respectievelijk DCO en DSI) en 6 evaluaties van posten (3 van respectievelijk de post Maputo en Nairobi).

Het veldonderzoek bestond uit:

- De voorbereiding van het veldonderzoek. Deze omvatte het opstellen van een overzicht van bij het veldonderzoek betrokken belanghebbenden per geselecteerde evaluatie, het opstellen van een lijst te houden interviews en de tijdsplanning voor het veldonderzoek.

- Uitvoering van het veldonderzoek waarin getracht werd een nauwgezet beeld te krijgen van het verloop van de voorbereiding, uitvoering en terugkoppeling van de betreffende evaluaties. De informatieverzameling vond plaats door bestudering van beschikbare relevante dossiersstukken en door interviews met betrokken staf, opdrachtgevers voor de evaluaties, uitvoerders/beheerders, evaluatoren, leden van stuur- of begeleidingsgroepen van evaluaties en andere belanghebbenden. Het veldonderzoek vond plaats in de periode 17 januari - 6 maart 2004. Een lijst van geïnterviewde personen is opgenomen als bijlage 6.
- Rapportage van de bevindingen van het veldonderzoek en verwerken van commentaren van betrokkenen. De drie betreffende rapportages (veldonderzoeksrapport Maputo, Nairobi en DSI/DCO) zijn in het onderzoeksdossier opgenomen.
- Aanvulling en/of aanpassing van de analyse en waarderungen van de betreffende evaluaties, op basis van de bevindingen van het veldonderzoek.

2.6 Organisatie van het onderzoek

Mw. R. Tesselaar, inspecteur Monitoring en Evaluatie IOB, heeft het onderzoek gesuperviseerd en mede uitgevoerd en is eindverantwoordelijk voor het onderzoek. Twee collega IOB inspecteurs te weten dhr. D.C. van der Hoek en mw. A.S. Slob, hebben geadviseerd over opzet, vormgeving en uitvoering van het onderzoek en de geproduceerde stukken van commentaar voorzien. Een externe consultant, dhr. R.P.A. Rodts, is toegevoegd voor de uitvoering van de deskstudie en het veldonderzoek.

Uitgangspunt was dat voor de kwaliteit van het onderzoek en doorwerking van resultaten een actieve rol van de direct belanghebbenden en potentiële gebruikers van de onderzoeksresultaten bij BZ gewenst is. Een actieve rol in de betekenis van meedenken over en commentaar leveren op de Terms of Reference, uitvoering en resultaten van het onderzoek. Dit laat onverlet dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het onderzoek bij IOB ligt.

Als direct belanghebbenden bij BZ zijn aangemerkt de voor de evaluaties verantwoorde-lijke directies en posten, FEZ, het Audit Committee en de DGIS projectgroep Planning Monitoring & Evaluatie.

Deze verschillende partijen zijn als volgt betrokken:

- (1) bij aanvang van het onderzoek zijn de belanghebbenden op hoofdlijnen geïnformeerd over het voorgenomen onderzoek;

- (2) de concept Terms of Reference voor het onderzoek is naar de verantwoordelijke directies en posten voor de geselecteerde evaluaties, FEZ en de DGIS projectgroep PM&E gestuurd voor commentaar;
- (3) als onderdeel van de deskstudie is iedere individuele waardering van een Terms of Reference en het evaluatierapport aan de verantwoordelijke post of directie voorgelegd voor commentaar;
- (4) als onderdeel van het veldonderzoek werden de bevindingen aan de verantwoordelijke directie of post voorgelegd voor commentaar;
- (5) het deelrapport over de deskstudie werd voorgelegd aan FEZ en de DGIS projectgroep PM&E;
- (6) het concept eindrapport werd voor commentaar voorgelegd aan de betreffende directies en posten, aan FEZ, de DGIS projectgroep PM&E en het Audit Committee.

2.7 Beperkingen van het onderzoek

Dit is het eerste in de serie jaarlijks te verrichten onderzoeken naar de kwaliteit van evaluaties op basis van de RPE-kwaliteitseisen. De formulering van indicatoren voor deze eisen is rijksbreed nog in ontwikkeling. De voor het onderzoek opgestelde lijst van indicatoren is bruikbaar gebleken maar aandacht voor mogelijkheden voor verdere verduidelijking is geboden.

Getracht is de kwaliteitsbeoordeling te objectiveren aan de hand van zo duidelijk mogelijk omschreven beoordelingsindicatoren en daarbij behorende elementen. De mate waarin al dan niet wordt voldaan aan de geformuleerde indicatoren is echter in veel gevallen niet objectiveerbaar. Als gevolg hiervan kunnen waarderingsverschillen optreden die het gevolg zijn van de eigen interpretatie en het inzicht van de onderzoekers.

Hoewel geen sprake is van een volledig representatief onderzoek wordt met het onderzoek wel een aanzienlijk en breed samengesteld deel van de afgeronde evaluaties afgedekt. Gezien de diversiteit van evaluaties zou een representatief onderzoek een steekproef van een zeer groot deel van de evaluaties noodzakelijk maken. Hiervoor is niet gekozen gezien de beperkte omvang van veel evaluaties in vergelijking met de kosten van en meerwaarde voor het kwaliteitsonderzoek.

Bij de bestudering van de evaluaties lag de nadruk op kwaliteitsaspecten die betrekking hebben op de opzet, uitvoering en rapportage. Uitspraken over de juistheid van de uit de

evaluaties voortgekomen informatie worden niet gedaan. De diepgang en reikwijdte van de informatie zijn wel onderzocht.

De kwaliteit van het onderzoek is enigszins aangetast door verschillen in beschikbare informatie over de evaluaties. Voor zover evaluaties in het veldonderzoek zijn opgenomen (10 in totaal) konden de in de deskstudiefase geïdentificeerde ontbrekende gegevens door eigen onderzoek worden aangevuld. Van de resterende 15 evaluaties zijn de bevindingen van de deskstudiefase voor commentaar voorgelegd aan de verantwoordelijke post of directies. In 6 gevallen is een schriftelijk inhoudelijke reactie ontvangen die aanleiding gaf tot aanvulling c.q. bijstelling van de beoordeling van de evaluatie. In de resterende 9 gevallen is de beoordeling uitsluitend gebaseerd op de (desk)analyse van de betreffende Terms of Reference en het evaluatierapport.

De beperking van het veldonderzoek tot 10 evaluaties brengt met zich mee dat de daaruit voortkomende bevindingen over factoren die van invloed zijn op kwaliteit van evaluaties als illustratief moeten worden aangemerkt.

2.8 Opzet van het rapport

Het eindrapport omvat twee delen. Deel 1 is het eindrapport van het onderzoek dat uit 3 hoofdstukken bestaat. In hoofdstuk 1 worden de hoofdbevindingen en aandachtspunten voor verbetering gepresenteerd. In hoofdstuk 2 worden de achtergrond en de doelstellingen van het onderzoek toegelicht. Voorts worden de aanpak en methoden van onderzoek en de organisatie van het onderzoek toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de voornaamste kenmerken van de geselecteerde evaluaties in beeld gebracht en worden de bevindingen van het kwaliteitsonderzoek gerapporteerd. De bevindingen zijn ingedeeld naar de drie kwaliteitseisen van de RPE: validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid. Dit onderdeel wordt afgesloten met een afrondende synthese van bevindingen en een analyse van verklarende factoren.

Deel 2 bevat de individuele kenmerken en scoretabellen van de 25 in het onderzoek betrokken evaluaties.

3. DE KWALITEIT VAN DE EVALUATIES

3.1 Algemene kenmerken

Uit de inventarisatie van de 83 in 2002 afgeronde evaluatierapporten blijkt dat het gros van de evaluaties betrekking heeft op individuele activiteiten (projecten of programma's). Met uitzondering van evaluaties zoals performance audits van NGO's in Bosnië, klanttevredenheids-onderzoek Economische Afdeling Madrid, evaluatie van de maatregel legalisatie en verificatie in probleem landen op het gebied van schriftelijk bewijs en evaluaties van de stuurgroep evaluatie voor het Medefinancieringsprogramma gaat het voornamelijk om tussentijdse en eindevaluaties van projecten of programma's die onderdeel uitmaken van de reguliere 2-4 jarige cyclus die kenmerkend is voor door BZ gefinancierde activiteiten. Ongeveer 25 % van de evaluaties is uitgevoerd door derden of in een samenwerkingsverband met derden.

Het kwaliteitsonderzoek heeft, zoals vermeld in hoofdstuk 2, betrekking op een selectie van 25 van de 83 evaluaties waarvan de titel, datum en verantwoordelijke budgethouder in de volgende tabel zijn vermeld. De 10 in het veldonderzoek opgenomen evaluaties zijn vet gemarkeerd.

Met 16 evaluaties vertegenwoordigt de groep behorende tot beleidsartikel 6 (bilaterale ontwikkelings samenwerking) evaluaties ongeveer 65 procent van de steekproef.

Op één uitzondering na zijn deze gemeld door posten. De rest betreft evaluaties van beleidsdirecties die verdeeld zijn over de beleidsartikelen 1, 10, 11 en 12.

Tabel 3. Lijst van geselecteerde evaluaties

Nr	Beleids- artikel	Titel	Datum	Directie/Post
1	Art. 1	Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid voor mensenrechten	Januari 2002	DMV
2	Art. 6	Evaluation Asia Facility	November 2002	DAO
3		Programme de Développement Sanitaire et Social, Mission d' évaluation externe.	November 2002	Bamako
4		Programa Estrategias para la Consolidacion y Fortelicimiento del Sistema de Parques Nacionales Naturales, Primera Misión de Monitoreo y Evaluación	Maart 2003	Bogota

Nr	Beleids- artikel	Titel	Datum	Directie/Post
5		Centre for the Study of Human Rights, evaluation of the 1997-2001 project	Mei 2002	Colombo
6		Evaluation externe de la mise en oeuvre des Programmes de l'Accord sur le Développement Durable par le CBDD au Benin	September 2002	Cotonou
7		Mid Term Review Char Development and Settlement Project II	Juli 2002	Dhaka
8		Mid-term evaluation of the Technical Assistance provided under the Royal Netherlands Embassy sponsored District Local Government Support Programme	Mei 2002	Kampala
9		Evaluación del Fondo de Alivio a la Pobreza.	September 2002	La Paz
10		PROAGRI Evaluation	December 2002	Maputo
11		Sistemas de Aguas (SAS) Evaluation	Februari 2002	Maputo
12		Avaliação Intermedia da UDEBA na Segunda Fase 2000-2002	September 2002	Maputo
13		Systems Evaluation of the National Civic Education Programme	November 2002	Nairobi
14		External Evaluation of the Semi-arid rural development programme	April 2002	Nairobi
15		Mid-term Review of the Engendering the Political Process Programme	November 2002	Nairobi
16		RNE Support to the Youth Sector in South Africa	Juni 2002	Pretoria
17		Final Evaluation Jemen Drug Action Programme	September 2002	Sana'a
18	Art. 10	Evaluation du Programme de Recherche Delta Niger-Mali	Augustus 2002	DCO
19		Evaluation of phase II and development orientations for phase III, Vietnam Netherlands Research Programme	Oktober 2002	DCO
20		Evaluatie Mondiale dimensie in Leren voor Duurzaamheid	December 2002	DSI
21		Evaluatie van het NCDO programma voor Sport en Ontwikkelingssamenwerking.	April 2002	DSI

Nr	Beleids- artikel	Titel	Datum	Directie/Post
22	Art. 11	Evaluatie Financieringsmodaliteit op basis van outputfinanciering Koninklijk Instituut voor de Tropen	Augustus 2002	DCO
23		Evaluatie van de basissubsidie aan het Radio Nederland Training Centre 1997-2001	Mei 2002	DCO
24	Art. 12	Het IntEnt programma, evaluatie over de jaren 1997-2001	April 2002	DDE
25		Evaluation and Strategic Review of the Consultative Group to Assist the Poorest	Maart 2002	DDE

Een exact beeld van de financiële omvang en afgedekte periode van de geëvalueerde activiteiten is moeilijk te schetsen. In de meerderheid van de evaluatierapporten worden geen of onvolledige financiële gegevens verstrekt, wordt de referentieperiode niet vermeld of worden alleen begrotingscijfers vermeld. In evaluatierapporten van in multi-donor verband gefinancierde projecten ontbreken meestal de bijdragen van de kant van de verschillende donoren en het ontvangende land. Om praktische redenen werd niet overgegaan tot een tijdrovende reconstructie van boekhoudkundig juiste commiterings- en werkelijke uitgaven. Duidelijk is wel dat de financiële omvang van de geëvalueerde activiteiten zeer uiteenloopt.

In de praktijk bieden de Terms of Reference een divers beeld ten aanzien van de in de evaluatie te bestrijken punten. Het merendeel is niet ingericht zoals aangegeven in de Handleiding Evaluatie in het HBBZ en wordt gekenmerkt door een opsomming van losse vragen en aandachtspunten die veelal betrekking hebben op voortgang van de activiteit en op het bereiken van operationele doelen op het niveau van uitvoerende organisaties (output). In een aantal gevallen is de reguliere voortgangsrapportage over het evaluatieonderwerp zo gebrekkig dat het verkrijgen van inzicht in de voortgang een belangrijk doel van de evaluatie is en soms een verstoorde relatie tussen partijen weer op gang brengt. Geen van de evaluaties maakte deel uit van een bredere departementale inspanning om de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid systematisch in kaart te brengen.

In 75 procent van de gevallen gaat het om evaluaties die door BZ zelfstandig werden geformuleerd en opgezet. Het resterende deel betreft evaluaties die in multi-donor of breder samenwerkingsverband zijn georganiseerd. Met uitzondering van één geval (evaluatie nr 1), zijn alle evaluaties uitgevoerd door externe deskundigen. De meerderheid van de evaluatiemissies bestond uit 2-4 deskundigen die op individuele basis of onder bedrijfsnaam door de verantwoordelijke BZ budgethouder of multi-donor stuurgroep werden geselecteerd.

De wijze waarop de selectie en contractering plaatsvond varieerde. Bij de in het veldonderzoek bestudeerde evaluaties gebeurde in 2 gevallen de gunning op basis van een internationale aanbesteding middels publicatie. Bij de overige 8 evaluaties was sprake van onderhandse aanbesteding of directe opdrachtverlening. De belangrijkste achtergrondstukken, Terms of Reference en consultantscontracten zijn vrijwel altijd in een fysiek dossier terug te vinden. De transparantie van de selectieprocedure laat te wensen over. Bij geen van de geselecteerde evaluaties is een procesverbaal of enige vorm van schriftelijke verslaglegging, waarin de handelwijze en motivering van de selectiekeuze zijn vastgelegd, in het dossier terug te vinden.

In ruim driekwart van de gevallen konden de kosten van de evaluaties worden achterhaald. In de meeste gevallen blijkt er weinig of geen verband te zijn tussen het financiële belang van de geëvalueerde activiteit en de duur en omvang van de evaluatieopdracht. De kosten van de meeste evaluaties liggen tussen de € 10.000 en € 40.000. De meeste Terms of Reference gingen uit van een implementatieperiode variërend tussen de 4 en 6 weken. Uit veldonderzoek kwam naar voren dat dit meestal te optimistisch was. In de praktijk bleek het moeilijk om evaluaties in minder dan drie maanden volledig af te ronden.

Uit het veldonderzoek kwam verder naar voren dat de conceptrapportages vrijwel altijd met de direct betrokken partijen (in hoofdzaak de budgethouder en de project/programma-uitvoerder) besproken zijn. De transparantie van de eindfase van het onderzoek laat vaak te wensen over. Ingediende conceptrapportages zijn niet in de dossiers terug te vinden en op- en aanmerkingen van betrokkenen zijn slechts sporadisch schriftelijk vastgelegd. Over het algemeen was er sprake van een redelijk harmonieus verloop van de onderzochte evaluaties waarbij betrokken partijen zich in grote lijnen konden vinden in de bevindingen van de onderzoekers en de vorm en inhoud van de rapportages.

3.2 De kwaliteit van de evaluaties

De resultaten van de beoordeling van de kwaliteit van de onderzochte evaluaties zijn in de volgende paragrafen samengevat. De beoordeling vond plaats op basis van de in bijlage 3 beschreven lijst van kwaliteitsindicatoren. Voor de beoordeling van de kwaliteit is het van belang dat indicatoren zo concreet mogelijk zijn geformuleerd. In een aantal gevallen moesten abstract verwoorde indicatoren vertaald worden in operationele termen. In bijlage 3 wordt de operationalisering uiteengezet.

Zoals aangegeven in de volgende overzichtstabel, zijn de 16 geselecteerde indicatoren geclusterd in drie groepen die aansluiten bij de drie kwaliteitscriteria die in de RPE zijn opgenomen.

Tabel 4 Beoordelingscriteria decentrale evaluaties 2002

Validiteit

- 1.1 de beschrijving van de aanleiding en doelstelling van de evaluatie
- 1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context
- 1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie
- 1.4 de formulering van de probleemstelling en onderzoeksvragen
- 1.5 de degelijkheid van de onderzoeksmethode
- 1.6 de degelijkheid van de analyse
- 1.7 de consistentie van de evaluatie

Betrouwbaarheid

- 2.1 de representativiteit van de evaluatie
- 2.2 de vermelding van de informatiebronnen
- 2.3 de verificatie van de informatiebronnen
- 2.4 de werking van de evaluatie
- 2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam
- 2.6 de kwaliteitsbewaking

Bruikbaarheid

- 3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten bij het gebruiksdoel
- 3.2 de volledigheid van de evaluatie
- 3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten

Voor de waardering (per indicator) is een 4-puntenschaal gebruikt (goed, redelijk, matig en slecht). Een goede score houdt in dat aan alle elementen van de betreffende indicator aandacht is besteed. Bij een redelijke score geldt dat voor de meeste elementen en bij een matige score slechts voor een minderheid. Een slechte score tenslotte betekent dat de meerderheid van de elementen niet duidelijk of geheel niet aan bod komt. De resultaten van de beoordeling van de kwaliteit van evaluaties (en de daarbij behorende toelichting) zijn toegevoegd in Deel 2 en in de volgende tabel samengevat.

Tabel 5 Beoordeling van de kwaliteit van decentrale evaluaties - scoretabel

Nr	Validiteit							Betrouwbaarheid						Bruikbaarheid			Tot
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	
1	G	G	S	M	M	M	R	M	M	S	G	S	S	G	M	M	5
2	G	G	M	M	G	M	R	R	G	G	G	R	M	G	R	M	11
3	R	R	M	M	M	M	R	M	M	M	R	S	M	G	G	M	6
4	G	S	R	G	G	G	R	R	G	G	G	R	M	G	G	R	14
5	G	G	R	G	G	G	G	G	G	M	G	R	M	G	G	R	14
6	G	G	R	M	S	S	M	M	G	M	G	R	M	G	M	R	8
7	G	M	S	M	M	R	M	M	M	M	G	R	M	R	M	S	5
8	G	R	M	G	M	R	G	G	G	M	G	R	M	G	R	M	11
9	G	G	R	G	G	G	G	G	G	R	G	R	M	G	G	R	15
10	G	M	M	M	G	R	R	G	G	R	G	R	M	R	R	G	12
11	G	M	S	R	S	R	G	S	S	M	G	R	M	G	R	M	8
12	M	S	S	R	M	S	M	S	S	S	G	R	M	G	M	S	4
13	G	R	M	M	G	G	G	G	G	G	G	M	M	G	M	G	11
14	G	R	M	G	G	G	M	M	M	M	R	R	M	G	G	G	10
15	G	M	M	G	G	G	G	G	G	G	G	R	M	G	M	G	12
16	G	M	M	M	M	M	G	M	G	M	G	R	M	G	M	G	7
17	G	M	S	G	R	R	R	S	G	M	R	R	M	G	M	G	10
18	M	S	S	M	M	S	M	S	G	M	G	R	M	M	S	S	3
19	G	S	G	M	R	S	M	M	G	S	G	R	M	G	M	G	7
20	G	S	S	M	S	G	G	S	S	M	G	R	M	G	M	R	7
21	G	G	G	G	G	M	G	M	G	M	G	R	M	G	M	G	11
22	G	M	R	G	G	R	R	G	G	R	G	R	M	G	M	G	13
23	M	S	M	M	R	M	R	S	G	S	G	R	M	G	S	S	6
24	G	R	R	G	G	G	R	R	G	G	G	R	M	G	G	R	15
25	G	G	G	G	G	G	G	R	G	G	G	R	M	G	G	G	15
G/R	22	12	9	13	15	15	19	11	18	9	25	22	0	24	11	16	

Uit de tabel is af te leiden dat een 6-tal evaluaties op vrijwel alle onderdelen goed of redelijk scoort (met G/R scores 13/15) nl:

- (4) Programa Estrategias para la Consolidación y Fortelcimiento del Sistema de Parques Nacionales Naturales (HMA Bogota)
- (5) Centre for the Study of Human Rights, evaluation of the 1997-2001 project (HMA Colombo)
- (9) Evaluación del Fondo de Alivio a la Pobreza (HMA La Paz)
- (22) Evaluatie van de Financieringsmodaliteit op basis van outputfinanciering, Koninklijk Instituut voor de Tropen (DCO)
- (24) Evaluatie van het IntEnt programma period 1997-2001 (DDE)
- (25) Evaluation and Strategic Review of the Consultative Group to Assist the Poorest (DDE)

Een groep van 8 evaluaties scoort op 9-12 indicatoren goed of redelijk terwijl bij de overige 11 evaluaties aan de helft of meer van de indicatoren de scores matig of slecht zijn toegekend (met G/R scores variërend tussen 3 en 8). De resultaten worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.

3.3 Validiteit

Voor het doel van het onderzoek is de validiteit van de geselecteerde evaluaties beoordeeld aan de hand van 7 indicatoren. De resultaten van de beoordeling zijn in de volgende tabel samengevat.

Tabel 6 Validiteit van decentrale evaluatieonderzoeken 2002 - Scoretabel

Indicatoren	Goed	Redelijk	Matig	Slecht
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	21	1	3	0
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context	7	5	7	6
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie	3	6	9	7
1.4 de formulering van de probleemstelling en onderzoeksvragen	11	2	12	0
1.5 de degelijkheid van de onderzoeksmethode	12	3	7	3
1.6 de degelijkheid van de analyse	9	6	5	5
1.7 de consistentie van de evaluatie	10	9	6	0
Totaal	73	32	49	21
Percentage	42	18	28	12

De uitkomst is niet onverdeeld positief. Een vijftal evaluaties scoort goed tot redelijk op alle indicatoren. In de overige gevallen is sprake van matige tot slechte scores op één of meerdere indicatoren. De scoreresultaten geven aanleiding tot de volgende op- of aanmerkingen.

Ad 1.1 De beschrijving van de aanleiding en doelstelling van de evaluatie

Bij de meeste evaluaties worden zowel de reden of aanleiding als de doelstelling in de Terms of Reference (en in het rapport) goed omschreven. De meest voorkomende reden is dat een evaluatie is voorzien in het betreffende uitvoeringsdocument of de financieringsovereenkomst. De doelstelling is in de meest gevallen tweeledig: evalueren van het verleden en het formuleren van aanbevelingen voor de toekomst.

Ad 1.2 De situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context

De beleidsmatige en institutionele context is het geheel van kaders, structuren en processen waarbinnen de uitvoering van het te evalueren onderwerp gestalte krijgt. Om tot een goede beoordeling te komen vormt de situering van het onderwerp in de context een essentieel onderdeel van de inhoud van het evaluatierapport. 12 evaluaties scoren goed tot redelijk op dit punt. In de overige gevallen is sprake van een zeer summiere of partiele beschrijving.

Vooraf de afwezigheid van enige referentie naar de relevante doelstellingen in de Memorie van Toelichting en het in veel evaluaties ontbreken van aandacht voor doorsnijdende beleidsthema's is opvallend (bijv. de GAVIM criteria in het OS-beleid). De beschrijving van de institutionele context is vaak ook zeer summier. Daarmee blijft onduidelijk in hoeverre de gerealiseerde prestaties en effecten wel toegeschreven kunnen worden aan het gevoerde beleid c.q. de gefinancierde activiteit.

Ad 1.3 De beschrijving van het onderwerp van evaluatie

De beschrijving van het onderwerp van evaluatie laat in veel evaluatierapporten te wensen over. Slechts 3 van de 25 rapporten scoren goed. Weinig rapporten bevatten een apart hoofdstuk met een overzichtelijke beschrijving van het onderwerp. Een aantal relevante gegevens wordt vaak in de inleiding van het rapport vermeld maar veel aspecten behorend tot de beschrijving staan verspreid door het rapport heen. Vooral de afwezigheid van een goed financieel overzicht van de werkelijk bestede financiële middelen valt op. Het budget wordt meestal zeer summier beschreven en de financiële bijdrage van de partner(s) blijft vrijwel altijd onvermeld. Dat zelfde geldt voor de organisatorische opzet van het gefinancierde programma of project.

Een goede omschrijving van de doelgroep(en) ontbreekt vaak of is onvolledig. Daarmee blijft onduidelijk welke mensen zijn bereikt en hoeveel.

Ad 1.4 De formulering van de onderzoeksdoelstelling/probleemstelling en onderzoeksvragen

Ongeveer de helft van de rapportages scoort goed of redelijk op dit onderdeel. De beoordeling is gebaseerd op de aanwezigheid van een goed geformuleerde probleemstelling en onderzoeksvragen die direct betrekking hebben op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de te evalueren activiteit. De vraag naar doeltreffendheid komt in vrijwel alle rapporten aan de orde. De vorm is echter zeer verschillend: meestal in directe vraagvorm maar soms ook in de vorm van onderwerpen, onderzoekstaken of activiteiten. De mate van detaillering varieert ook van zeer algemeen tot zeer gedetailleerd en uitgewerkt in subvragen. De vraagstelling heeft vooral betrekking op het bereiken van de operationele programma/projectdoelstellingen op het niveau van de uitvoerende maatschappelijke en/of overheidsorganisaties (de geleverde prestaties) en veel minder op de effecten daarvan op de samenleving en/of de betreffende organisaties.

In ongeveer driekwart van de rapportages ontbreekt de vraag naar doelmatigheid of is sprake van een zeer beperkte vraag naar de doelmatigheid van de gefinancierde activiteit. Dit kan zowel betrekking hebben op de doelmatigheid van beleid (kosteneffectiviteit) als de doelmatigheid van de bedrijfsvoering.

In evaluaties op het terrein van de bilaterale ontwikkelingsamenwerking zijn in ongeveer de helft van de gevallen additionele vragen gesteld ten aanzien van de duurzaamheid en effecten op het milieu en/ of bepaalde bevolkingsgroepen (armen, vrouwen) die betrekking hebben op beleidsdoelstellingen voor de ontwikkelingssamenwerking. Deze specifieke vragen zijn niet in de beoordeling betrokken.

Ad 1.5 De degelijkheid van de onderzoeksmethode

De voor het merendeel van de evaluaties gevolgde methodiek is een combinatie van dossieronderzoek en het verrichten van eigen veldonderzoek door interviews en, in mindere mate, enquêtes of directe observatie. In veel rapporten wordt de methodiek in de inleiding van de rapporten behandeld. De wijze waarop en de mate van detaillering variëren zeer sterk.

In ongeveer de helft van de evaluatierapporten is sprake van een redelijk tot goede uiteenzetting van de onderzoeksopzet en methoden voor informatieverzameling. In deze gevallen is ook sprake van een redelijk tot goede uiteenzetting van het gebruik van output-

en/of effectindicatoren die al dan niet vooraf zijn gedefinieerd. In de meeste gevallen zijn de opzet en methoden deels voorgeschreven in de Terms of Reference en deels gebaseerd op de kennis en ervaring van het evaluatieteam. Vaak is vanwege beperkingen in tijd en middelen sprake van een partieel onderzoek maar dit wordt slechts zelden als dusdanig aangeduid.

De degelijkheid van de onderzoeksmethode van de andere onderzoeken wordt als matig of slecht aangemerkt. Dit kan te maken hebben met een gebrekkige rapportage dan wel met methodologische beperkingen, bijv. de afwezigheid van eigen veldonderzoek. In deze gevallen is meestal ook sprake van een gebrekkige toepassing van evaluatiecriteria of onduidelijke specificatie van output en/of effect-indicatoren.

Ad 1.6 De degelijkheid van de analyse

Hoofdelementen van een goede analyse zijn dat data en informatie op systematische wijze zijn geanalyseerd en geïnterpreteerd, de bevindingen duidelijk zijn geformuleerd en afgeleid van de analyse, verschillen tussen beoogde en behaalde resultaten worden verklaard en lacunes in de informatie worden geïdentificeerd.

De degelijkheid van de doeltreffendheidsanalyse laat bij veel evaluaties te wensen over. De degelijkheid van de analyse wordt aangetast door onduidelijke specificatie van output en/of effectindicatoren en/ of een smalle informatie basis. Slechts een beperkt aantal onderzoeken maakt gebruik van specifieke, kwantificeerbare indicatoren; de meerderheid baseert zich op kwalitatieve indicatoren die vaak slecht onderbouwd of moeilijk verifieerbaar zijn. In veel gevallen worden behaalde resultaten niet systematisch in kaart gebracht en/of wordt geen duidelijk onderscheid tussen verschillende soorten resultaten (proces, prestaties, effecten) gemaakt. De zwakte van de informatiebasis of lacunes in de beschikbare informatie (bijvoorbeeld de afwezigheid van baseline informatie) wordt zelden expliciet aan de orde gesteld.

De doelmatigheidsanalyse is bij de beoordeling buiten beschouwing gelaten. Deze ontbreekt in de meeste gevallen geheel of is ver onder de maat. Veel van de betreffende activiteiten lenen zich niet voor een kwantitatieve benadering (kosten-batenanalyse) maar ook een minder vergaande analyse blijft bij gebrek aan criteria en normen zowel op het niveau van het beleid als van de bedrijfsvoering achterwege.

Ad 1.7 De consistentie van de evaluatie

De onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten over het algemeen redelijk tot goed op elkaar aan. Opvallende inconsistenties of tegenstrijdigheden zijn niet geconstateerd. Matige scores hebben betrekking op gevallen waarin bijvoorbeeld een stap ontbreekt (aanbevelingen die gebaseerd zijn op bevindingen zonder formulering van tussenliggende conclusies of hoofdbevindingen) of de aansluiting minder duidelijk is.

3.4 Betrouwbaarheid

De uitkomsten van een evaluatieonderzoek zijn betrouwbaar als “de buitenwacht” ervan op aan kan dat de bevindingen en resultaten van het onderzoek kloppen. Een zevental indicatoren zijn in het onderzoek opgenomen die de betrouwbaarheid van de evaluatieonderzoeken in beeld brengen. Deze indicatoren en de resultaten van de beoordeling zijn in de volgende tabel vermeld.

Tabel 7 Betrouwbaarheid van decentrale evaluatieonderzoeken 2002 - Scoretabel

Indicatoren	Goed	Redelijk	Matig	Slecht
2.1 De representativiteit van de evaluatie	7	4	8	6
2.2 De vermelding van de informatiebronnen	18	0	4	3
2.3 De verificatie van de informatiebronnen	6	3	12	4
2.4 De werking van de evaluatie	22	3	0	0
2.5 De onafhankelijkheid van het evaluatieteam	0	22	1	2
2.6 De kwaliteitsbewaking	0	0	24	1
Totaal	53	32	49	16
Percentage	35	21	33	11

De scoreresultaten geven aanleiding tot de volgende op- of aanmerkingen.

Ad 2.1 De representativiteit van de evaluatie

De beoordeling van de representativiteit is gebaseerd op de omvang c.q. samenstelling van de toegevoegde lijsten van geïnterviewde personen of instanties of uitgevoerde enquêtes en de toelichting die daarbij gegeven wordt. Matige en slechte scores hebben betrekking op evaluaties waarin alleen maar gesproken is met de uitvoerders/beheerders van het evaluatieonderwerp en niet met de uiteindelijke doelgroep, de representativiteit niet beoordeeld kan worden (vanwege ontbrekende toelichting, lijsten van geïnterview-

den of geconsulteerde bronnen) of de genomen steekproef duidelijk aan de krappe kant was. Over beperkingen m.b.t. de representativiteit van het onderzoek en de wijze waarop daarmee is omgegaan wordt zelden expliciet gerapporteerd.

Ad 2.2 De vermelding van de informatiebronnen

In 18 rapporten zijn de informatiebronnen vermeld zij het dat de mate waarin dit gebeurt erg varieert van eenmalig in de tekst of bijlagen tot stelselmatig in de lopende tekst of bijlagen. In de resterende rapporten ontbreken lijsten van geïnterviewde personen of geraadpleegde documenten gedeeltelijk of zelfs helemaal.

Ad 2.3 Verificatie van de informatiebronnen

Verificatie richt zich op het vaststellen van het waarheidsgehalte van het onderzoek en toetst of de gegevens die personen of instellingen hebben verstrekt conform de werkelijkheid zijn. De RPE stelt dat zoveel mogelijk gebruik moet worden gemaakt van onafhankelijke informatiebronnen. Evaluatoren beperken zich in de praktijk in belangrijke mate tot informatie die door direct betrokkenen wordt aangeleverd (jaarlijkse rapportages, monitoring gegevens, verslagen van vergaderingen, interne evaluatierapporten). Verificatie van deze informatie is in de meeste onderzoeken een heikel punt. Vrijwel altijd is sprake van enige vorm van triangulatie voor zover evaluatoren gesproken hebben met diverse betrokkenen of groepen betrokkenen maar in hoeverre dit leidt tot een werkelijkheidsgetrouw beeld is niet zonder meer vast te stellen.

Scores goed of redelijk zijn toegekend aan evaluaties (9 van de 25) waarin sprake is van eigen veldonderzoek buiten de kring van direct betrokken project- of programmauitvoerders of beheerders. Matige en slechte scores hebben betrekking op evaluaties waarin dergelijk onderzoek niet of in zeer beperkte mate heeft plaatsgevonden of gebruik is gemaakt van informatie van derden zonder deze verder te verifiëren of de beperkingen daarvan te rapporteren.

Ad 2.4 De werking van de evaluatie

De betrouwbaarheid van het evaluatieonderzoek wordt in belangrijke mate bepaald door de mate waarin het evaluatieteam vrij en ongestoord kan werken en toegang heeft tot alle beschikbare informatie. In een viertal gevallen was sprake van moeizame communicatie tijdens het veldbezoek, reisoponthoud of gebrekkige informatievoorziening die de werking van het onderzoek enigszins hebben verstoord (zonder overigens de gevolgen daarvan te omschrijven). In de overige gevallen blijkt uit rapportages en interviews dat evaluatieteams weliswaar onder grote tijdsdruk moesten werken maar dat er op zichzelf

sprake was van een ongestoorde werking die onderzoek en oordeelsvorming mogelijk maakte.

Ad 2.5 De onafhankelijkheid van het evaluatieteam

De onafhankelijke uitvoering van het evaluatieonderzoek is van groot belang voor de gepercipieerde betrouwbaarheid van het evaluatieonderzoek. Bij opdrachtverlening en financiering van evaluatieonderzoek door directies of posten is volledige onafhankelijkheid van het evaluatieonderzoek niet haalbaar. De onvermijdelijke afhankelijkheid kan worden beperkt door selectie van evaluatoren die onafhankelijk zijn van belanghebbende partners en beneficianten en van het evaluatieonderwerp. Met uitzondering van één evaluatie die door de verantwoordelijke budgethouder zelf is uitgevoerd, is in alle andere gevallen gekozen voor uitbesteding van de evaluatieonderzoeken aan externe deskundigen. Voor zover geen sprake was van aantoonbare afhankelijkheid van evaluatoren van belanghebbende partners, beneficianten of evaluatieonderwerp is de score redelijk toegekend. In één geval was er sprake van een relatie met één van de belanghebbende partners en is de score matig toegekend.

Ad 2.7 De algemene kwaliteitsbewaking

Beoordeling is gebaseerd op kwaliteitscontrole door budgethouders, de aanwezigheid van evaluatiegegevens in een onderzoeksdossier, de vraag of onderzoeksresultaten zijn voorgelegd aan direct betrokken partijen voor commentaar en of deze door onafhankelijke deskundigen zijn voorzien van commentaar. Bij de in het veldonderzoek bestudeerde evaluaties was geen sprake van een op kwaliteitseisen gebaseerde beoordeling van concept rapportages door budgethouders. Onder de RPE regelgeving geldt dat de kwaliteit en de onafhankelijkheid van de onderzoeksopzet en de uitvoering vast te stellen moet zijn aan de hand van een dossier. Dat is in de praktijk maar zeer ten dele het geval. Belangrijke achtergrondstukken, de Terms of Reference, het evaluatierapport zijn vaak wel in fysieke dossiers aanwezig. Informatie over de selectieprocedure en de inhoudelijke beoordeling en vaststelling van de evaluatierapporten is vaak summier of afwezig. Verdere nuancering met informatie over discussies en vervolgafspraken ontbreekt meestal geheel.

Naast uitbesteding zijn er nog een aantal mogelijkheden om de onafhankelijkheid en kwaliteit van evaluatieonderzoeken te vergroten. Te denken valt aan het werken met een onafhankelijke begeleidingscommissie of andere vormen van onafhankelijk extern toezicht. Van deze vormen van kwaliteitsbewaking wordt in de praktijk geen gebruik

gemaakt. In een beperkt aantal gevallen is (al dan niet formeel) een stuurgroep of begeleidingscommissie ingesteld maar het gaat altijd om toezichthoudende of discussiefora van direct betrokkenen waarin de voortgang c.q. resultaten van het evaluatieonderzoek besproken worden (en dus niet om onafhankelijke toetsing).

3.5 Bruikbaarheid

De RPE geeft aan dat de *bruikbaarheid* in belangrijke mate bepaald wordt door de validiteit en betrouwbaarheid van de evaluatie. De voor onderzoek van het criterium bruikbaarheid gehanteerde indicatoren zijn aanvullend hierop. Uitgangspunt is dat de bruikbaarheid stijgt naarmate de (i) bevindingen/ conclusies/ aanbevelingen aansluiten bij het gebruiksdoel van de evaluatie, (ii) de evaluatie inderdaad antwoord geeft op de evaluatievragen en; (iii) de uitkomsten van de evaluatie op een heldere en toegankelijke wijze gepresenteerd zijn.

Toetsing van de geselecteerde criteria levert de volgende scoretabel op.

Tabel 8 Bruikbaarheid van decentrale evaluatieonderzoeken 2002 - Scoretabel

Indicatoren	Goed	Redelijk	Matig	Slecht
3.1 De aansluiting van de evaluatieresultaten bij het gebruiksdoel	22	2	1	0
3.2 De volledigheid van de evaluatie	7	4	12	2
3.3 De presentatie van de evaluatieresultaten	10	6	5	4
Totaal	39	12	18	6
Percentage	52	16	24	8

De scoreresultaten geven aanleiding tot de volgende op- of aanmerkingen.

Ad 3.1 De aansluiting van de evaluatieresultaten bij het gebruiksdoel

Zoals eerder aangegeven wordt in de meeste rapporten en de Terms of Reference het gebruiksdoel van de evaluatie redelijk tot goed beschreven. Zonder uitspraak te doen over de juistheid en haalbaarheid zijn, op een paar uitzonderingen na, de conclusies/aanbevelingen van de evaluaties in algemene zin operationeel gericht en toegesneden op het gebruiksdoel. Er zijn geen aanwijzingen dat tijdigheid van de evaluaties een probleem is geweest.

Ad 3.2 De volledigheid van de evaluatie

De beoordeling is gebaseerd op de vraag of de in de Terms of Reference genoemde evaluatievragen zijn beantwoord. In 14 onderzoeken was dit maar ten dele het geval. Zoals eerder vermeld (punt 1.4) zijn de te bestrijken punten, zoals verwoord in de Terms of Reference, beperkt en komen met name doelmatigheidsaspecten in de meeste onderzoeken niet of nauwelijks aan de orde. Bij afwezigheid van een analyse van doeltreffendheid en doelmatigheid kan het gevoerde beleid niet beoordeeld worden en wordt derhalve niet voldaan aan de “volledigheidseis” van de RPE.

Ad 3.3 De presentatie van de evaluatieresultaten

De presentatie van de onderzoeksresultaten laat in een aantal gevallen te wensen over. 16 evaluatierapporten scoren redelijk of goed. In de resterende 9 rapporten wordt de leesbaarheid c.q. toegankelijkheid van de rapportage aangetast door een combinatie van één of meerdere factoren zoals:

- de afwezigheid of matige kwaliteit van de managementsamenvatting
- het ontbreken van een verantwoording over de uitvoering van het onderzoek
- gebrek aan synthese en onduidelijke scheiding van bevindingen en conclusies
- onverzorgde lay-out van de tekst (gebrekkige alineastructuur en schrijfstijl)
- afwezigheid van enige vorm van illustratie
- te grote omvang van de hoofdtekst
- onduidelijke uitwerking van leerpunten

Daadwerkelijke benutting van evaluaties is in dit onderzoek niet diepgaand onderzocht, omdat dit op zich geen indicator voor de kwaliteit van evaluaties is. Inzicht in benutting vereist ook een andere onderzoeksopzet. In het veldonderzoek was benutting wel een aandachtspunt. In de meeste gevallen was sprake van continuering van de geëvalueerde activiteiten. Betrokkenen geven aan dat de evaluatieresultaten daarbij een meer of minder belangrijke rol hebben gespeeld zonder dat eenduidig valt vast te stellen in welke mate dit het geval is geweest.

3.6 Synthese van de bevindingen

De onderzochte evaluaties geven vooral inzicht in de uitvoering van de activiteiten en het bereiken van operationele doelen op het niveau van uitvoerende organisaties (geleverde prestaties) en veel minder in de effecten (doeltreffendheid) en in doelmatigheid³. In drie-

³ Hierbij wordt opgemerkt dat bij de formulering van doelstellingen van activiteiten het onderscheid tussen op prestaties gerichte operationele doelstellingen en op effecten gerichte doelstellingen eveneens vaak ontbreekt.

kwart van de evaluaties is sprake van een ontbrekende dan wel zeer beperkte vraag naar doelmatigheid. Evaluaties zijn in sterke mate opgezet vanuit een beheersmatig en toekomstgericht perspectief waarbij in veel gevallen werd uitgegaan van continuering van het programma of project. Evaluaties zijn veel minder opgezet vanuit een beleidsperspectief dat gericht is op het in beeld brengen van effecten van beleid en dus meer analytische diepgang vereist. De evaluaties maken geen deel uit van een bredere departementale inspanning om doeltreffendheid en doelmatigheid systematisch in kaart te brengen en informatie hierover te benutten voor jaarverslag en begroting.

De kwaliteit van evaluaties laat een gemengd beeld zien. Zes evaluaties scoren op vrijwel alle onderdelen goed of redelijk. Acht evaluaties met 9-12 indicatoren goed of redelijk vormen een middengroep, terwijl de elf resterende evaluaties, iets minder dan de helft dus, als kwalitatief matig tot slecht aangemerkt kunnen worden.

Indicatoren waarop een groot aantal evaluaties goed tot redelijk scoren zijn de beschrijving van de aanleiding en doelstelling van de evaluatie, de consistentie tussen de onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen, de (ongestoorde) werking van het onderzoek en de aansluiting tussen het gebruiksdoel en de onderzoeksresultaten. Zowel op het punt van validiteit als betrouwbaarheid en bruikbaarheid zijn veel voorkomende onvolkomenheden geconstateerd.

Met betrekking tot **validiteit** zijn de voornaamste problemen:

- *de gebrekkige situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context.* Het nagaan of (BZ) beleidsdoelstellingen zijn gerealiseerd lijkt door geen van de betrokken partijen als primaire doelstelling van evaluatie te worden gezien ondanks het belang dat wordt toegekend aan specifieke beleidsuitgangspunten zoals voor ontwikkelingssamenwerking: de armoedefocus, doelgroepenperspectief, duurzaamheid, gendergelijkheid etc. In het verlengde hiervan ligt beperkte aandacht voor de institutionele context waarin de beleidsvoornemens gerealiseerd moeten worden.
- *de gebrekkige beschrijving van het onderwerp van evaluatie.* Vooral informatie over programma/project-inputs en besteding van de financiële middelen is vaak onvolledig of ontbreekt zelfs geheel. Een en ander heeft mede tot gevolg dat de doelmatigheidsvraag van de betreffende financiering vrijwel niet aan de orde komt.
- *de degelijkheid van de analyse* wordt vooral aangetast door onduidelijke specificatie van output en/of effect-indicatoren, onvoldoende onderscheid tussen verschillende soor-

ten resultaten (proces, output, effecten) en een smalle informatiebasis (afwezigheid van baseline informatie). De kwaliteit van de doelmatigheidsanalyse laat veel te wensen over.

De **betrouwbaarheid** wordt aangetast door:

- de beperking van de diepgang van het onderzoek tot de project/programmabeheerders en/of de beperkte omvang van de genomen steekproef. Daarbij worden de beperkingen m.b.t. de representativiteit van het onderzoek en de wijze waarop daarmee is omgegaan in de meeste gevallen niet uiteengezet.
- gebrek aan aandacht die de rapporten over het algemeen geven aan de kwaliteit van de informatie waarop de evaluatie is gebaseerd. Meestal zijn onafhankelijke bronnen niet of nauwelijks voorhanden. Vrijwel altijd is sprake van enige vorm van verificatie en triangulatie voor zover onderzoekers gesproken hebben met diverse betrokkenen of verschillende informatiebronnen hebben aangeboord maar in hoeverre dit leidt tot een werkelijkheidsgetrouw beeld is meestal onduidelijk.
- de afwezigheid van een kwaliteitsbewakingssysteem dat de geleverde onderzoeksprestatie moet toetsen op de gewenste kwaliteit.

De bevindingen met betrekking tot de **bruikbaarheid** zijn dat:

- de gepresenteerde conclusies en aanbevelingen meestal goed aansluiten bij het gebruiksdoel.
- de evaluatievragen in de Terms of Reference bij veel evaluaties maar ten dele zijn beantwoord.
- de presentatie van de evaluatiesresultaten bij een aanzienlijk deel van de evaluaties te wensen overlaat.

3.7 Verklarende factoren

Voor de bestudering van de factoren die bijdragen aan de kwaliteit van evaluaties, in negatieve dan wel in positieve zin, werden in het kader van het veldonderzoek dossierstukken bestudeerd en inzichten en meningen van een groot aantal bij de evaluaties betrokken partijen geanalyseerd. Factoren die samenhangen met de vastgestelde kwaliteit van evaluaties kunnen worden onderscheiden in methodologische, beleidsmatige en procesmatige factoren.

Vooreerst stuit de toepassing van één enkel, van de RPE afgeleid, toetsingskader voor de kwaliteit van evaluaties op methodologische problemen. Het in dit onderzoek gehanteer-

de methodologisch kader is gericht op ex-post evaluatie. In de praktijk hebben evaluaties specifieke doelen en momenten van toepassing. In de meeste gevallen blijkt sprake te zijn van speciale omstandigheden die geleid hebben tot de formulering van een specifieke evaluatieopdracht en onderzoeksvragen die de budgethouder op het moment van formulering voor ogen stonden. In tegenstelling tot ex-post evaluaties die gericht zijn op beoordeling van doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid, heeft een aantal van de geselecteerde evaluaties eerder het karakter van een voortgangsonderzoek waarvan de onderzoeksvragen vooral betrekking hebben op het beheer en de voortgang of eventuele verlenging van de betreffende activiteiten. In andere gevallen was sprake van bewust gekozen beperkingen van de onderzoeksopdracht omdat: (i) onderdelen van een ex-post evaluatie al afgedekt waren door andere onderzoeken (bijvoorbeeld een aparte 'value for money audit' of apart impactonderzoek); (ii) activiteiten sowieso uitgefaseerd werden en een beperkte beleidsrelevantie hadden; (iii) de beschikbare informatie voldoende inzicht bood en/of werd getwijfeld aan de meerwaarde van een kostbaar uitgebreid doelgroepen en doelmatigheidsonderzoek. In al deze gevallen betreffen de evaluaties momenten van programma's/projecten in uitvoering. Het feit dat ze in mindere mate gericht zijn op het analyseren van effecten en doelmatigheid leidt, bij toepassing van het RPE toetsingskader, op een aantal punten (met name indicator 1.4 en 3.2) tot lagere waarderingen.

Veranderingen in beleidsprioriteiten gedurende uitvoering van activiteiten en in een aantal gevallen een zekere bestedingsdruk zijn factoren die bijdragen aan het overheersend toekomstgericht perspectief op evaluaties. Bijvoorbeeld de overgang van de projectbenadering naar sectorale benadering voor de ontwikkelingssamenwerking heeft er toe geleid dat aan geplande projectevaluaties minder belang werd toegekend. In de Terms of Reference voor 23 evaluaties zijn toekomstgerichte vragen gesteld waaruit kan worden afgeleid dat het bij het opstellen van de ToR de intentie van de budgethouder was om de activiteit te continueren. In veel evaluatierapporten krijgt de toekomstgerichte leerfunctie meer aandacht dan de verantwoordingsfunctie. Dit roept de vraag op in welke mate de intentie om te continueren de strekking van de bevindingen heeft beïnvloed. In dit onderzoek kon dit niet eenduidig worden vastgesteld. Dit toekomstgerichte perspectief brengt met zich mee dat betrokken medewerkers evaluatie als een andersoortig instrument zien dan het ex post evaluatie-instrument zoals gedefinieerd in de RPE.

Beleidsmedewerkers en andere betrokkenen, zoals controllers en de leiding, zijn in veel gevallen niet volledig bekend met de aan evaluatie ten grondslag liggende inhoudelijke

principes. Een deel weet van het bestaan van de Handleiding Evaluatie in het HBBZ. Een enkeling kent de RPE. Van de kant van sommige Controllers is aangegeven dat hun rol m.b.t. kwaliteit van evaluaties en met name m.b.t. onderzoek naar doelmatigheid hen niet duidelijk is. Er is geen sprake van een op de kwaliteitseisen gebaseerde beoordeling van ToR's en conceptrapporten. Van de (vrijblijvende) Handleiding Evaluatie in het HBBZ wordt weinig gebruik gemaakt. De checklist kwaliteitstoets bedrijfsvoering geeft alleen in algemene bewoordingen aan dat er een werkend systeem van monitoring en evaluatie moet zijn en dat in dat verband geldende regelgeving moet worden nageleefd en belangrijke aanbevelingen moeten worden uitgevoerd. De werving van consultants is niet professioneel georganiseerd.

De uitvoerders van de evaluaties klagen bijna zonder uitzondering over vaagheid, onduidelijkheid en soms interne tegenstrijdigheid van de Terms of Reference die de kwaliteit van hun werk negatief beïnvloed hebben. Het opstellen van Terms of Reference en de selectie van evaluatoren geven, ondanks het feit dat het tijdstip van evaluatie lang van te voren bekend is, vaak blijk van grote tijdsdruk. Bij selectie van consultants is kennis van de sector of van specifieke onderwerpen een meer prominent gehanteerd criterium dan evaluatie-expertise. Over de jaren heen blijkt zich een praktijk ontwikkeld te hebben van kortdurende evaluaties die, op een paar uitzonderingen na, een periode van 4 tot 6 weken in beslag nemen, onafhankelijk van type en complexiteit van het te evalueren programma of project. Mede doordat vaak vooraf bepaalde output- en effectindicatoren en bruikbare interne monitoring gegevens ontbreken, werken evaluatiemissies vervolgens onder grote tijdsdruk. Haastwerk en gebrek aan tijd voor analyse en reflectie zijn gevolgen die in een aantal gevallen bijdragen aan oppervlakkige, slordige en onvolledige presentatie van de onderzoeksresultaten.

In het onderzoek is de professionaliteit van de evaluatoren als mogelijk verklarende factor onderzocht aan de hand van de in curricula vitae aangegeven kennis en ervaring. Tussen de professionaliteit van de evaluatoren en de kwaliteit van evaluaties is geen verband vastgesteld. Alle bestudeerde curricula vitae scoorden op professionaliteit goed of redelijk.

De effecten van een goede opzet en begeleiding van het evaluatieonderzoek zijn het best te merken in de in multi-donor verband georganiseerde evaluaties die in verhouding hoger scoren dan de bilaterale evaluaties. Bij de onderzochte in multi-donor verband georganiseerde evaluaties was overwegend sprake van een scherpe formulering van de

evaluatieopdracht, een relatief hoog budget voor de evaluatie, zorgvuldige selectie van internationaal ervaren consultants, intensieve monitoring en begeleiding van het onderzoek en een brede verspreiding van de evaluatieresultaten.

Met name van de zijde van DCO is aangegeven dat voor de ontwikkeling van zinvolle indicatoren voor onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van activiteiten zeer goed inzicht in de betreffende activiteiten nodig is. Benadrukt is dat evaluatie een adequaat vastgestelde en vastgelegde aanvangssituatie vereist, waar mogelijk uitgedrukt in objectieve en kwantificeerbare eenheden. Dit om na de overeengekomen periode ook daadwerkelijk te beschikken over de juiste gegevens op grond waarvan een terugblik mogelijk is. In samenwerking met een aantal partners werkt DCO aan het definiëren van de uitgangssituaties en de ontwikkeling van hierop gebaseerde indicatoren.

Het overheersend toekomstgerichte perspectief is van invloed op de beoordeling van de evaluatieresultaten door de direct betrokkenen. Evaluaties die laag scoorden op basis van de kwaliteitstoets werden, hoewel tekortkomingen wel werden onderkend, door betrokkenen in een aantal gevallen positief gewaardeerd omdat men zich kon vinden in de conclusies en aanbevelingen en de evaluatie tegemoet kwam aan het gebruiksdoel. De kwaliteit van het onderzoek dat aan de conclusies en aanbevelingen ten grondslag lag werd in de waardering door betrokkenen in die gevallen niet of alleen in beperkte mate meegewogen.

DEEL 2
KENMERKEN EN SCORETABELLEN
VAN DE 25 IN HET ONDERZOEK
BETROKKEN EVALUATIES

Tabel 1 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties- kenmerken- en scoretabel

Titel	Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid Mensenrechten (POBB/MR) Review
Evaluatieonderwerp	
Naam	Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid - Mensenrechten
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 1 Internationale Rechtsorde
Budgethouder	DPZ/DVB/DMV
Uitvoerder	DPZ
Periode	2001-2002
Begroting	€ 8 mln. op jaarbasis
Financiële bijdrage BZ	€ 8 mln. op jaarbasis
Evaluatieonderzoek	
Type	Review
Periode	November- december 2002
Opdrachtgever	DMV
Begroting	-
Financiële bijdrage BZ	-
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn kort maar helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context	X				
de beleidsmatige en institutionele context is kort maar goed omschreven					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie				X	
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; de beschrijving van het onderwerp is beperkt tot de vermelding van het aantal gefinancierde projecten en de landen waarop ze betrekking hebben; hoeveel middelen en waaraan ze precies besteed zijn is niet vermeld					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling/ probleemstelling en onderzoeksvragen				X	
de onderzoeksvragen naar doeltreffendheid en doelmatigheid zijn kort geformuleerd; verderop in de rapportage wordt gesteld dat de inhoudelijke analyse van de resultaten van de afzonderlijke projecten buiten het bestek van de review vallen					
1.5 de degelijkheid van de onderzoeksmethode				X	
de onderzoeksmethode is op zichzelf goed gedocumenteerd; de onderzoeksmethode is beperkt tot dossieronderzoek; er zijn geen bezoeken aan ontvangende landen gebracht; vraag is of op basis van dossieronderzoek en toegevoegde vragen/toetsingslijst alleen conclusies getrokken kunnen worden					
1.6 de degelijkheid van de analyse				X	
Dossieronderzoek lijkt vakkundig en systematisch uitgevoerd te zijn: bevindingen van de analyse zijn beperkt tot 3 bladzijden: analyse is puur kwalitatief; analyse beperkt zich tot algemene beleidsvragen, de criteria en algemene aspecten van beheer en uitvoering van het programma					
1.7 de consistentie van de evaluatie		X			
onderzoeksvragen, bevindingen en aanbevelingen sluiten redelijk op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie onderzoek blijft beperkt tot een dossieronderzoek van een a-selecte steekproef van 9 van in totaal 31 gefinancierde projecten; representativiteit lijkt redelijk maar details over steekproefmethode niet bekend			X		
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie worden niet expliciet vermeld; er is geen lijst van geïnterviewden of geconsulteerde literatuur			X		
2.3 de verificatie van informatiebronnen projectdossiers en een zestal interviews met direct betrokken DMV/CU, BP en MR mensen zijn enige bron van informatie; informatie niet in het veld gecheckt				X	
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam de evaluatie is uitgevoerd door eigen stafmedewerkers				X	
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking het betreft een eigen voortgangsonderzoek; geen verdere kwaliteitscontrole				X	
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten op zichzelf aan op het gebruiksdoel; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht		X			
3.2 de volledigheid van de evaluatie het gebrek van veldonderzoek ondermijnt de validiteit en betrouwbaarheid en dus ook de bruikbaarheid van het rapport				X	
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport is goed leesbaar en gestructureerd; aanbevelingen zijn helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen/conclusies; lage score vanwege afwezigheid van een goede samenvatting				X	

Tabel 2 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	
Evaluation Asia Facility	
Evaluatieonderwerp	
Naam	Asia Facility
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	DAO
Uitvoerder	Senter - Nuffic
Periode	1998-2001
Begroting	€ 3,5 mln.
Financiële bijdrage BZ	€ 3,5 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	Mei-juli 2002
Opdrachtgever	DAO
Begroting	€ 41.000
Financiële bijdrage BZ	€ 41.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie aanleiding en doelstelling beknopt maar helder beschreven	X				
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context de beschrijving van de beleidsmatige en institutionele context is goed beschreven	X				
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; het onderwerp van evaluatie is algemeen aangeduid maar meer dan de titel en uitvoerder van de projecten (30 in totaal) is niet bekend; hoeveel/waaraan de projectmiddelen zijn besteed en wat de beoogde outputs zijn blijft onduidelijk				X	
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen het rapport bevat een tentatief evaluatie-kaderplan (annex) dat door de consultant is opgesteld op basis van de ToR (bijlagen zijn niet toegevoegd); onderzoeksvragen richten zich op doelmatigheid en doeltreffendheid van interventies; er worden geen aanbevelingen gevraagd				X	
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden de onderzoeksmethode is goed gedocumenteerd; toetsbare en/of meetbare indicatoren zijn gespecificeerd	X				
1.6 de degelijkheid van de analyse informatie is redelijk vakkundig en systematisch geanalyseerd; de bevindingen zijn duidelijk geformuleerd; analyse is puur kwalitatief; doelmatigheidsanalyse zeer summier				X	
1.7 de consistentie van de evaluatie onderzoeksvragen, bevindingen en aanbevelingen sluiten redelijk op elkaar aan			X		

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie de rapportage bevat de nodige informatie over de organisatie van de evaluatie; de steekproef van 8 bezochte projecten uit een totaal van 30 lijkt redelijk representatief		X			
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn vermeld; een lijst van geïnterviewden is toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen bevindingen zijn grotendeels gebaseerd op eigen missieonderzoek en interviews	X				
2.4 de werking van het evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam evaluator niet betrokken bij opzet/uitvoering van de geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de kwaliteitsbewaking onduidelijk of het conceptrapport is voorgelegd aan alle direct betrokken partijen; geen verdere vorm van kwaliteitscontrole			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie en zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling ten aanzien van doeltreffendheid en doelmatigheid; het rapport bevat geen aanbevelingen maar die waren ook niet gevraagd		X			
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport is logisch gestructureerd; goede samenvatting maar algemene presentatie, toegankelijkheid en leesbaarheid laten te wensen over			X		

Tabel 3 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Mission d'évaluation externe du Programme Sanitaire et Social (PRODESS)
Evaluatieonderwerp	
Naam	Programme de Développement Sanitaire et Social (PRODESS)
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Bamako - multi-donor consortium
Uitvoerder	Ministère de la Santé
Periode	1999 - 2003
Begroting	US\$ 27 mln.
Financiële bijdrage BZ	
Evaluatieonderzoek	
Type	Mid-term evaluatie
Periode	September - oktober 2002
Opdrachtgever	Multi-donor consortium
Begroting	
Financiële bijdrage BZ	
Stuur/begeleidingsgroep	Stuurgroep

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn kort maar helder door de opdrachtgever geformuleerd		X			
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context de beleidsmatige en institutionele context is summier beschreven		X			
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie lange/ korte termijn doelstellingen van het programma zijn beschreven; heldere beschrijving van programma-activiteiten ontbreekt; activiteiten fragmentarisch besproken onder bevindingen; financiële bijdragen van donoren zijn niet vermeld			X		
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling/ probleemstelling en onderzoeksvragen formulering van de probleemstelling en onderzoeksvragen is zwak; Terms of Reference zijn niet duidelijk geformuleerd (zijn ook niet in rapportage opgenomen maar apart toegevoegd); de Terms of Reference bestaan in hoofdzaak uit een lijst van aandachtspunten die eerder betrekking hebben op voortgangsrapportage dan een evaluatieonderzoek			X		
1.5 de degelijkheid van de onderzoeksmethode de onderzoeksmethode is slecht gedocumenteerd; toetsbare/meetbare indicatoren zijn gebruikt; veldonderzoek heeft plaatsgevonden maar daarover zijn verder geen details bekend; niet verifieerbaar in welke mate de gegevensverzameling systematisch heeft plaatsgevonden			X		
1.6 de degelijkheid van de analyse uitgebreide sterke/zwakte doeltreffendheidsanalyse van de 4 programmaonderdelen; missie geeft zelf aan dat vanwege gebrek aan gegevens en tijd de analyse niet altijd diepgaand is			X		
1.7 de consistentie van de evaluatie onderzoeksvragen, bevindingen en aanbevelingen sluiten redelijk op elkaar aan		X			

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie de representativiteit is twijfelachtig; evaluatiemissie signaleert gebrek aan cijfermateriaal en tijd voor eigen onderzoek			X		
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie worden globaal aangeduid; er is geen lijst van geïnterviewden of geconsulteerde literatuur toegevoegd			X		
2.3 de verificatie van informatiebronnen gebrek aan gegevens wordt gesignaleerd maar consequenties voor analyse en bevindingen worden niet getrokken			X		
2.4 de werking van de evaluatie missie signaleert gebrek aan tijd (3 weken) en ontbreken van monitoringgegevens		X			
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden waren eerder betrokken bij uitvoering				X	
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking bevindingen zijn met betrokkenen besproken; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten op zichzelf logisch op elkaar en het gebruiksdoel aan; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling	X				
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport bevat geen annexen; hoofdrapport bevat alleen de bevindingen; conclusies en aanbevelingen zijn ondergebracht in de samenvatting; samenvatting is te lang (17 bladzijden); bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten wel logisch op elkaar aan; leesbaarheid van rapportage bemoeilijkt door gebrek aan synthese			X		

Tabel 4 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Primers Misión de Monitoreo y Evaluación - Programa Estrategias para la Consolidación y fortalecimiento del Sistema de Parques Nacionales Naturales
Evaluatieonderwerp	
Naam	Programa Estrategias para la Consolidación y Fortalecimiento del Sistema de Parques Nacionales Naturales
Type	Project
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Bogota
Uitvoerder	Ministerie van Milieu
Periode	December 2001 - december 2005
Begroting	€ 9 mln.
Financiële bijdrage BZ	€ 9 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Mid-term evaluatie
Periode	Januari - februari 2002
Opdrachtgever	HMA Bogota
Begroting	€ 24.000
Financiële bijdrage BZ	€ 24.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context				X	
ontbreekt geheel					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie		X			
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; organisatorische opzet, ingezette middelen en doelgroep zijn summier beschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen	X				
de onderzoeksvragen zijn goed geformuleerd					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden	X				
gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd; toetsbare indicatoren zijn gebruikt; uitgebreid eigen veldonderzoek is opgezet					
1.6 de degelijkheid van de analyse	X				
informatie is op systematische wijze geanalyseerd; bevindingen zijn duidelijk geformuleerd; oorzaken van falende project onderdelen zijn globaal aangeduid					
1.7 de consistentie van de evaluatie		X			
onderzoeksvragen, bevindingen en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan (tussensliggende stap met conclusies ontbreekt)					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie uitgebreide evaluatie met groot aantal belanghebbenden; steekproef voor veldonderzoek is zeer omvangrijk maar kwantitatief slecht beschreven		X			
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn expliciet vermeld; lijsten van geïnterviewden of geconsulteerde literatuur zijn toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen het evaluatieteam heeft eigen grootschalig veldonderzoek ingesteld op regionaal niveau	X				
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet of uitvoering van de geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn voorgelegd aan workshop met betrokken instanties; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/of operationeel gericht; de uitkomsten van de evaluatie zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft in principe antwoord op de vraagstelling	X				
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten goed leesbaar rapport; rapportage is logisch gestructureerd; samenvatting summier en algemeen; tussenliggende stap met conclusies ontbreekt; aanbevelingen zijn verder helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen		X			

Tabel 5 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Centre for the study of human rights - Evaluation of the 1997-2001 project
Evaluatieonderwerp	
Naam	Centre for the Study of Human Rights
Type	Project
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Colombo
Uitvoerder	University of Colombo, Centre for the Study of Human Rights
Periode	1997-2001
Begroting	€ 360.000
Financiële bijdrage BZ	€ 360.000
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	April-mei 2002
Opdrachtgever	HMA Colombo
Begroting	€ 10.000
Financiële bijdrage BZ	€ 10.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie de aanleiding en gebruiksdoelstelling zijn kort maar duidelijk geformuleerd	X				
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context relevante beleidsuitgangspunten zijn beschreven; de institutionele context is goed beschreven	X				
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; goede informatie over organisatorische opzet; overzicht van aantal en aard van gefinancierde projecten; financiële informatie ontbreekt		X			
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen het onderwerp van evaluatie wordt getoetst op doeltreffendheid en doelmatigheid	X				
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden gebruikte methode voor informatieverzameling is goed aangeduid; gegevensverzameling gebeurt systematisch	X				
1.6 de degelijkheid van de analyse de analyse geeft een gedegen indruk; bevindingen zijn duidelijk geformuleerd	X				
1.7 de consistentie van de evaluatie onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten goed op elkaar aan	X				

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie belanghebbenden zijn geïdentificeerd en gehoord	X				
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebronnen zijn aangegeven, activiteiten en lijst van geïnterviewden zijn in annex vermeld	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen rapportage gaat niet in op betrouwbaarheid c.q. onafhankelijkheid van de informatie			X		
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet of uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn voorgelegd en besproken met betrokken instanties; geen verdere kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten goed aan op het gebruiksdoel dat in de Terms of Reference is vastgesteld	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de geformuleerde vraagstelling	X				
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten de structuur en leesbaarheid van de rapportage is gecompliceerd door vermenging van bevindingen, conclusies en aanbevelingen die per projectonderdeel zijn opgesplitst; wel een goede samenvatting			X		

Tabel 6 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Evaluation externe de la Mise en oeuvre des Programmes de l'Accord sur le Développement durable par le CBDD au Bénin
Evaluatieonderwerp	
Naam	Programmes de l'Accord sur le Développement Durable par le CBDD au Bénin
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale Ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Cotonou
Uitvoerder	Centre Béninois pour le Développement Durable (CBDD)
Periode	Januari 2000 - oktober 2002
Begroting	€ 9,2 mln.
Financiële bijdrage BZ	€ 9,2 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	Juni 2002
Opdrachtgever	HMA Cotonou
Begroting	€ 38.700
Financiële bijdrage BZ	€ 38.700
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie de aanleiding en gebruiksdoelstelling zijn kort maar duidelijk geformuleerd	X				
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context relevante beleidsuitgangspunten zijn beschreven; de institutionele context is goed beschreven	X				
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; goede informatie over organisatorische opzet; informatie over aantal en aard van door CBDD gefinancierde projecten en financiële informatie verspreid over de Terms of Reference en de rapportage			X		
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen toetsing op doeltreffendheid en doelmatigheid op beheersniveau (output); geen onderzoek naar finale effecten				X	
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden gebruikte methode voor informatieverzameling is slecht aangeduid; met name veldonderzoek op niveau van gefinancierde projecten is niet goed gedocumenteerd					X
1.6 de degelijkheid van de analyse analyse geeft geen gedegen indruk; bevindingen beperkt tot 2 bladzijden en hebben hoofdzakelijk betrekking op beheersaspecten; beoordeling voornamelijk gebaseerd op interviews met de verantwoordelijke uitvoerder en niet op kwaliteit van uitgevoerde projecten/programma's; resultaten van eerdere evaluatie op project/programmaniveau niet vermeld (en achterhaald)					X
1.7 de consistentie van de evaluatie onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten niet goed op elkaar aan; bevindingen zijn zeer partieel en hebben bijna uitsluitend betrekking op beheersaspecten en niet op gefinancierde programma's				X	

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie direct belanghebbenden zijn geïdentificeerd en geconsulteerd; beperkt aantal uitvoerders bij onderzoek betrokken; steekproef is niet verder toegelicht			X		
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebronnen zijn aangegeven, activiteiten en lijst van geïnterviewden zijn in annex vermeld	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen rapportage gaat niet in op betrouwbaarheid c.q. onafhankelijkheid van de informatie; verificatie van bevindingen op het niveau van gefinancierde projecten/programma's ontbreekt			X		
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking onderzoeksdossier is aanwezig; de bevindingen zijn voorgelegd en besproken met betrokken instanties; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten op zichzelf goed aan op het gebruiksdoel dat in de Terms of Reference is vastgesteld	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft onvolledig antwoord op de geformuleerde vraagstelling, basis voor het trekken van conclusies en formuleren van aanbevelingen (bevindingen) is te smal (onvoldoende veldonderzoek op project/programmaniveau)			X		
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport is logisch gestructureerd en goed leesbaar; samenvatting erg summier en algemeen		X			

Tabel 7 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Mid-Term Review Mission Char Development and Settlement Project II
Evaluatieonderwerp	
Naam	Char Development and Settlement Project II
Type	Project
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Dhaka
Uitvoerder	Bangladesh Water Board
Periode	2000 - 2004
Begroting	€ 21 mln.
Financiële bijdrage BZ	€ 14 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Mid-term evaluatie
Periode	Juni 2002
Opdrachtgever	HMA Dhaka
Begroting	€ 68.000
Financiële bijdrage BZ	€ 68.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie de aanleiding en gebruiksdoelstelling zijn kort maar duidelijk geformuleerd	X				
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context wordt partieel beschreven in annex			X		
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; geen informatie over organisatorische opzet; project input- en outputinformatie staat verspreid over het hele rapport en is deels terug te vinden in annex				X	
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen onderzoeksvragen hebben in hoofdzaak betrekking op doeltreffendheid; doelmatigheidsvraag wordt niet expliciet gesteld			X		
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden gebruikte methode voor informatieverzameling wordt globaal aangeduid			X		
1.6 de degelijkheid van de analyse analyse is vrij gedetailleerd; conform de Terms of Reference vooral gericht op project output; doelmatigheidsanalyse zwak		X			
1.7 de consistentie van de evaluatie aansluiting van onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen slecht te beoordelen door warrige rapportage			X		

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie uiteindelijke doelgroep (bevolking van betreffende projectgebied) lijkt zeer beperkt geconsulteerd			X		
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebronnen zijn slecht aangegeven, vaak onduidelijk of het om eigen waarneming dan wel interne projectgegevens gaat; activiteiten en lijst van geïnterviewden zijn in annex vermeld			X		
2.3 de verificatie van informatiebronnen informatie lijkt zeer partieel geverifieerd te zijn in veldonderzoek; rapportage gaat niet in op betrouwbaarheid c.q. onafhankelijkheid van de gebruikte informatie			X		
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn voorgelegd en besproken met betrokken instanties; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel dat in Terms of Reference is vastgesteld		X			
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de geformuleerde vraagstelling; doelmatigheidsonderzoek is niet uitgewerkt			X		
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten presentatie is kwalitatief beneden de maat; geen context informatie; beschrijving, bevindingen (aangeduid als conclusies) en aanbevelingen van groot aantal project-componenten verspreid over hoofd rapport en annexes; samenvatting van conclusies en aanbevelingen zeer globaal				X	

Tabel 8 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Mid-Term Evaluation of the Technical Assistance - as provided under the Royal Netherlands Embassy - sponsored District Local Support Programme
Government	
Evaluatieonderwerp	
Naam	District Local Government Support Programme
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Kampala
Uitvoerder	ETC-East Africa en SNV
Periode	juli 2000 - december 2001
Begroting	
Financiële bijdrage BZ	
Evaluatieonderzoek	
Type	Mid-term evaluatie
Periode	januari - februari 2002
Opdrachtgever	HMA Kampala
Begroting	€ 28.000
Financiële bijdrage BZ	€ 28.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context		X			
de beschrijving van de institutionele en beleidsmatige context is onvolledig; geen inzicht in andere overheids/donorinterventies					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie			X		
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; hoeveel/ waaraan de project-middelen zijn besteed blijft onduidelijk; directe doelgroep (districten) is fragmentarisch beschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen	X				
de onderzoeksvragen zijn goed geformuleerd					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden			X		
gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd; toetsing op basis van meetbare indicatoren blijft problematisch bij TA projecten					
1.6 de degelijkheid van de analyse		X			
beschikbare informatie is vakkundig en systematisch geanalyseerd; doelmatigheidsanalyse is kort door de bocht (1 zin); bevindingen zijn verder duidelijk geformuleerd; oorzaken van falende/succesvolle projectonderdelen zijn globaal aangeduid					
1.7 de consistentie van de evaluatie	X				
onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie belanghebbenden zijn geïdentificeerd; gebruikte steekproefmethode is gedocumenteerd en acceptabel	X				
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn expliciet vermeld; lijsten van geïnterviewden en geconsulteerde documenten zijn toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen mogelijkheden voor triangulatie beperkt; lokale bevolking in beperkte mate geconsulteerd t.a.v. verbetering van de kwaliteit van het lokaal bestuur			X		
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam evaluatoren niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking het bevindingen zijn voorgelegd aan en besproken met direct betrokken partijen; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten bij het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/of operationeel gericht; de uitkomsten van het onderzoek zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft in principe antwoord op de vraagstelling; doelmatigheidsvraag is zeer summier beantwoord		X			
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport is logisch gestructureerd; samenvatting wel erg kort (1 1/2 blz), leesbaarheid aangetast door weinig vloeiende schrijfstijl; aanbevelingen zijn helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen/conclusies			X		

Tabel 9 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel Evaluación del Fondo de Alivio de Pobreza (FAP)	
Evaluatieonderwerp	
Naam	Fondo de Alivio de Pobreza
Type	Project
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA La Paz/DFID
Uitvoerder	SNV, CARE, CLAS
Periode	oktober 2000 - december 2001
Begroting	
Financiële bijdrage BZ	€ 4,35 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	augustus-september 2002
Budgethouder	HMA La Paz/DFID
Begroting	€ 12.000
Financiële bijdrage BZ	
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling zijn kort maar duidelijk geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context	X				
relevante beleidsuitgangspunten zijn beschreven; de institutionele context is goed beschreven					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie		X			
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; goede informatie over organisatorische opzet; overzicht van aantal en aard van gefinancierde projecten; geen financiële informatie					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen	X				
het onderwerp van evaluatie wordt getoetst op doeltreffendheid en doelmatigheid					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden	X				
gebruikte methode voor informatieverzameling is goed aangeduid; gegevensverzameling gebeurt systematisch (vragenlijst in annex toegevoegd)					
1.6 de degelijkheid van de analyse	X				
goede en gedetailleerde analyse op basis van projectprofielen die in annex zijn toegevoegd					
1.7 de consistentie van de evaluatie	X				
onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten goed op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie belanghebbenden zijn geïdentificeerd, gebruikte steekproef is goed gedocumenteerd en acceptabel	X				
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebronnen zijn aangegeven, activiteiten en lijst van geïnterviewden zijn in annex vermeld	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen niet altijd duidelijk in hoeverre gedetailleerde projectinformatie door het evaluatieteam zelf is geverifieerd; rapportage gaat niet in op betrouwbaarheid c.q. onafhankelijkheid van de informatie			X		
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet/ uitvoering van geëvalueerde activiteit			X		
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen voorgelegd en besproken met betrokken instanties; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking				X	
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel uitkomsten sluiten goed aan op het gebruiksdoel dat in de Terms of Reference is vastgesteld	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie het onderzoek geeft antwoord op de geformuleerde vraagstelling, onderzoek geeft een gedegen indruk	X				
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten rapport is logisch gestructureerd en goed leesbaar; goede contextinformatie; hoofdrapport bevat goede synthese van meer gedetailleerde bevindingen in annex; helder en degelijk geformuleerde conclusies en aanbevelingen; helaas ontbreekt een goede samenvatting			X		

Tabel 10 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel		PROAGRI Evaluation
Evaluatieonderwerp		
Naam	National Agricultural Development Programme	
Type	Programme	
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingsamenwerking	
Budgethouder	Multi-donor	
Uitvoerder	Ministerie van Landbouw en Rurale Ontwikkeling	
Periode	1998-2003	
Begroting	US\$ 202 mln.	
Financiële bijdrage BZ	US\$ 6,5 mln.	
Evaluatieonderzoek		
Type	Eindevaluatie	
Periode	September - december 2002	
Opdrachtgever	PROAGRI	
Begroting	€ 150.000	
Financiële bijdrage BZ		
Stuur/begeleidingsgroep	Monitoring Committee	

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context				X	
de beleidsmatige en institutionele context van de evaluatie is kort maar onvolledig weergegeven - (niet PROAGRI overheids- en donorinterventies in de sector blijven onvermeld)					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie				X	
beschrijving van het onderwerp van evaluatie laat te wensen over - de doelstellingen en (soorten) instrumenten/activiteiten worden relatief goed beschreven; informatie over donor bijdrage en/of inputs ontbreekt geheel; doelgroep (Ministerie van Landbouw) fragmentarisch beschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen				X	
de onderzoeksvragen hebben in hoofdzaak betrekking op doeltreffendheid - vraag naar doelmatigheid wordt niet gesteld.					
1.5 de degelijkheid van de onderzoeksmethode	X				
de gehanteerde onderzoeksbegrippen zijn op de juiste manier geoperationaliseerd; gebruikte methode voor informatieverzameling (hoofdzakelijk interviews) is gespecificeerd en in annex toegevoegd					
1.6 de degelijkheid van de analyse				X	
informatie is vakkundig en systematisch geanalyseerd; de bevindingen zijn duidelijk geformuleerd maar onderbouwing is niet altijd helder; verschillen tussen beoogde en behaalde resultaten zijn gesignaleerd maar de oorzaken zijn niet erg expliciet aan de orde gesteld; eerdere kritische evaluaties van onderdelen van het programma worden vermeld maar verder niet van commentaar voorzien; analyse (bevindingen) wordt niet afgerond met een meer beoordelende conclusie - algemeen gebrek aan verifieerbare/meetbare indicatoren					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.7 de consistentie van het onderzoek de onderzoeksvragen, bevindingen en aanbevelingen sluiten redelijk op elkaar aan		X			
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie een groot aantal belanghebbenden zijn gehoord en geconsulteerd; de gebruikte steekproeftechniek is echter niet goed gedocumenteerd maar lijkt acceptabel	X				
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebronnen worden vermeld (interviews en projectdocumenten); een lijst van geïnterviewden en geconsulteerde literatuur is toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen de bevindingen zijn gebaseerd op een groot aantal interviews met veel mogelijkheden tot triangulatie		X			
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking het bevindingen zijn voorgelegd aan een Joint Review Meeting met de directe belanghebbenden (o.a. ministerie, donoren); geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie zoals dat in de Terms of Reference is geformuleerd; de uitkomsten (conclusies en aanbevelingen) zijn echter zeer algemeen geformuleerd; de evaluatieresultaten zijn tijdig beschikbaar			X		

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Bruikbaarheid					
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de onderzoeksvraagstelling die, zoals eerder vermeld, beperkt bleef tot doeltreffendheid - doelmatigheidsanalyse ontbreekt maar was ook niet de Terms of Reference opgenomen		X			
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het evaluatierapport is in algemene zin logisch gestructureerd; samenvatting geeft de essentie van het onderzoek aan; het rapport is goed leesbaar; verantwoording wordt afgelegd over de uitvoering van het onderzoek (proces, onderzoeksmethoden); aanbevelingen zijn zeer algemeen maar op zichzelf helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen/conclusies	X				

Tabel 11 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Sas Evaluation Mission
Evaluatieonderwerp	
Naam	Sistemas de Aguas Sustentaveis (SAS)
Type	Project
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Maputo
Uitvoerder	HMA Maputo (direct beheer)
Periode	1999 - 2002
Begroting	€ 1,35 mln.
Financiële bijdrage BZ	€ 1,35 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	september - oktober 2002
Opdrachtgever	HMA Maputo
Begroting	€ 47.000
Financiële bijdrage BZ	€ 47.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context			X		
de beschrijving van de beleidsmatige en institutionele context is onvolledig; aansluiting bij OS doelstellingen onduidelijk weergegeven; geen inzicht in andere overheids/donorinterventies in het projectgebied					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie				X	
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; het onderwerp van evaluatie wordt niet als dusdanig beschreven; uit de beschrijving van de doelstellingen en outputs is indirect af te leiden waar het project over gaat maar nergens wordt duidelijk gemaakt waaruit het project eigenlijk bestaat en hoeveel/waaraan de projectmiddelen zijn besteed; doelgroep is fragmentarisch beschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen		X			
de onderzoeksvragen zijn goed geformuleerd; vraag naar doelmatigheid/ financieel-economische haalbaarheid ontbreekt					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden				X	
de onderzoeksmethode is onvoldoende gedocumenteerd; geen toetsbare en/of meetbare indicatoren zijn gehanteerd					
1.6 de degelijkheid van de analyse		X			
informatie is vakkundig en systematisch geanalyseerd; de bevindingen zijn duidelijk geformuleerd; analyse is puur kwalitatief; oorzaken van falende projectonderdelen worden globaal aangeduid					
1.7 de consistentie van de evaluatie	X				
onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie rapportage bevat geen informatie over de organisatie van het evaluatieonderzoek				X	
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn niet expliciet vermeld; er is geen lijst van geïnterviewden of geconsulteerde literatuur				X	
2.3 de verificatie van informatiebronnen uit de rapportage is niet duidelijk in hoeverre gebruik is gemaakt van interne project monitoring informatie en, zo ja, in hoeverre deze geverifieerd is door het evaluatieteam zelf			X		
2.4 de werking van de evaluatie missie klaagt over gebrek aan tijd; geen verdere melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam evaluatoren niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking geen onderzoeksdossier aanwezig; het conceptrapport is voorgelegd aan alle direct betrokken partijen; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht; de resultaten zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling ten aanzien van doelbereiking en doeltreffendheid; een aantal vrij gedetailleerde deelvragen wordt niet beantwoord		X			
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport is in algemene zin goed leesbaar en logisch gestructureerd; aanbevelingen zijn helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen/conclusies; toch lage score vanwege afwezigheid van een goede samenvatting die de essentie van het onderzoek aangeeft			X		

Tabel 12 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Avaliação Intermédia da UDEBA na segunda fase 200- 2002
Evaluatieonderwerp	
Naam	Unidade de Desenvolvimento da Educação Básica de Nampula (UDEBA)
Type	Project
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Maputo
Uitvoerder	Direcção Provincial de Educação de Nampula
Periode	2000 - 2003
Begroting	€ 2,9 mln.
Financiële bijdrage BZ	€ 2,9 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Mid-term evaluatie (in werkelijkheid eindevaluatie)
Periode	juni - juli 2002
Opdrachtgever	RNE Maputo
Begroting	€ 10.000
Financiële bijdrage BZ	€ 10.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie titel van evaluatieonderzoek is misleidend, de evaluatie is eigenlijk een eidevaluatie; Terms of Reference zijn in annex toegevoegd maar de annex ontbreekt			X		
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context korte beschrijving van de situatie in de primaire onderwijssector in Nampula is achterin het rapport te vinden; beschrijving zelf is erg summier en weinig diepgaand - aansluiting bij OS doelstellingen onduidelijk weergegeven; geen inzicht in andere relevante interventies				X	
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie beschrijving is beperkt tot een opsomming van type en aantal gefinancierde projecten; weinig of geen verdere toelichting op aard, omvang of bijv. regionale spreiding van de gefinancierde activiteiten				X	
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen de onderzoeksdoelstelling is summier in rapportage aangegeven en verder uitgewerkt in een aantal algemene en een paar concrete onderzoeksvragen die hoofdzakelijk betrekking hebben op doeltreffendheid en doelmatigheid		X			
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethode onderzoeksmethode is summier beschreven; bevindingen zijn gebaseerd op gesprekken waarvan aard, omvang en diepgang niet gedocumenteerd is, idem dito voor het veldonderzoek van uitgevoerde activiteiten; geen toetsbare of meetbare indicatoren zijn gebruikt			X		
1.6 de degelijkheid van de analyse informatie is niet vakkundig en systematisch geanalyseerd; beoogde resultaten zijn niet vermeld; verschillen tussen beoogde en behaalde resultaten en verklaring komen dus niet aan de orde; analyse is kwalitatief en weinig diepgaand; problemen ten aanzien van doeltreffendheid en				X	

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
doelmatigheid worden summier vermeld maar oorzaken worden niet geanalyseerd of benoemd					
1.7 de consistentie van de evaluatie			X		
bevindingen en conclusies lopen door elkaar heen (geen aparte conclusies); aansluiting van onderzoeksvragen, bevindingen/conclusies en aanbevelingen is verder redelijk					
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie				X	
belanghebbenden zijn globaal aangeduid; onduidelijk of ook de bevolking als doelgroep is meegenomen, gebruikte steekproef- en meetmethodes zijn niet gedocumenteerd					
2.2 de vermelding van de informatiebronnen				X	
mogelijke informatie in annex; annexen ontbreken					
2.3 de verificatie van informatiebronnen				X	
uit de rapportage is niet duidelijk in hoeverre gebruik is gemaakt van interne project monitoringinformatie en, zo ja, in hoeverre deze geverifieerd is door het onderzoeksteam zelf					
2.4 de werking van de evaluatie	X				
beschikbaar gestelde tijd en middelen niet bekend; verder sprake van ongestoorde werking					
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam		X			
teamleden niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit					
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking			X		
geen onderzoeksdossier aanwezig; bevindingen/c.q. rapportage zijn besproken in een seminar (details in annex 8 maar rapport is aangeleverd zonder annexen); geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel en zijn tijdig beschikbaar; de aanbevelingen zijn beleids- en operationeel gericht	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de gestelde onderzoeksvragen maar de antwoorden zijn inhoudelijk zwak onderbouwd; de onderzoeksopdracht voorzorg ook in de formulering van een eerste concept project document voor de volgende (derde) fase - is niet gebeurd (reden blijft onvermeld)			X		
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten rapport in algemene zin slecht leesbaar; rapportage niet logisch gestructureerd; samenvatting ontbreekt				X	

Tabel 13 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Systems Evaluation of the National Civic Education Programme (NCEP)
Evaluatieonderwerp	
Naam	National Civic Education Programme (NCEP)
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	Multi-donor (10 donoren)
Uitvoerder	Donor Steering Committee
Periode	Augustus 2000 - september 2002
Begroting	€ 12 mln. (schatting)
Financiële bijdrage BZ	€ 2,3 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	September - oktober 2002
Opdrachtgever	Donor Steering Committee (USAID sponsored)
Begroting	€ 40.000
Financiële bijdrage BZ	€ 0
Stuur/begeleidingsgroep	Donor Steering Committee

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context		X			
de institutionele en beleidsmatige context van het onderwerp van evaluatie zijn goed aangegeven - geen aandacht voor specifieke Nederlandse beleidsdoelstellingen					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie				X	
onderwerp wordt onvolledig en fragmentarisch beschreven - doelgroepen (NGO consortia) zijn niet beschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen				X	
de onderzoeksdoelstelling en onderzoeksvragen zijn kort maar duidelijk geformuleerd - vraagstelling was beperkt tot procesmatige aspecten van het programma, de vraag naar doeltreffendheid en doelmatigheid van het programma is niet in de Terms of Reference opgenomen					
1.5 de degelijkheid van de onderzoeksmethode	X				
de gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd					
1.6 de degelijkheid van de analyse	X				
informatie is vakkundig en systematisch geanalyseerd en geïnterpreteerd; de bevindingen zijn duidelijk geformuleerd en gebaseerd op analyse en interpretatie van beschikbare of verzamelde data					
1.7 de consistentie van de evaluatie	X				
de onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten consistent op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie belanghebbenden zijn gehoord; representativiteit wordt door betrokken partijen positief beoordeeld	X				
2.2 de vermelding van de informatiebronnen in de rapportage is expliciet aangegeven welke informatiebronnen zijn gebruikt; een lijst van geïnterviewden en geconsulteerde literatuur is toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen gebruikte informatie gebaseerd op eigen waarneming	X				
2.4 de werking van de evaluatie er was sprake van een politiek gespannen situatie maar verder ongestoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden zijn niet betrokken bij opzet/uitvoering van de geëvalueerde activiteit maar teamleider was partner van één van de Donor Steering Committeeleden				X	
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn besproken met de betrokken partijen en de toezichhoudende 'Donor Steering Committee'; geen verdere vorm van externe kwaliteitsbewaking				X	

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel	X				
de evaluatieresultaten sluiten aan bij het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht; aanbevelingen zijn toepasbaar; de uitkomsten van de evaluatie waren tijdig beschikbaar					
3.2 de volledigheid van de evaluatie			X		
de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling maar vraagstelling was beperkt tot procesmatige aspecten van het NCEP; doeltreffendheids(impact) onderzoek is apart uitgevoerd; doelmatigheidsvraag is aan de orde in een aparte 'value for money audit'; resultaten van 'value for money audit' zijn niet in de rapportage verwerkt					
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten	X				
het evaluatierapport is logisch gestructureerd; samenvatting geeft de essentie van de evaluatie aan; het rapport is goed leesbaar; bevindingen, conclusies en aanbevelingen worden helder van elkaar gescheiden					

Tabel 14 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel		SARDEP External Evaluation
Evaluatieonderwerp		
Naam	Semi-arid rural development programme (SARDEP)	
Type	Project	
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking	
Budgethouder	HMA Nairobi	
Uitvoerder	SNV	
Periode	juli 1999 - juni 2002	
Begroting	€ 9,26 mln.	
Financiële bijdrage BZ	€ 8,40 mln.	
Evaluatieonderzoek		
Type	Eindevaluatie	
Periode	maart - april 2002	
Opdrachtgever	HMA Nairobi (contract SNV)	
Begroting	€ 27.100	
Financiële bijdrage BZ	€ 27.100	
Stuur/begeleidingsgroep	'National Advisory Committee'	

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van de evaluatie zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context		X			
de beleidsmatige en institutionele context van het onderwerp van evaluatie zijn redelijk omschreven; historische achtergrond en betrokkenheid van Nederland summier aangegeven					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie			X		
een goede projectbeschrijving ontbreekt; elementen van de beschrijving zijn fragmentarisch verspreid (project budget komt bijv. aan de orde onder efficiency); grootte en voornaamste karakteristieken van de doelgroep (bevolking van de drie interventiegebieden) zijn niet beschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen	X				
de onderzoeksdoelstelling en onderzoeksvragen zijn kort maar duidelijk geformuleerd; doeltreffendheids- en doelmatigheidsvraag is in de Terms of Reference opgenomen					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethode	X				
gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd					
1.6 de degelijkheid van de analyse	X				
informatie is vakkundig en systematisch geanalyseerd en geïnterpreteerd; de bevindingen zijn duidelijk geformuleerd, gebaseerd op analyse en interpretatie van beschikbare of verzamelde data					
1.7 de consistentie van de evaluatie			X		
de onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies (in de rapportage opgenomen als lessons learned) en aanbevelingen sluiten niet altijd consistent op elkaar aan; aanbeveling m.b.t. opzet via het budget van de Keniaanse overheid komt enigszins uit de lucht vallen.					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie de evaluatieresultaten zijn gebaseerd op een steekproefonderzoek waarvan de details niet gedocumenteerd en/of gerapporteerd zijn - representativiteit van de steekproef is twijfelachtig				X	
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebronnen worden globaal vermeld maar in specifieke gevallen (tabellen of tekst) is onduidelijk welke bron is gebruikt (SNV of eigen onderzoek)				X	
2.3 de verificatie van informatiebronnen de evaluator heeft eigen verificatieonderzoek ingesteld - resultaten van 'aparte value for money' onderzoek zijn niet in de evaluatierapportage verwerkt - grootte van de verificatiesteekproef (en dus verificatie) twijfelachtig				X	
2.4 de werking van de evaluatie beschikbaar gestelde tijd en middelen waren beperkt maar zijn niet aan de orde gesteld door de consultant; verder sprake van ongestoorde werking			X		
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn besproken met de betrokken partijen en het toezichthoudende 'National Advisory Committee' - geen verdere vorm van externe kwaliteitsbewaking				X	

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht; aanbevelingen zijn toepasbaar; de uitkomsten van de evaluatie waren tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling ten aanzien van doeltreffendheid; de doelmatigheidsvraag wordt oppervlakkig beantwoord - aparte 'value for money' is uitgevoerd door dezelfde consultant maar bevindingen zijn niet in rapportage verwerkt.	X				
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het evaluatierapport is logisch gestructureerd; samenvatting geeft de essentie van de evaluatie aan ; het rapport is in algemene zin goed leesbaar; bevindingen, conclusies en aanbevelingen worden helder van elkaar gescheiden	X				

Tabel 15 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Mid Term Review of the Engendering the Political Process Programme (EPPP)
Evaluatieonderwerp	
Naam	Engendering the Political Process Programme (EPPP)
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	Multi-donor (DFID, CIDA, Nederlands, Denemarken, Zweden, VN)
Uitvoerder	5 NGO consortia
Periode	Augustus 2001 - januari 2003
Begroting	€ 1.630.000
Financiële bijdrage BZ	€ 500.000
Evaluatieonderzoek	
Type	Mid-term review
Periode	Oktober - november 2002
Opdrachtgever	Multi-donor steering group (contract HMA Nairobi)
Begroting	€ 9.500
Financiële bijdrage BZ	€ 9.500
Stuur/begeleidingsgroep	Donor Steering Group

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context				X	
de beleidsmatige en institutionele context van het onderwerp van evaluatie zijn summier aangegeven; geen aandacht voor specifieke Nederlandse beleidsdoelstellingen; onderzoekers geven aan geen tijd te hebben gehad voor bredere analyse van het institutionele kader					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie				X	
beschrijving ontbreekt; aard van projectactiviteiten is wel uit de bevindingen te achterhalen maar een overzicht van activiteiten en van financiële bijdragen van donoren ontbreken; doelgroepen (NGO consortia) zeer fragmentarisch beschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen	X				
de onderzoeksdoelstelling en onderzoeksvragen zijn kort maar duidelijk geformuleerd; doeltreffendheid en doelmatigheidsvraag is in de Terms of Reference opgenomen					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethode	X				
gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd					
1.6 de degelijkheid van de analyse	X				
informatie is vakkundig en systematisch geanalyseerd en geïnterpreteerd; de bevindingen zijn duidelijk geformuleerd; lacunes in de beschikbare informatie vermeld; gebaseerd op analyse en interpretatie van beschikbare of verzamelde data					
1.7 de consistentie van de evaluatie	X				
de onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten consistent op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie belanghebbenden zijn gehoord en geconsulteerd; de tijd was wel erg kort (5 dagen in Kenia); representativiteit wordt door betrokken partijen positief beoordeeld	X				
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebronnen worden vermeld; een lijst van geïnterviewden is toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen gebruikte informatie grotendeels gebaseerd op eigen waarneming	X				
2.4 de werking van de evaluatie beschikbaar gestelde tijd en middelen waren zeer beperkt maar zijn niet aan de orde gesteld door de consultant; geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet/uitvoering van de geëvalueerde activiteit			X		
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn besproken met betrokken partijen; geen verdere vorm van externe kwaliteitsbewaking				X	
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht; aanbevelingen zijn toepasbaar; de uitkomsten van de evaluatie waren tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling ten aanzien van doeltreffendheid; de doelmatigheidsvraag is niet beantwoord				X	
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het evaluatierapport is logisch gestructureerd; samenvatting geeft de essentie van de evaluatie aan; het rapport is goed leesbaar; bevindingen, conclusies en aanbevelingen worden helder van elkaar gescheiden	X				

Tabel 16 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Report of the Evaluation Mission RNE Support to the Youth Sector in South Africa
Evaluatieonderwerp	
Naam	RNE Support to the Youth Sector in South Africa
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Pretoria
Uitvoerder	National Youth Commission, Department of Social Development, Department of Labour
Periode	1998 - 2001
Begroting	
Financiële bijdrage BZ	
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	mei - juni 2002
Opdrachtgever	HMA Pretoria
Begroting	€ 29.000
Financiële bijdrage BZ	€ 29.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn kort maar goed geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context				X	
partiele beschrijving van de institutionele en beleidsmatige context; probleem van doncoördinatie wordt verderop in rapport wel gesignaleerd; geen inzicht in totale begroting van betrokken instanties en aandeel van OS financiering					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie				X	
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; lijst van voltooide (40) en aan de gang zijnde projecten (31) ontbreekt waardoor onduidelijk blijft hoeveel/waaraan de projectmiddelen zijn besteed; instituties zijn goed omschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen				X	
de onderzoeksvragen zijn kort maar duidelijk geformuleerd; onderzoeksvragen uitsluitend gericht op beheersmatige aspecten c.q. institutionele capaciteit van betrokken overheidsdiensten; geen vragen m.b.t. tot kwaliteit en impact van gefinancierde activiteiten					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden				X	
gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd; onduidelijk in hoeverre sprake is van systematische gegevensverzameling					
1.6 de degelijkheid van de analyse				X	
analyse conform de Terms of Reference vrijwel uitsluitend gericht op beheersmatige aspecten; doelmatigheidsanalyse zeer summier; bevindingen blijken in hoofdzaak gebaseerd op informatie van verantwoordelijke overheidsinstanties maar zijn verder duidelijk geformuleerd; oorzaken van falende/succesvolle projectonderdelen zijn globaal aangeduid					
1.7 de consistentie van de evaluatie	X				
onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie zeer beperkt aantal externe belanghebbenden geconsulteerd (een 3-tal projectuitvoerders van in totaal 24)			X		
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn expliciet vermeld; lijsten van geïnterviewden en geconsulteerde literatuur zijn toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen verificatie dmv interviews met externe belanghebbenden (uitvoerders van gefinancierde activiteiten) zeer beperkt			X		
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam evaluatoren niet betrokken bij opzet/uitvoering van de geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn voorgelegd aan betrokken instanties; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie zoals in de Terms of Reference verwoord; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht; de uitkomsten van het onderzoek zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft in principe antwoord op de vraagstelling maar de evaluatieresultaten zijn aangetast door de beperkte reikwijdte van het onderzoek			X		
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport is logisch gestructureerd; goede samenvatting; rapport is goed leesbaar; conclusies en aanbevelingen zijn helder en beknopt geformuleerd	X				

Tabel 17 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Final Evaluation Yemen Drug Action Programme (YEMDAP)
Evaluatieonderwerp	
Naam	Yemen Drug Action Programme
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 6 Bilaterale ontwikkelingssamenwerking
Budgethouder	HMA Sanaa
Uitvoerder	TA component: Euro Health Group A/S FA component: Ministry of Public Health and Population
Periode	maart 1996 - december 2002
Begroting	TA € 2,5 mln. - Financiële steun € 10,3 mln.
Financiële bijdrage BZ	TA € 2,5 mln. - Financiële steun € 10,3 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	September 2002
Opdrachtgever	HMA Sanaa
Begroting	€ 56.500
Financiële bijdrage BZ	€ 56.500
Stuur/begeleidingsgroep	Neen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context			X		
de beschrijving van de beleidsmatige en institutionele context is onvolledig					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie				X	
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; het onderwerp van evaluatie wordt niet als dusdanig beschreven; uit de beschrijving van de doelstellingen en outputs is indirect af te leiden waar het project over gaat maar nergens wordt duidelijk gemaakt waaruit het project eigenlijk bestaat en hoeveel/waaraan de projectmiddelen zijn besteed; directe doelgroep (ministerie) is fragmentarisch beschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen	X				
de onderzoeksvragen zijn goed geformuleerd					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden		X			
gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd; geen toetsbare en/of meetbare indicatoren zijn gehanteerd					
1.6 de degelijkheid van de analyse		X			
beschikbare informatie is vakkundig en systematisch geanalyseerd; analyse van financiële hulpcomponent (nlg. 18 miljoen) is zeer summier (kwart bladzijde); de bevindingen zijn verder duidelijk geformuleerd; oorzaken van falende project onderdelen zijn globaal aangeduid					
1.7 de consistentie van de evaluatie		X			
onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten redelijk op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie belanghebbenden zijn geïdentificeerd; evaluatiemissie geeft zelf aan dat de steekproef van huishoudens en gezondheidsinstellingen te klein en wellicht niet representatief is voor het hele land				X	
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn expliciet vermeld; lijsten van geïnterviewden en geconsulteerde literatuur zijn toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen informatie grotendeels verzameld door evaluatieteam zelf; verificatie onvolledig voor zover steekproef niet representatief is			X		
2.4 de werking van de evaluatie missie signaleert beperkte tijdslimiet voor eigen onderzoek		X			
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn voorgelegd aan alle direct betrokken partijen; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/of operationeel gericht; de uitkomsten van de evaluatie zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling maar resultaten worden aangetast door geciteerde beperkingen van het veldonderzoek (representativiteit van de steekproef)			X		
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport is in algemene zin goed leesbaar en logisch gestructureerd; goede samenvatting, aanbevelingen zijn helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen/conclusies;	X				

Tabel 18 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Evaluation du Programme de Recherche Delta Niger - Mali	
Evaluatieonderwerp	
Naam	Programme de Recherche Delta Niger - Mali
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 10 Samenwerking met maatschappelijke organisaties
Budgethouder	DCO
Uitvoerder	Centre National de Recherche Scientifique et Technique
Periode	mei 2000 - april 2002
Begroting	€ 1,2 mln.
Financiële bijdrage BZ	€ 1,2 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Mid-term evaluatie
Periode	juli 2002
Opdrachtgever	DCO
Begroting	€ 17.000
Financiële bijdrage BZ	€ 15.500
Stuur/begeleidingsgroep	“Comité de pilotage”

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie de aanleiding en gebruiksdoelstelling zijn kort geformuleerd. De Terms of Reference zijn kennelijk door de uitvoerder zelf geschreven.		X			
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context zeer summiere en onvolledige beschrijving van de beleidsmatige en institutionele context				X	
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; organisatorische opzet is kort beschreven, geen lijst van gefinancierde projecten is toegevoegd; onduidelijk is hoeveel en waaraan middelen zijn besteed				X	
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen onderzoeksvragen hebben in hoofdzaak betrekking op doeltreffendheid; doelmatigheidsvraag wordt niet gesteld			X		
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden gebruikte methode voor gegevensverzameling wordt globaal aangeduid; onduidelijk welke indicatoren zijn gebruikt voor het onderzoek			X		
1.6 de degelijkheid van de analyse analyse geeft weinig gedegen indruk; is gebaseerd op zeer partieel onderzoek; rapportage van bevindingen van individuele projecten beperkt tot 3-4 zinnen				X	
1.7 de consistentie van de evaluatie conclusies ontbreken; aanbevelingen zijn direct gebaseerd op bevindingen			X		

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie representativiteit twijfelachtig; steekproefmethode is niet duidelijk beschreven				X	
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebronnen zijn summier aangegeven, activiteiten van het evaluatieteam zijn vermeld; lijst van geïnterviewden is toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen informatie zeer partieel geverifieerd in veldonderzoek; rapportage gaat niet in op betrouwbaarheid c.q. onafhankelijkheid van de informatie			X		
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam evaluatoren niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn met de stuurgroep besproken; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel dat door uitvoerder zelf is vastgesteld			X		
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft in principe antwoord op de zelf geformuleerde vraagstelling maar uitkomsten zijn gebaseerd op oppervlakkige analyse en niet geheel onafhankelijke informatie				X	
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten de kwaliteit van de presentatie is in algemene zin slecht; geen samenvatting				X	

Tabel 19 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Vietnam-Netherlands Research Programme (VNRP) Report Evaluation of phases I-II and Development Orientations for phases III
Evaluatieonderwerp	
Naam	Vietnam-Netherlands Research Programme (VNRP)
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 10 Samenwerking met maatschappelijke organisaties
Budgethouder	DCO
Uitvoerder	Ministry of Sciences and Technology
Periode	1994-2002
Begroting	€ 3,9 mln. (totaal over twee fasen)
Financiële bijdrage BZ	€ 3,9 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	Oktober 2002
Opdrachtgever	VRNP
Begroting	-
Financiële bijdrage BZ	(via programmabudget)
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
aanleiding en doelstelling van evaluatieonderzoek zijn helder geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context				X	
zeer summiere en onvolledige beschrijving van de beleidsmatige en institutionele context					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie	X				
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; organisatorische opzet, lijst van gefinancierde projecten is toegevoegd (met budget)					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen				X	
onderwerp van evaluatie wordt hoofdzakelijk getoetst of doeltreffendheid; doelmatigheidsvraag is niet expliciet gesteld					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden		X			
onderzoeksmethode (questionnaire) niet expliciet besproken in hoofdrapport, wel in annex					
1.6 de degelijkheid van de analyse				X	
analyse gebaseerd op schriftelijke rapportage van direct betrokkenen zonder verdere verificatie; analyse heeft weinig diepgang					
1.7 de consistentie van de evaluatie				X	
bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op zichzelf consistent op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie representativiteit van de respons op de questionnaire is moeilijk te beoordelen			X		
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebron is aangegeven (questionnaire door uitvoerder zelf geformuleerd en geanalyseerd)	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen uitvoerder heeft geen eigen veldonderzoek ingesteld (check van questionnaire)				X	
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam evaluatoren niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn met het VNRP Secretariaat/DCO besproken; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten globaal aan op het geformuleerde gebruiksdoel	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft globaal antwoord op de hoofdvragen; groot aantal sub-vragen worden niet of onvolledig beantwoord			X		
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport is goed leesbaar en logisch gestructureerd; goede samenvatting; conclusies en aanbevelingen zijn helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen	X				

Tabel 20 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel		Evaluatierapport Mondiale Dimensie in Leren voor Duurzaamheid
Evaluatieonderwerp		
Naam	Mondiale Dimensie in Leren voor Duurzaamheid	
Type	Programma	
Beleidsartikel	Artikel 10 Samenwerking met maatschappelijke organisaties	
Budgethouder	DSI	
Uitvoerder	Interdepartementale Stuurgroep Programma Leren voor Duurzaamheid	
Periode	Januari 2000 - december 2003	
Begroting	€ 17 mln.	
Financiële bijdrage BZ	€ 3,6 mln.	
Evaluatieonderzoek		
Type	Eindevaluatie	
Periode	September - december 2002	
Opdrachtgever	DSI	
Begroting	€ 17.600	
Financiële bijdrage BZ	€ 17.600	
Stuur/begeleidingsgroep	Geen	

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context				X	
de beschrijving van de beleidsmatige en institutionele context is zeer summier					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie				X	
beschrijving van het onderwerp van evaluatie ontbreekt geheel; volledig onduidelijk hoeveel middelen zijn besteed en waaraan					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen			X		
de doeltreffendheidsvraag wordt niet als dusdanig gesteld, alleen vraag hoe de mondiale dimensie van het programma gedefinieerd en geoperationaliseerd is; de doelmatigheidsvraag is wel gesteld					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden				X	
de onderzoeksmethode is slecht gedocumenteerd; bijlagen met details van de interviewprogramma's zijn niet toegevoegd (ook niet in inhoudstabel opgenomen)					
1.6 de degelijkheid van de analyse	X				
de analyse is beperkt tot de vraagstelling (mondialisering van het programma) maar op zichzelf helder; oorzaken van beperkte resultaten worden verklaard					
1.7 de consistentie van de evaluatie	X				
onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie de rapportage bevat geen informatie over de organisatie van het evaluatieonderzoek; steekproeftechniek is twijfelachtig (na dossieronderzoek zijn 3 projecten geselecteerd uit een totaal van 60)				X	
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn niet expliciet vermeld; er is geen lijst van geïnterviewden of geconsulteerde literatuur toegevoegd (betreffende annexen ontbreken)				X	
2.3 de verificatie van informatiebronnen interne monitoring gegevens zijn slechts in beperkte mate geverifieerd bij de projectuitvoerders (zie 2.1)			X		
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam evaluatoren niet betrokken bij opzet/uitvoering van de geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn besproken met betrokkenen; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht; de uitkomsten van het onderzoek zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de mondialiseringsvraagstelling; doelmatigheidsvraag is niet beantwoord bij gebrek aan operationele doelstellingen van het programma en hanteerbare criteria			X		
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het rapport is goed leesbaar en logisch gestructureerd; aanbevelingen zijn op zichzelf helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen/conclusies; helaas geen samenvatting		X			

Tabel 21 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Evaluatie van het NCDO Programma voor Sport en Ontwikkelingsamenwerking
Evaluatieonderwerp	
Naam	NCDO Programma voor Sport en Ontwikkelingsamenwerking
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 10 Samenwerking met maatschappelijke organisaties
Budgethouder	DSI
Uitvoerder	NCDO
Periode	2000 - 2002
Begroting	€ 678.000
Financiële bijdrage BZ	€ 136.000
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	december 2001 - januari 2002
Opdrachtgever	DSI
Begroting	€ 15.500
Financiële bijdrage BZ	€ 15.500
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling zijn kort maar duidelijk geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context	X				
relevante beleidsuitgangspunten zijn beschreven; de institutionele context is goed beschreven					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie	X				
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; goede informatie over organisatorische opzet; overzicht van aantal, aard, begroting en uitgaven van gefinancierde projecten					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen	X				
onderwerp van evaluatie wordt getoetst op doeltreffendheid en doelmatigheid					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden	X				
gebruikte methode voor informatieverzameling goed aangeduid; analysekader is in een annex toegevoegd					
1.6 de degelijkheid van de analyse			X		
analyse geeft goede en gedegen indruk; bevindingen zijn duidelijk geformuleerd; analyse is vooral gericht op de beheersmatige aspecten van het programma; analyse op het niveau van gefinancierde projecten beperkt tot 3 case studies; analyse is derhalve op smalle basis geformuleerd					
1.7 de consistentie van het evaluatie	X				
onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten goed op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie belanghebbenden zijn geïdentificeerd; analyse op projectniveau beperkt zich tot 3 case studies van in totaal 20 gefinancierde projecten; steekproef te klein en steekproefmethode niet beargumenteerd				X	
2.2 de vermelding van de informatiebronnen informatiebronnen zijn aangegeven, activiteiten en lijst van geïnterviewden zijn in annex vermeld;	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen rapportage gaat niet in op betrouwbaarheid c.q. onafhankelijkheid van de informatie; mogelijkheden tot triangulatie met groter aantal projectuitvoerders niet benut				X	
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam onderzoekers niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit			X		
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn voorgelegd en besproken met betrokken instanties; niet verder getoetst door onafhankelijke partijen				X	
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel dat in de Terms of Reference is vastgesteld		X			
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie is beperkt tot de beheersmatige aspecten van het programma; doeltreffendheids- en doelmatigheidsonderzoek op het niveau van gefinancierde projecten is zeer beperkt; representativiteitsvraag tast ook de evaluatieresultaten op beheersniveau aan				X	
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten het evaluatierapport is goed gestructureerd en leesbaar; goede samenvatting; bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op elkaar aan		X			

Tabel 22 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	
Evaluatie Financieringsmodaliteit op basis van Outputfinanciering Koninklijk Instituut voor de Tropen	
Evaluatieonderwerp	
Naam	Outputfinanciering Koninklijk Instituut voor de Tropen
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 11 Internationaal Onderwijs
Budgethouder	DCO
Uitvoerder	Koninklijk Instituut voor de Tropen
Periode	april 1999 - december 2001
Begroting	€ 13,8 mln.
Financiële bijdrage BZ	€ 13,8 mln.
Evaluatieonderzoek	
Type Eindevaluatie	
Periode	januari - februari 2002
Opdrachtgever	DCO
Begroting	€ 69.400
Financiële bijdrage BZ	€ 69.400
Stuur/begeleidingsgroep	Begeleidingscommissie

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie de Terms of Reference ontbreken in de rapportage, zijn los toegeleverd; de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn goed beschreven	X				
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in zijn beleidsmatige en institutionele context relevante beleidsuitgangspunten en de institutionele context zijn matig omschreven; geen inzicht in de financiële positie van de belanghebbende (KIT) en nut/ noodzaak van financiële ondersteuning			X		
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; organisatorische opzet, ingezette middelen en doelgroep zijn globaal aangeduid		X			
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen de onderzoeksvragen zijn in de rapportage vermeld; programma wordt op doeltreffendheid en doelmatigheid getoetst	X				
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd; uitgewerkt toetsingskader is toegevoegd in annex	X				
1.6 de degelijkheid van de analyse informatie is op systematische wijze geanalyseerd; bevindingen zijn duidelijk geformuleerd; oorzaken van falende projectonderdelen zijn globaal aangeduid		X			
1.7 de consistentie van de evaluatie onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan		X			

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie belanghebbenden zijn geïdentificeerd en geconsulteerd	X				
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn expliciet vermeld; lijsten van geïnterviewden en bestudeerde documenten zijn toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen informatiebronnen zijn niet onafhankelijk maar mogelijkheden voor triangulatie met externe partijen zijn beperkt		X			
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking er is een commissie van betrokkenen ingesteld die de evaluatie heeft begeleid, geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht; de resultaten zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling, de doelmatigheidsvraag is niet goed beantwoord			X		
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten goed leesbaar rapport; rapportage is logisch gestructureerd; samenvatting nogal summier; conclusies en aanbevelingen zijn helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen	X				

Tabel 23 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Evaluatie van de Basissubsidie aan het Radio Nederland Training Centre (RNTC) 1997 - 2001
Evaluatieonderwerp	
Naam	Basissubsidie Radio Nederland Training Centre (RNTC)
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 11 Internationaal onderwijs
Budgethouder	DCO
Uitvoerder	RNTC
Periode	1997 - 2001
Begroting	€ 1,25 mln. op jaarbasis
Financiële bijdrage BZ	€ 1,25 mln. op jaarbasis
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	februari - maart 2002
Opdrachtgever	DCO
Begroting	€ 28.000
Financiële bijdrage BZ	€ 28.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn in de rapportage beschreven			X		
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context relevante beleidsuitgangspunten en institutionele context zijn zeer summier beschreven; geen inzicht in de financiële positie van de belanghebbende (RNTC) en nut/noodzaak van de financiële ondersteuning				X	
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; organisatorische opzet, ingezette middelen en doelgroep zijn fragmentarisch beschreven			X		
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen de Terms of Reference ontbreken in het rapport; de onderzoeksvragen zijn summier in de inleiding vermeld (1 paragraaf); bedoeling is om het programma op doeltreffendheid en doelmatigheid te toetsen				X	
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden de gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd; er is geen uitgewerkt toetsingskader		X			
1.6 de degelijkheid van de analyse de analyse is in algemene zin weinig diepgaand; analyse is hoofdzakelijk gebaseerd op interviews met projectbeheerder en uitvoerders			X		
1.7 de consistentie van de evaluatie onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten redelijk op elkaar aan		X			

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie directe belanghebbenden zijn geïdentificeerd en geconsulteerd; de uiteindelijke doelgroep (trainees) is niet in het onderzoek betrokken				X	
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn expliciet vermeld; lijst van geïnterviewden is toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen informatiebronnen zijn niet onafhankelijk; mogelijkheden voor triangulatie met trainees doelgroep zijn niet benut				X	
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam geen betrokkenheid bij opzet/uitvoering van het programma		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn met betrokken partijen besproken; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking			X		
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan bij het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht; de resultaten zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling maar de basis voor de antwoorden (bevindingen/conclusies/aanbevelingen) is zwak tot zeer zwak				X	
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten presentatie is in algemene zin slordig en weinig professioneel; geen samenvatting				X	

Tabel 24 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	
Evaluatie van het IntEnt Programma - Evaluatie over de jaren 1997-2001	
Evaluatieonderwerp	
Naam	Het IntEnt Programma
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 12 Samenwerking met het bedrijfsleven
Budgethouder	DDE
Uitvoerder	FACET BV
Periode	april 1997 - december 2001
Begroting	
Financiële bijdrage BZ	
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie fase
Periode	januari - februari 2002
Opdrachtgever	DDE
Begroting	€ 54.000
Financiële bijdrage BZ	€ 54.000
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn in de rapportage duidelijk beschreven (de Terms of Reference ontbreken)					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context		X			
relevante beleidsuitgangspunten en institutionele context zijn redelijk omschreven					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie		X			
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; organisatorische opzet, ingezette middelen en doelgroep zijn beschreven; de beschrijving is enigszins versnipperd over het hoofdrapport en de annexes					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen	X				
de onderzoeksvragen zijn in de rapportage vermeld; het programma wordt op doeltreffendheid en doelmatigheid beoordeeld					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden	X				
de gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd; toetsbare indicatoren zijn gebruikt; uitgebreid eigen veldonderzoek is opgezet					
1.6 de degelijkheid van de analyse	X				
informatie is op systematische wijze geanalyseerd; bevindingen zijn duidelijk geformuleerd; oorzaken van falende project onderdelen zijn globaal aangeduid					
1.7 de consistentie van de evaluatie		X			
onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie uitgebreide evaluatie met groot aantal belanghebbenden; steekproef voor veldonderzoek in Suriname en Ghana is omvangrijk; beschrijving van de omvang van de steekproef en de steekproeftechniek kan beter		X			
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn expliciet vermeld; lijsten van geïnterviewden en geconsulteerde literatuur is toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen het evaluatieteam heeft eigen internationaal veldonderzoek ingesteld	X				
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam teamleden niet betrokken bij opzet/uitvoering van de geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking niet bekend of de bevindingen zijn voorgelegd aan betrokkenen; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking				X	
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan bij het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/of operationeel gericht; de uitkomsten van de evaluatie zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling	X				
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten goed leesbaar rapport; rapportage is logisch gestructureerd; conclusies en aanbevelingen zijn helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen; helaas ontbreekt een goede synthese of samenvatting		X			

Tabel 25 Onderzoek naar de kwaliteit van decentrale evaluaties - kenmerken- en scoretabel

Titel	Evaluation and Strategic Review of the Consultative Group to Assist the Poor (CGAP)
Evaluatieonderwerp	
Naam	Consultative Group to Assist the Poor (CGAP)
Type	Programma
Beleidsartikel	Artikel 12 Samenwerking met het bedrijfsleven
Budgethouder	Wereldbank - CGAP Secretariat
Uitvoerder	Wereldbank - CGAP Secretariat
Periode	juni 1998 - juni 2003
Begroting	
Financiële bijdrage BZ	
Evaluatieonderzoek	
Type	Eindevaluatie
Periode	Augustus 2001 - maart 2002
Opdrachtgever	Wereldbank
Begroting	
Financiële bijdrage BZ	
Stuur/begeleidingsgroep	Geen

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Validiteit					
1.1 de beschrijving van aanleiding en doelstelling van de evaluatie	X				
de aanleiding en gebruiksdoelstelling van het evaluatieonderzoek zijn helder door de opdrachtgever geformuleerd					
1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context	X				
goede beschrijving van de beleidsmatige en institutionele context					
1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie	X				
lange/korte termijn doelstellingen zijn beschreven; organisatorische opzet, ingezette middelen en doelgroep zijn goed beschreven					
1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling en/of probleemstelling en onderzoeksvragen	X				
de onderzoeksvragen zijn goed geformuleerd					
1.5 de specificatie van de onderzoeksmethoden	X				
gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd; toetsbare indicatoren gebruikt; systematische gegevensverzameling					
1.6 de degelijkheid van de analyse	X				
informatie is op systematische wijze geanalyseerd; bevindingen zijn duidelijk geformuleerd; oorzaken van falende project onderdelen zijn globaal aangeduid					
1.7 de consistentie van de evaluatie	X				
onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan					

Indicatoren	Score				
	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Niet bekend
Betrouwbaarheid					
2.1 de representativiteit van de evaluatie zeer uitgebreide evaluatie met groot aantal belanghebbenden; steekproef voor veldonderzoek zeer omvangrijk maar kwantitatief slecht beschreven		X			
2.2 de vermelding van de informatiebronnen bronnen van gebruikte informatie zijn expliciet vermeld; lijsten van geïnterviewden en geconsulteerde literatuur zijn toegevoegd	X				
2.3 de verificatie van informatiebronnen onderzoeksteam heeft eigen grootschalig onderzoek ingesteld op projectniveau	X				
2.4 de werking van de evaluatie geen melding van verstoorde werking	X				
2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam evaluatoren niet betrokken bij opzet/uitvoering van geëvalueerde activiteit		X			
2.6 de algemene kwaliteitsbewaking de bevindingen zijn voorgelegd aan een workshop met betrokken instanties; geen verdere vorm van kwaliteitsbewaking				X	
Bruikbaarheid					
3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel de evaluatieresultaten sluiten aan op het gebruiksdoel van de evaluatie; aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht; de uitkomsten van het onderzoek zijn tijdig beschikbaar	X				
3.2 de volledigheid van de evaluatie de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling	X				
3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten goed leesbaar rapport; rapportage is logisch gestructureerd; goede samenvatting;; aanbevelingen zijn helder en beknopt geformuleerd en vloeien logisch voort uit de bevindingen/conclusies;	X				

BIJLAGEN

evaluation

BIJLAGE 1

Terms of Reference onderzoek kwaliteit van in 2002 afgeronde evaluaties bij BZ
Eindversie, 17 november 2003

1. Aanleiding

Aan evaluatieinstrumenten die worden gehanteerd voor de begroting en verantwoording van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) worden nu rijksbreed kwaliteitseisen gesteld. De eisen zijn opgenomen in de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek (RPE), die sinds 2002 van kracht is. De Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie (IOB) heeft de taak kwaliteit van afgeronde evaluaties van directies en posten bij BZ periodiek te onderzoeken. Met ingang van 2003 zal IOB jaarlijks de kwaliteit van een selectie van de gedurende het voorafgaande jaar afgeronde evaluaties onderzoeken. De centrale doelstelling is het verwerven van inzicht in de mate waarin evaluaties bij BZ aan de kwaliteitseisen voldoen, in factoren die hierop van invloed zijn geweest en de wijze waarop. Hiermee wordt beoogd een bijdrage te leveren aan verbetering van kwaliteit van evaluaties. De resultaten van het onderzoek zijn tevens van belang voor het toezicht op de evaluatiefunctie door de Audit Committee en de Directie Financieel Economische Zaken (FEZ) van BZ.

2. Achtergrond

Rijksbreed wordt gestreefd naar systematische inzet van evaluatie-instrumenten als integraal onderdeel van het nagestreefde resultaatgerichte sturingsmodel. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de comptabiliteitswet die bepaalt dat Ministers verantwoordelijk zijn voor het periodiek onderzoeken van doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid. De RPE is een uitwerking van de comptabiliteitswet.

Evaluaties bij het ministerie van Buitenlandse Zaken worden onderscheiden in:

- Evaluaties uitgevoerd door IOB, die voornamelijk gericht zijn op specifieke beleids-thema's, instrumenten of programma's. Deze evaluaties worden aangeduid als centrale evaluaties;
- Evaluaties verricht onder verantwoordelijkheid van directies van het departement of van posten. Deze evaluaties betreffen vooral specifieke activiteiten (voornamelijk projecten en programma's) en, in mindere mate, thema's en sectoren. Deze evaluaties worden aangeduid als decentrale evaluaties.

Voor kwaliteit van evaluaties bij BZ zijn in de negentiger jaren in de van toepassing zijnde procedurebundels aanwijzingen opgenomen. Thans zijn kwaliteitseisen rijksbreed van toepassing en geformaliseerd in de RPE. Deze eisen zijn validiteit van de opzet van het onderzoek en gevolgtrekkingen, betrouwbaarheid van onderzoeksmethoden en bruikbaarheid van de uitkomsten.

Gebrek aan informatie over kwaliteit van decentrale evaluaties was in 1993 voor IOB aanleiding voor een eerste onderzoek naar evaluatie en monitoring binnen de bilaterale ontwikkelingssamenwerking¹. De bevindingen wezen op tekortkomingen van evaluaties die effectiviteit van evaluatie en monitoring beperkten. De tekortkomingen betroffen met name het ontbreken van een beleidsfunctie; het niet voldoen aan methodologische vereisten; beperkte betrokkenheid van partnerorganisaties en lokale evaluatoren en onduidelijke rol van monitoring.

Vervolgens is in 2001-2002 met het oog op de invoering van de RPE in opdracht van IOB en FEZ onderzoek verricht naar kwaliteit van evaluatierapporten van in de periode 1997-2001 afgeronde decentrale evaluaties². Uitgangspunt voor dit onderzoek waren de in de RPE gestelde kwaliteitseisen. De hoofdconclusie van dit onderzoek was dat evaluatie rapporten slechts matig aan de in de RPE geformuleerde kwaliteitseisen voldoen.

In april 2002 is de notitie 'BZ-beleid voor de organisatie van de evaluatiefunctie, doorvertaling van de regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek' door het S/DG-beraad vastgesteld. In de notitie zijn verantwoordelijkheden voor de evaluatiefunctie van BZ bepaald. De verantwoordelijke DG/Directeur stelt de optimale en relevante dekkingsgraad per beleidsartikel vast. Directies en posten zijn verantwoordelijk voor planning en het laten uitvoeren. De financieel economische directie (FEZ) is verantwoordelijk voor de coördinatie en stimulering van evaluatieonderzoek. FEZ heeft onder meer tot taak, in navolging van de comptabiliteitswet, jaarlijks de Algemene Rekenkamer en het Ministerie van Financiën te informeren over de onderzoeken naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid. Hiertoe wordt jaarlijks door FEZ de aan de begroting gekoppelde BZ-evaluatieprogrammering samengesteld. De recentelijk ingestelde Audit Committee is verantwoordelijk voor de centrale regie voor onderzoeken van BZ en in dit verband voor het steekproefsgewijs verifiëren van de periodiciteit, kwaliteit en -mogelijk-

¹ Voor uitkomsten van het onderzoek wordt verwezen naar het Samenvattend Evaluatie Rapport 1995 Evaluatie en monitoring, Nederlandse Ontwikkelingssamenwerking, 1995.

² Voor uitkomsten van het onderzoek wordt verwezen naar het rapport Onderzoek Evaluatiefunctie in het Ministerie van Buitenlandse Zaken: deelonderzoek kwaliteit van evaluatierapporten, april 2002

heden tot- benutting van evaluatieonderzoeken. De notitie bevestigt de taak van IOB om kwaliteit van evaluaties te toetsen.

FEZ heeft IOB gevraagd de kwaliteit van in 2002 afgeronde evaluaties te onderzoeken. Een verzoek tot kwaliteitsonderzoek van de in 2002 afgeronde evaluaties is ook gekomen van de door het Directoraat Generaal Internationale Samenwerking (DGIS) ingestelde projectgroep Planning, Monitoring en Evaluatie. De projectgroep heeft aangegeven vooral geïnteresseerd te zijn in kwaliteit van evaluatie en monitoring op de posten voor ontwikkelingssamenwerking.

3. Onderzoeksonderwerp: in 2002 afgeronde evaluaties

Een lijst van in 2002 afgeronde decentrale evaluaties is toegevoegd als bijlage 1. Deze lijst is gebaseerd op de door posten en directies via de elektronische evaluatiebijlage bij het jaarplan 2003 gemelde evaluaties. Aanvullende informatie over gemelde evaluaties die niet als evaluatie of review zijn te karakteriseren, is in deze bijlage verwerkt.

Bijlage 1 geeft per beleidsartikel in de begroting een overzicht van afgeronde evaluaties. Informatie wordt gegeven over het evaluatieonderwerp, de verantwoordelijke directie of post, over de vraag of het een evaluatie betreft die (mede) onder verantwoordelijkheid van een derde organisatie is uitgevoerd en de kosten van de verrichte evaluatie. In het overzicht is tevens aangegeven welke evaluaties zijn opgenomen in de BZ-evaluatieprogrammering 2002-2008. Evenals voorgaande jaren zijn afgeronde evaluaties van posten niet opgenomen³.

In totaal zijn 83 afgeronde evaluaties gemeld, waarvan 27 door directies en 56 door posten.

De in 2002 afgeronde evaluaties vertonen geen gelijkmatige spreiding over artikelen, directies en posten, zoals aangegeven in onderstaande twee tabellen. Voor 6 beleidsartikelen zijn geen afgeronde evaluaties aangemeld. Evaluaties van directies zijn geconcentreerd in artikel 6 (bilaterale ontwikkelingssamenwerking), 10 (samenwerking met

³ Tot vorig jaar werd de BZ-evaluatieprogrammering, een vereiste van het Ministerie van Financiën, samengesteld op basis van alle door directies aan FEZ gemelde afgeronde, lopende en voorgenomen evaluaties. In de in april 2003 vastgestelde BZ programmering 2002-2008 is tevens een aantal door posten gemelde lopende en voorgenomen evaluaties opgenomen, maar nog geen afgeronde evaluaties van posten. In deze nieuwe evaluatieprogrammering is getracht een selectie van beleidsmatige relevante evaluaties op te nemen, maar eenduidige indicatoren ontbreken vooralsnog. Als gevolg van deze selectie ontbreken in de evaluatieprogrammering een aantal van de door posten en directies gemelde evaluaties.

maatschappelijke organisaties) en 12 (samenwerking met het bedrijfsleven), allen behorende tot het terrein van de internationale samenwerking.

Drie directies, DSI, DCO en DDE, hebben relatief veel evaluaties gemeld. Bij DSI betreft dit voor een deel evaluaties die zijn uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de stuurgroep evaluatie voor het Medefinancieringsprogramma. Bij DCO is er een concentratie van evaluaties binnen het Meerjarig Multidisciplinair Onderzoeksprogramma (MMO). DDE laat binnen artikel 12 een spreiding van evaluaties van instrumenten zien. 22 posten hebben één of meerdere afgeronde evaluaties gemeld. De 56 door posten gemelde evaluaties betreffen hoofdzakelijk evaluaties op het terrein van art.6. De evaluatieonderwerpen betreffen vooral projecten en programma's.

Tabel 1 Door directies gemelde evaluaties per beleidsartikel. Getal tussen haken betreft het aantal in de BZ-evaluatieprogrammering opgenomen evaluaties

	DMV	DAO	DCO	DSI	DVF	DDE	CBI	DPV	FEZ
1. Internationale Ordening	1 (1)								
4. Goed bestuur, mensenrechten, vredesopbouw	1(1)								
6. Bilaterale ontwikkelings-samenwerking		1(1)							
9. Internationale. Financiële Instellingen					1(1)				
10. Maatschappelijke organisaties			5(4)	9(9)					
11. Internationaal onderwijs			2(2)						
12. Bedrijfsleven						4(3)	1(1)		
14. Politieke en economische belangenbehartiging								1	
18. Algemeen									1

Tabel 2 Door posten voor art. 6 aangemelde in 2002 afgeronde evaluaties

Posten	BAM*	BOG	COT	COL	DAK	DAR	DHA	GUA	KAM	KHA		
6.Bil.OS	4	5	1	1	1	2	1	7	2	1		
Posten	KIG	PAZ	LUS	MAN	MAP	NAI	OUA	PRE	PRM	SAN	SJO	
6.Bil.OS	2	2	3	2	6	3	4	1	1	3	1	

*Voor de volledige namen van posten wordt verwezen naar bijlage 1.

Naast de in tabel 2 aangegeven evaluaties zijn door posten twee afgeronde evaluaties gemeld voor art. 4 (San José en Sarajevo) en één voor art. 13 (Madrid).

4. Doelstelling en onderzoeksvragen

De doelstelling van het kwaliteitsonderzoek is het verkrijgen van inzicht in de mate waarin in 2002 afgeronde decentrale evaluaties voldoen aan de RPE-kwaliteitseisen, in factoren die hierop van invloed zijn geweest en de wijze waarop, teneinde hiermee een bijdrage te leveren aan verbetering van de kwaliteit van evaluaties. Het onderzoek is zowel gericht op beoordeling achteraf van de mate waarin aan de kwaliteitseisen is voldaan, als op het destilleren van lessen en aandachtspunten voor verbetering van kwaliteit.

De potentiële gebruikers van de resultaten van het onderzoek zijn:

- directies, posten, de DGIS projectgroep PM&E, FEZ en IOB. Zij kunnen de resultaten benutten bij initiatieven gericht op verbetering van kwaliteit van evaluaties;
- FEZ en de Audit Committee ten behoeve van het toezicht op de evaluatiefunctie.

De centrale onderzoeksvragen zijn:

1. Wat is er op het terrein van decentrale evaluaties in 2002 gebeurd?

Het onderzoek zal zijn gericht op de vraag welke typen evaluatieonderwerp kunnen worden onderscheiden (thema, sector, programma, project, organisatie, proces e.a.); de onderwerpen waarop de evaluaties betrekking hebben (omschrijving, financiële bijdrage BZ, afgedekte periode); de typen evaluaties (eindevaluatie, tussentijdse evaluatie, evaluatie/formulering e.a.); opdrachtgevers (budgethouder, gezamenlijk, multidonor); uitvoerders (wie, intern, extern) kosten en bijdrage van BZ; en de doorlooptijd.

2. In welke mate voldoen in 2002 afgeronde evaluaties aan de RPE-kwaliteitseisen? Hierbij staat de vraag centraal in welke mate de evaluaties valide, betrouwbaar en bruikbaar zijn. Ook zal onderzocht worden of evaluaties een beleidsfunctie hebben in de betekenis dat een verband wordt gelegd met doelstellingen van beleid en evaluatieresultaten worden teruggekoppeld naar beleid; en of er aanwijzingen zijn dat evaluatieresultaten daadwerkelijk zijn gebruikt.

3. Welke factoren zijn van invloed geweest op kwaliteit van de evaluaties en op welke wijze?

Onderzocht zal worden welke factoren kwaliteit van de evaluaties in negatieve dan wel in positieve zin hebben beïnvloed, waaronder factoren in het evaluatieproces. Hierbij wordt gedacht aan factoren in de besluitvorming tot evaluatie, formulering van de Terms of Reference, selectie evaluatoren, de aansturing van de evaluatie, mogelijk verdere aanscherping van opzet, methoden en planning na vaststelling van de Terms of Reference, de uitvoering van het onderzoek, en gebruik van uitkomsten. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is tevens de waardering van belanghebbenden bij de evaluatie van het evaluatieproces en de uitkomsten.

5. Aanpak en methoden van onderzoek

5.1 Afbakening

Het onderzoek omvat een deskstudie van een selectie van 26 van de in 2002 afgeronde evaluaties gemaakt en aanvullende veldstudie van een selectie van 10 van de 26 evaluaties.

Om te komen tot een zorgvuldige selectie van evaluaties voor het kwaliteitsonderzoek is een aantal basisgegevens van alle 84 afgeronde evaluaties in kaart gebracht, namelijk het betreffende beleidsartikel, de verantwoordelijke directie of post, type evaluatieobject (project, programma, sector, thema, organisatie, proces, anders), type evaluatie (eindevaluatie, tussentijdse evaluatie, review, evaluatie/formulering, anders) en opdrachtgevers (intern, gezamenlijk, multi-donor).

Voor breed inzicht in de kwaliteit van evaluaties en in verklarende factoren is mede op basis van de basisgegevens over de evaluaties gekozen voor de volgende criteria voor selectie van evaluaties voor het onderzoek:

- spreiding over beleidsartikelen;

- spreiding over directies en posten;
- spreiding over verschillende typen evaluaties geselecteerd naar onderwerp, moment en organisatie van de evaluatie (project/programma, sector, thema, tussentijdse evaluatie, eindevaluatie, evaluatie derde organisatie, gezamenlijke evaluatie).

Op de selectie zijn tevens de volgende afwegingen van invloed geweest:

- evaluatieonderzoek wordt in de RPE gedefinieerd als onderzoek naar effecten van het gevoerde beleid en de wijze waarop beleid is uitgevoerd. Derhalve zijn evaluaties die alleen betrekking hebben op interne bedrijfs- of beleidsvoering niet geselecteerd. Dit zijn de bij art. 13, 14 en 18 genoemde evaluaties;
- evaluaties van Medefinancieringsorganisaties (MFO's) zijn niet geselecteerd, omdat in een apart traject IOB kwaliteit van evaluaties van MFO's zal onderzoeken;
- evaluaties waarbij IOB structureel bij de verschillende fasen in het proces heeft geadviseerd zijn niet geselecteerd. Het belangrijkste argument hiervoor is een doelmatigheidsargument, namelijk het vermijden van dubbele inzet van IOB in de kwaliteit van evaluaties, via structurele advisering en via analyse en beoordeling van de kwaliteit achteraf. Met het oog op de geloofwaardigheid van het onderzoek is een bijkomende afweging dat hiermee wordt voorkomen dat IOB oordeelt over evaluaties waarop tevens zwaarwegend is geadviseerd;
- met het oog op de veldstudies en gebruik van onderzoeksresultaten is gekozen voor een zekere concentratie van evaluaties binnen een tweetal directies en een tweetal posten. Een afweging hierbij is tevens dat onderzoek naar kwaliteit van afgeronde evaluaties jaarlijks zal worden uitgevoerd en bij volgende onderzoeken gekozen kan worden voor concentratie binnen andere directies en posten. Bij de directies is om pragmatische redenen een keuze gemaakt voor evaluaties van onderwerpen in Nederland.

Op grond van bovenstaande criteria en afwegingen is een aantal evaluaties van de directies DSI, DCO en de posten Maputo en Nairobi geselecteerd, in totaal 10 evaluaties, voor zowel deskstudie als veldstudie. De lijst geselecteerde evaluaties voor de deskstudie is bijgevoegd als bijlage 2 en voor de veldstudies als bijlage 3.

Hoewel geen sprake is van een volledig representatief onderzoek wordt met het onderzoek wel een aanzienlijk en breed samengesteld deel van de afgeronde evaluaties afgedekt. Gezien de diversiteit van evaluaties zou een representatieve steekproef selectie van een zeer groot deel van de evaluaties noodzakelijk maken. Hiervoor is gezien de beperkte

omvang van veel evaluaties in vergelijking met de kosten van en meerwaarde voor het kwaliteitsonderzoek, niet gekozen.

5.2 Methoden van onderzoek

Het onderzoek omvat een deskstudie en veldstudies die zullen uitmonden in een eindrapport dat de deelstudies omvat.

Deskstudie:

De deskstudie is gericht op het in kaart brengen van kenmerken van geselecteerde evaluaties en op een analyse en waardering van de decentrale evaluaties op basis van de Terms of Reference en het evaluatierapport. Hiervoor wordt een op de RPE-kwaliteitseisen gebaseerde lijst van kenmerken, criteria en indicatoren gehanteerd. Deze lijst is aan de ToR toegevoegd als bijlage 4. De lijst zal worden getest en zonodig worden bijgesteld. Ontbrekende gegevens over in de lijst opgenomen kenmerken van de evaluaties zullen bij de directies en posten worden verzameld. Voor zover mogelijk op basis van de Terms of Reference en het evaluatierapport zullen waarderingen worden toegekend aan de hand van een vierpuntsschaal. Waarderingen zullen voor zover niet te herleiden uit de lijst van criteria en indicatoren, worden voorzien van een toelichting. Vervolgens zullen witte vlekken in de beschikbare informatie over de evaluaties en veronderstellingen ten aanzien van de kwaliteit van evaluaties in kaart worden gebracht voor verdieping van het onderzoek middels veldstudie van 10 van de evaluaties.

Veldstudies:

De veldstudies zijn gericht op het checken van de bevindingen van de deskstudie, het onderzoeken van witte vlekken en verificatie van veronderstellingen ten aanzien van de kwaliteit van evaluaties. Met name door de veldstudies zullen gegevens worden verzameld die inzicht kunnen geven in factoren in het evaluatieproces die van invloed zijn op de kwaliteit van evaluaties en de wijze waarop. Gegevensverzameling in het kader van de veldstudies zal worden verricht door bestudering van lokaal beschikbare relevante dossiersstukken over het evaluatieonderwerp en over het evaluatieonderzoek en door interviews van betrokken staf van ambassades, vertegenwoordigers van de overheid van het betreffende land, andere donoren, opdrachtgevers voor de evaluaties, evaluatoren, waar van toepassing leden van stuur- of begeleidingsgroepen van evaluaties, verantwoordelijken voor het betreffende evaluatieobject en andere belanghebbenden. Voor de interviews zullen gerichte checklists worden ontwikkeld.

6. Organisatie van het onderzoek

6.1 Rol van direct belanghebbenden

Uitgangspunt is dat voor de kwaliteit van het onderzoek en doorwerking van resultaten een actieve rol van de direct belanghebbenden en potentiële gebruikers van de onderzoeksresultaten bij BZ gewenst is. Een actieve rol in de betekenis van meedenken over en commentaar leveren op de Terms of Reference, uitvoering en resultaten van het onderzoek. Dit laat onverlet de uiteindelijke verantwoordelijkheid van IOB voor het onderzoek.

Als direct belanghebbenden bij BZ worden aangemerkt de voor de evaluaties verantwoordelijke directies en posten, FEZ, de Audit Committee en de DGIS projectgroep PM&E. Deze verschillende partijen zullen als volgt worden betrokken bij het onderzoek:

- bij aanvang van het onderzoek zullen de belanghebbenden op hoofdlijnen worden geïnformeerd over het voorgenomen onderzoek;
- de concept Terms of Reference voor het onderzoek zal naar de verantwoordelijke directies en posten voor de geselecteerde evaluaties, FEZ en de DGIS projectgroep PM&E worden gestuurd voor commentaar;
- als onderdeel van de deskstudie zal iedere individuele waardering van een Terms of Reference en het evaluatierapport aan de verantwoordelijke post of directie worden voorgelegd voor commentaar;
- als onderdeel van de veldstudie zullen de bevindingen aan de verantwoordelijke directie of post worden voorgelegd voor commentaar;
- het deelrapport over de deskstudie zal worden besproken met FEZ en de DGIS projectgroep PM&E;
- het concept eindrapport zal voor commentaar worden gestuurd naar de betreffende directies, posten;
- het eindrapport zal worden besproken met FEZ, het Audit Committee en de DGIS projectgroep PM&E. Met hen zal tevens de follow up van het onderzoek worden besproken.

6.2 Supervisie en uitvoering

IOB inspecteur mw. R. Tesselaar superviseert het onderzoek en zal deelnemen aan de veldstudies. Zij zal deelnemen aan het opstellen van het eindrapport en is eindverantwoordelijk voor het onderzoek. Bij het onderzoek zijn twee IOB inspecteurs als meeleezer betrokken, te weten dhr. D.C. van der Hoek en mw. A. Slob. De taak van meeleezer houdt

in dat zij adviseren over opzet, vormgeving en uitvoering van het onderzoek en geproduceerde stukken van commentaar voorzien.

Voor de uitvoering van de deskstudie en het veldonderzoek zal een ervaren evaluator worden aangetrokken. Deze evaluator dient te beschikken over grondige kennis van de RPE-kwaliteitseisen en ervaring op het terrein van buitenlands beleid, met name op het terrein van de internationale samenwerking. Deze evaluator voert de deskstudie uit en verwerkt de resultaten van de deskstudie in een deelrapport. De waarderingen van de Terms of Reference en de evaluatierapporten zullen samen met de verantwoordelijk inspecteur worden vastgesteld, opdat hiermee breed afgewogen en consistente waarderingen worden gerealiseerd. De veldstudies zullen door de evaluator in samenwerking met de verantwoordelijk inspecteur worden uitgevoerd.

6.3 Rapportage

Over de resultaten van het onderzoek zal worden gerapporteerd in de vorm van een eindrapport dat is gebaseerd op de deskstudie en veldstudies. Over de deskstudie zal apart worden gerapporteerd in een deelrapport. Dit deelrapport en het eindrapport zullen in het Nederlands worden opgesteld en vertaald worden in het Engels.

6.4 Tijdschema

Het onderzoek zal naar verwachting 6 maanden in beslag nemen vanaf het moment van goedkeuring van de Terms of Reference. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de deskstudie en de veldstudies volgtijdig zijn en beiden ongeveer twee maanden in beslag zullen nemen. De resterende twee maanden zijn voor voorbereiding van de veldstudies, opstellen van het eindrapport en voor verwerking van commentaren en goedkeuring van rapporten.

BIJLAGE 2 IN 2002 AFGERONDE EVALUATIES, DOOR DIRECTIES EN POSTEN GEMELD VOOR DE BZ-EVALUATIEPROGRAMME- RING, PER BELEIDSARTIKEL

Artikel 1	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Internationale Orde		evaluatie ¹	
	Programma ondersteuning Buitenlands Beleid voor mensenrechten		DMV*
Artikel 4	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Goed bestuur			
	Evaluation of Press Now 'Support to Independent Media in South East Europe' programme	42.300	DMV*
	Performance Audits van NGO's	170.000	Sarajevo
	Las Dignas, Asociación de Mujeres por la Dignidad y la Vida, Evaluación externa	11.400	San José
Artikel 6	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Bilaterale Ontwikkelingssamenwerking		(op honderd afgerond)	
	Evaluation Asia Facility	41.000	DAO*
	Evaluation Finale Strategie Energie Domestique	14.800	Bamako
	Evaluation Finale Project d'appui à la gestion des zones humides dans le delta interieur du fleuve Niger	10.800	Bamako
	Programme de Développement Sanitaire et Social, Mission d'évaluation externe		Bamako
	Programme d'Appui à la Conservation et à la Gestion Durable des Ressources Naturelles, evaluation externe a mi-parcours		Bamako
	Proyecto conservación y uso sostenible de la biodiversidad en los Andes Colombianos		Bogota

¹ Kosten van de evaluatie zijn afgerond op € 100

Desarrollo de la participación comunitaria en el sector forestal, FAO		Bogota
Fundacion Esperanza	7.900	Bogota
Evaluación del Programam Presidencial de Derechos Humanos Proyectos Puente para el Impulso de las Investigaciones de Graves Violaciones de Derecho Humanos	15.000	Bogota
Programa Estrategias para la Consolidación y Fortelicimiento del Sistema de Pargues Nacionales, Primera Misión de Monitoreo y Evaluación	24.000	Bogota
Centre for the Study of Human Rights, evaluation of the 1997-2001 project	10.000	Colombo
Evaluation externe de la mise en oeuvre des Programmes de l'Accord sur le Développement Durable de CDDB au Benin	38.700	Cotonou
Bilan Prospectif de l'Appui des Pays Bas au Secteur Forestier au Sénégal	43.000	Dakar
Small holder Dairy Support Programme, Mid Term Review		Dar es Salaam
Evaluation of Pamajo Kilimanjaro Joint Action Development Project		Dar es Salaam
Mid Term Review Char Development and Settlement Project II	68.000	Dhaka
Proyecto Movilizador de Apoyo al la Educación Mayo	17.700	Guatemala
Proyecto Fundación de Antropología Forense de Guatemala	16.000	Guatemala
Proyecto Mejoramiento de la Gobernabilidad Municipal en los Departamentos de Quiché, Alta Verapaz y Petén	9.000	Guatemala
Evaluación externa del Centro de Accion Legal en Derechos Humanos	14.800	Guatemala
Proyecto Educación Básica para el Trabajo en Zacapa y Chiquimula	14.000	Guatemala
Evaluación Externa del Proyecto "Prevención de Violencia Intrafamiliar contra las Mujeres"	10.800	Guatemala

Proyecto Eduncomun, evaluación intermedia	1.700 (USD)	Guatemala
Mid Term evaluation of the Technical Assistance provided under the Royal Netherlands Embassy sponsored Disctrict Local Government Programme	28.000	Kampala
Kibale and Semliki Conservation and Development project, end of project evaluation	7.500	Kampala
Impact Assesment on executed activities 1998-2001	7.900	Khartoem
Sudan National Committee on Harmful Traditional Practices Affecting the Health of Women and Children		
Project ter ondersteuning van de civil society in Rwanda		Kigali
Examen ponctuel du Projet d'Appui au Développement Communautaire (PADEC-Gitarama)	24.900	Kigali
Evaluación del Fondo de Alivio a la Probeza	12.000	La Paz
Proyecto FIS SOLAR	15.000 (USD)	La Paz
Essential Drug kit mission	37.000	Lusaka
Conservation Tillage Development and Promotion Programme, present status and future orientation	39.100	Lusaka
Copperbelt Urban Livelihood Project, end of project evaluation	19.700	Lusaka
Programa de Agua Potable, PASOC		Managua
ILO/Nation Wide Application of the integrated Rural Accessibility Planning Procedure in the Philippines	24.400	Manila
Final evaluation of the Northern Sierra Madre Natural Park Conservation and Development Project	48.300	Manila
Mid Term evaluation Support to the Police of the Republic of Mozambique phase II		Maputo
Condom social marketing project: output to purpose review for USAID, DFID, RNE Mozambique	20.000	Maputo
Avaliação do Projecto de Capacitação Institucional em Gênero		Maputo
PROAGRI Evaluation	150.000 (multidonor)	Maputo
Sistemas of de Aquas (SAS) evaluation	47.000	Maputo
Avaliação Intermédia da UDEBA na Segunda Fase 2000-2002	10.000	Maputo

	Mid Term Review Engendering the Political Process Programme	9.500	Nairobi
	Systems Evaluation of the National Civic Education Programme	40.000	Nairobi
	External Evaluation of the Semi -arid rural development programme	27.100	Nairobi
	Programme d'appui au secteur de l'éducation de base (PASEB), mission d'évaluation à mi-parcours	27.000	Ouagadougou
	Programme d'appui financier déconcentré aux activités d'éducation de base et d'alphabétisation, évaluation finale	17.000	Ouagadougou
	Multi-sectoral AIDS intervention programme in the region of Jaya, district of Manga, carried out by SCPB (mid term)	15.200	Ouagadougou
	Evaluation sur les comportements, attitudes et pratiques des populations des zones d'intervention du PISSR	9.300	Ouagadougou
	RNE Support to the Youth Sector in South Africa	29.000	Pretoria
	Evaluation of the Forest production control unit	21.000	Paramaribo
	Hodeidah Primary Health Systems Support Project (mid term)	21.400	Sana'a
	Evaluation of the project Support to the National museum in Sana'a	21.000	Sana'a
	Final Evaluation Jemen Drug Action Programme	56.500	Sana'a
	Programa Lempira Sur, FAO project	32.000	San José
Artikel 9	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Internationale			
Financiële Instellingen			
	Evaluation of the 'Netherlands Transition Technical Cooperation Fund' at the EBRD	49.000	DVF*
Artikel 10	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Samenwerking met			
maatschappelijke			
organisaties			
	The Carolina MacGillavry PhD Fellowships programma, external evaluation	15.500	DCO

	Contributions of the Dutch Co-Financing Program to Rural Development and Rural Livelihoods in the Highlands of Peru and Bolivia	200.000	DSI*
	Evaluation of Co-funding Programme on Poverty Alleviation and Rural Development in the Sahel	200.000	DSI*
	De ondersteuning van Micro-financieringsprogramma's door Nederlandse Medefinancieringsorganisaties: een synthese studie	200.000	DSI*
	Dutch co-financing agencies and their support activities in the field of standardization, certification, and labelling	200.000	DSI*
	An Evaluation of Micro-Finance Programmes in Kenya as Supported through the Dutch Co-Financing Programme	200.000	DSI*
	Samenvattingen evaluaties medefinancieringsprogramma	10.000	DSI*
	External Evaluation on Research and Poverty Alleviation in Tanzania	23.500	DCO*
	Evaluation du Programme de Recherche Delta Niger-Mali	15.300	DCO*
	Evaluation of phase II and development orientations for phases III, Vietnam Netherlands Research Programme		DCO*
	Mid term external Review Partnership in Development Research in Egypt	27.000	DCO*
	Arbeid in Onderhandeling - CNV-Actie kom over		DSI*
	Evaluatie van het NCDO programma Sport en Ontwikkelingssamenwerking	15.500	DSI*
	Evaluatie Mondiale dimensie in leren voor duurzaamheid	17.600	DSI*
Artikel 11	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Internationaal			
Onderwijs			
	Evaluatie financieringsmodaliteit op basis van outputfinanciering Koninklijk Instituut voor de Tropen	69.400	DCO*
	Evaluatie van de basissubsidie aan het Radio Nederland Training Centre	28.000	DCO*

Artikel 12	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Samenwerking met het Bedrijfsleven	Het IntEntprogramma, evaluatie over de jaren 1997-2001	54.000	DDE
	Evaluation of the Netherlands Management Co-operation Programme 1996-2000	259.000	DDE
	Evaluation of the CBI Market Information Programme	25.000	CBI
	Evaluation and Strategic Review of the Consultative Group tot assist the poorest		DDE
	Mid Term Review Programma Samenwerking Opkomende Markten	136.000	DDE
Artikel 13	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Politiek/economische belangenbehartiging	Klanttevredenheidsonderzoek Economische Afdeling		Madrid
Artikel 14	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Asiel, migratie en consulaire dienstverlening	Evaluatie maatregel legalisatie en verificatie van documenten in probleemlanden op het gebied van schriftelijk bewijs	80.777	DCZ
Artikel 18	Afgeronde evaluatie	Kosten	Directie/Post
Algemeen	Evaluatie jaarplancyclus 2002	Geen	FEZ

* bij directie of post geeft aan dat deze evaluatie in de BZ evaluatieprogrammering 2002-2008 is opgenomen

BIJLAGE 3 ONDERZOEK NAAR DE KWALITEIT VAN DECENTRALE EVALUATIES METHODOLOGISCH KADER

A. Algemeen

Naar aanleiding van rapportages van de Rekenkamer is de Regeling Prestatiegegevens en evaluatieonderzoek rijksoverheid, bekend als RPE, ontwikkeld door een interdepartementale werkgroep onder leiding van het ministerie van Financiën. Deze regeling is sinds 1 januari 2002 van kracht. De regeling is een uitwerking van de comptabiliteitswet en kent twee onderling samenhangende doelstellingen: (i) ervoor te zorgen dat de evaluatiefunctie binnen de Rijksoverheid voldoende gewaarborgd is en; (ii) ervoor te zorgen dat de in het kader van de departementale begroting en het jaarverslag op te leveren beleidsinformatie voldoet aan de voor deze informatie geldende kwaliteitseisen.

Evaluatieonderzoek wordt in de RPE gedefinieerd als onderzoek waarin - gedurende de uitvoering van beleid of achteraf - beleid en/of bedrijfsvoering wordt getoetst en beoordeeld op doelbereiking, doeltreffendheid en doelmatigheid. Het onderzoek valt daarmee uiteen in: (i) een doelbereikingsonderzoek naar de mate waarin de beoogde effecten van de doelstelling van beleid zijn bereikt; (ii) een doeltreffendheidsonderzoek naar de mate waarin de beoogde effecten dankzij het gevoerde beleid zijn bereikt; (iii) een onderzoek naar de doelmatigheid van beleid/onderzoek naar de verhouding tussen kosten en de gerealiseerde effecten, (iv) doelmatigheid van de bedrijfsvoering - onderzoek naar de kosten en kwaliteit van de geleverde producten/ diensten of output. In de bepaling wordt evaluatieonderzoek ex post in algemene zin gedefinieerd als "systematisch onderzoek naar de effecten van bestaand beleid, de wijze waarop beleid wordt uitgevoerd en/of de kosten en kwaliteit van geleverde producten en diensten". Dit houdt in dat naast de beoogde effecten ook de belangrijkste neveneffecten van beleid worden onderzocht.

Naast bovenvermelde inhoudelijke eisen voorziet bepaling 5.1 van de regeling dat "elk binnen de rijksoverheid ten behoeve van de begroting en verantwoording gehanteerd evaluatie-instrument dient te voldoen aan de kwaliteitseisen die gelden voor de voor beleidsevaluatie geëigende methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek":

- validiteit (van de opzet van het evaluatieonderzoek; en van de gevolgtrekkingen);

- betrouwbaarheid en nauwkeurigheid (van de gebruikte meetmethoden), en;
- bruikbaarheid (van de uitkomsten van het evaluatieonderzoek).

Het huidige onderzoek naar de kwaliteit van de decentrale evaluaties heeft als centrale doelstelling de kwaliteit van de in 2002 uitgevoerde decentrale evaluaties te toetsen op basis van de in de RPE geformuleerde kwaliteitseisen, inzicht te verwerven in de factoren die hierop van invloed zijn geweest en de wijze waarop, teneinde op basis daarvan hiaten, problemen en aandachtspunten voor verbetering in kaart te brengen. Voor het toetsen van de kwaliteit van evaluaties is op basis van de RPE-eisen een lijst van indicatoren en waarderingscores ontwikkeld.

B. Validiteit

Validiteit is de algemene geldigheid van een onderzoek of informatiesysteem. Een goed onderzoeks- of systeemontwerp is gericht op die geldigheid. Het voldoet volgens de RPE aan de volgende voorwaardenscheppende kwaliteitseisen:

- er is een onderzoeksprobleemstelling en/of -doelstelling aanwezig; deze is uitgewerkt in onderzoeksvragen;
- (bij uitbesteding van het onderzoek:) de opdrachtformulering sluit aan op de probleemstelling en doelstelling van het onderzoek en de onderzoeksvragen;
- de te onderzoeken begrippen zijn op de juiste manier geoperationaliseerd (je meet wat je wilt weten): te onderzoeken eenheden zijn consistent gedefinieerd en representatief voor de probleemstelling, doelstelling en vragen van het onderzoek;
- er wordt een beargumenteerde keuze gemaakt voor een specifiek onderzoeksontwerp en de te hanteren onderzoeksmethode(n);
- de met het onderzoek verkregen gegevens zijn op de juiste wijze geanalyseerd;
- de onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan.

In hoeverre en/of in welke mate de geselecteerde decentrale evaluaties aan deze eisen voldoen, wordt aan de hand van de volgende indicatoren beoordeeld:

1.1 de beschrijving van de aanleiding en doelstelling van de evaluatie:

- de aanleiding en gebruiksdoelstelling van de evaluatie zijn door de opdrachtgever helder geformuleerd en in de rapportage vermeld.

1.2 de situering van het onderwerp van evaluatie in haar beleidsmatige en institutionele context:

- de relevante beleidsuitgangspunten zijn beschreven;
- de institutionele context van het onderwerp van evaluatie is beschreven.

1.3 de beschrijving van het onderwerp van evaluatie

- de lange en korte termijn doelstellingen zijn beschreven;
- de organisatorische opzet en wijze van uitvoering is beschreven;
- de tijdsperiode is aangeduid;
- de ingezette middelen (inputs) zijn vermeld;
- de doelgroep van het onderwerp is geïdentificeerd;
- verwachte resultaten (outputs, effecten) zijn beschreven.

1.4 de formulering van de onderzoeksdoelstelling/probleemstelling en onderzoeksvragen:

- het onderwerp van evaluatie is minimaal getoetst en beoordeeld op doeltreffendheid (de mate waarin de beoogde effecten dank zij het evaluatieobject zijn bereikt) en doelmatigheid (onderzoek naar de verhouding tussen de kosten en de gerealiseerde resultaten en/of de kosten en kwaliteit van geleverde producten/ diensten en output).⁷

1.5 de degelijkheid van de onderzoeksmethoden:

- de gehanteerde evaluatiecriteria zijn overeenkomstig gangbare definities (RPE, DAC) gedefinieerd;
- toetsbare of meetbare indicatoren zijn gehanteerd;
- gebruikte methoden voor gegevensverzameling zijn gespecificeerd en beargumentteerd;
- gegevensverzameling vindt op systematische wijze plaats.

1.6 de degelijkheid van de analyse

- data en informatie zijn op systematische wijze geanalyseerd en geïnterpreteerd;
- de bevindingen zijn duidelijk geformuleerd, gebaseerd op analyse en interpretatie van beschikbare of verzamelde data c.q. informatie en dus goed onderbouwd;

⁷ In het geval geen gegevens over doelbereiking beschikbaar zijn is in principe ook dit criterium getoetst, separaat of als onderdeel van het criterium doeltreffendheid.

- lacunes in de beschikbare informatie zijn gerapporteerd;
- verschillen tussen beoogde en behaalde resultaten zijn verklaard.

1.7 de consistentie van de evaluatie

- de onderzoeksvragen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen sluiten op een consistente wijze op elkaar aan.

C. Betrouwbaarheid

Evaluatieonderzoek voldoet volgens de RPE aan de volgende kwaliteitseisen op het vlak van betrouwbaarheid:

- de te onderzoeken eenheden worden op adequate wijze geselecteerd en verzameld (bijvoorbeeld *at random* getrokken, bij een steekproef van voldoende omvang);
- de kenmerken van de onderzochte eenheden worden op een valide en achteraf controleerbare wijze vastgesteld;
- zoveel als mogelijk wordt gebruik gemaakt van onafhankelijke gegevensbronnen; van de partij (intern of extern) die het evaluatieonderzoek feitelijk uitvoert dienen de onafhankelijkheid en/of professionaliteit gewaarborgd te zijn;
- (integriteit:) de informatie die evaluatie-instrumenten opleveren is in overeenstemming met de werkelijkheid (geen informatie is ten onrechte achtergehouden of verdwenen), en;
- (continuïteit:) er is sprake van een ongestoorde werking van de systemen van reguliere prestatiegegevens en evaluatieonderzoek.

In hoeverre en/of in welke mate de geselecteerde decentrale evaluaties aan deze eisen voldoen, wordt aan de hand van de volgende indicatoren beoordeeld:

2.1 de representativiteit van de evaluatie:

- belanghebbenden zijn geïdentificeerd;
- alle belanghebbenden en/of geïdentificeerde doelgroepen - of een steekproef daarvan - zijn gehoord en geconsulteerd;
- de gebruikte steekproeftechniek en meetmethodes zijn gedocumenteerd en acceptabel.

2.2 de vermelding van de informatiebronnen

- de bronnen van gebruikte informatie wordt vermeld;
- de activiteiten van het onderzoeksteam zijn vermeld;
- een lijst van geïnterviewden en geconsulteerde literatuur is toegevoegd.

2.3 de verificatie van de informatiebronnen

- in de rapportage is ingegaan op de betrouwbaarheid c.q. onafhankelijkheid van gebruikte informatiebronnen, mogelijke problemen op dit punt zijn geïdentificeerd.

2.4 de werking van de evaluatie

- de evaluatieopdracht kan binnen de beschikbaar gestelde tijd en middelen uitgevoerd worden;
- er is sprake van een ongestoorde werking van de evaluatie.

2.5 de onafhankelijkheid van het evaluatieteam

- de evaluatieteam is vrij van controle door degenen die verantwoordelijk is voor beheer, ontwerp of uitvoering van het evaluatieonderwerp ;
- het team is onafhankelijk van samenwerkingspartners en beneficianten;

2.6 de algemene kwaliteitsbewaking

- concept evaluatierapporten zijn door budgethouders op kwaliteit gecontroleerd
- de gegevens over het evaluatieonderzoek zijn terug te vinden in een onderzoeksdossier;
- de evaluatieresultaten zijn aan alle direct betrokken partijen voorgelegd voor commentaar;
- de evaluatieresultaten zijn door onafhankelijke deskundigen van commentaar voorzien.

D. Bruikbaarheid

In de RPE is aangegeven dat validiteit, betrouwbaarheid en nauwkeurigheid al in belangrijke mate bepalend zijn voor de uiteindelijke bruikbaarheid van de uitkomsten.

Daarnaast gelden de volgende aandachtspunten als het gaat om het vergroten van de bruikbaarheid van - de uitkomsten van - evaluatieonderzoek:

- het gebruiksdoel van het evaluatieonderzoek is omschreven (als onderdeel van de doelstelling van het onderzoek) en sluit aan op de informatiebehoeften van ambtelijke en politieke besluitvormers (dit om de inhoudelijke relevantie te vergroten);
- de opdrachtformulering en de onderzoeksvragen vloeien logisch voort uit het gebruiksdoel;
- de uitkomsten van het evaluatieonderzoek zijn praktisch toepasbaar; de conclusies en/of aanbevelingen sluiten aan op het gebruiksdoel;
- de uitkomsten van het evaluatieonderzoek worden op een heldere en toegankelijke wijze gepresenteerd;
- het evaluatierapport bevat een samenvatting;

- de uitkomsten van het evaluatieonderzoek zijn relevant: zij sluiten aan op gebruiksdoel en - dus - de informatiebehoefte van ambtelijke en politieke besluitvormers;
- de uitkomsten van het evaluatieonderzoek zijn tijdig beschikbaar: zij sluiten aan op de - aan de begroting en verantwoording gekoppelde - cycli van bestuurlijk-politieke besluitvorming.

In hoeverre en in welke mate de geselecteerde decentrale evaluaties aan deze eisen voldoen, wordt aan de hand van de volgende indicatoren beoordeeld:

3.1 de aansluiting van de evaluatieresultaten op het gebruiksdoel

- de resultaten van de evaluatie sluiten aan bij het gebruiksdoel van de evaluatie;
- aanbevelingen zijn beleids- en/ of operationeel gericht;
- de uitkomsten van het onderzoek zijn tijdig beschikbaar.

3.2 de volledigheid van de evaluatie

- de evaluatie geeft antwoord op de vraagstelling in de Terms of Reference
- de evaluatie omvat de beoordeling van doeltreffendheid en doelmatigheid

3.3 de presentatie van de evaluatieresultaten

- het evaluatierapport is logisch gestructureerd;
- de samenvatting geeft de essentie van de evaluatie weer;
- verantwoording is afgelegd over de uitvoering van het evaluatieonderzoek (proces, onderzoeksmethoden);
- bevindingen, conclusies en aanbevelingen zijn gescheiden gepresenteerd;
- het rapport is in algemene zin goed leesbaar.

BIJLAGE 4 AANDACHTSPUNTENLIJST

VELDONDERZOEK

Het veldonderzoek is gericht op verificatie van de bevindingen van de deskstudie en op witte vlekken in de informatie, in het bijzonder op factoren die van invloed zijn op de kwaliteit van evaluaties en de wijze waarop. De informatieverzameling vindt plaats door bestudering van beschikbare relevante dossiersstukken en door interviews van betrokken staf, opdrachtgevers voor de evaluaties, uitvoerders/beheerders, evaluatoren, leden van stuur- of begeleidingsgroepen van evaluaties en nadere belanghebbenden. De onderzoeks- en deelvragen zijn ondergebracht in een vijftal clusters.

A. Evaluatiefunctie, beleid en systematiek (met name te richten aan de leiding van de post of directie)

Evaluaties worden uitgevoerd tegen de achtergrond van de nota VBTB en de RPE die de nadruk leggen op evaluaties als instrument voor aan beleidsdoelstellingen- gekoppeld en resultaatgericht management. Voor de bilaterale ontwikkelingssamenwerking is specifiek evaluatiebeleid ontwikkeld waarin de kwaliteit en relevantie van evaluaties wordt benadrukt, evenals het voorzien in specifieke wensen van het DGIS en de door RPE voorgeschreven afdekking van beleid; een voorkeur wordt uitgesproken voor evaluaties die in samenwerking met andere donoren en onder leiding van de Zuidelijke partner worden voorbereid en uitgevoerd en versterking van de evaluatiecapaciteit van Zuidelijke partners. Posten hebben de verantwoordelijkheid voor operationele en ex post evaluaties die in het land plaatsvinden. Daar waar evaluaties meerdere landen beslaan ligt de verantwoordelijkheid bij de thema- en forumdirecties.

- Hoe staat de budgethouder tegenover het beleid en de praktijk van evalueren bij BZ (functie, systematiek, verantwoordelijkheden, rol van het hoofdkantoor en post)?;
- Is de budgethouder bekend met de RPE en de daarin vermelde kwaliteitsnormen? Hoe staat de budgethouder tegenover de kwaliteitsnormen zoals vastgelegd in de RPE? Is hiervan gebruik gemaakt? Zijn deze bruikbaar?
- Hoe gaat de budgethouder om met de eis van onafhankelijkheid van het evaluatieteam? Zijn maatregelen getroffen om onafhankelijkheid van evaluatieteams te waarborgen?

- In de meeste gevallen ligt de nadruk in evaluaties op operationele lessen. Beleidsmatige aspecten, koppeling van het onderwerp aan doelstellingen van beleid, terugkoppeling van resultaten naar beleid, komen vaak niet expliciet niet aan de orde. Hoe komt dit?
- In hoeverre zijn monitoringgegevens of andere evaluatieve informatiebronnen beschikbaar waarvan voor evaluaties gebruik wordt gemaakt?
- Vrijwel elke evaluatie kampt met de doelmatigheidsvraag. Wat is het probleem?
- Waar van toepassing - hoe staat het ontvangende land tegenover de praktijk van evalueren van BZ c.q. andere donoren?
- Hoe past deze praktijk binnen het van toepassing zijnde beleid en regelgeving in het land?

B. De opzet en het vaststellen van de Terms of Reference

De Terms of Reference vervullen een belangrijke rol omdat ze de inhoudelijke opdracht vormen aan degenen die de review of evaluatie gaan uitvoeren en een legitimatie verschaffen voor het uitvoeren van het onderzoek. Onderzoeksvragen die op dit punt aan de orde komen zijn:

- Wie heeft de beslissing tot het uitvoeren van het evaluatieonderzoek genomen?
- Wie was, op het niveau van de (Nederlandse) budgethouder, verantwoordelijk voor de opzet van de evaluatie? Heeft de betreffende persoon evaluatie-ervaring?
- Wie heeft de ToR opgesteld? In hoeverre zijn andere belanghebbenden dan de verantwoordelijke budgethouder bij de opstelling betrokken geweest? Hoe belangrijk was de rol van de andere belanghebbenden?
- Is de opsteller van de ToR bekend met de RPE en de daarin opgenomen kwaliteitseisen? Is hiervan gebruik gemaakt? Is het bruikbaar?
- De ToRs blijken zowel qua inhoud als vormgeving sterk te verschillen. Is het stramien dat in Annex 1 van de Toelichting Review en Evaluatie HBBZ bij de belanghebbende bekend? Is daarvan gebruik gemaakt en zo niet, waarom? Is het bruikbaar?
- In de praktijk blijkt een scherpe beschrijving (doelstellingen, instrumenten, activiteiten, financieel beslag, input, output etc.) en afbakening van het onderwerp van de evaluatie in de ToR en/ of het evaluatie rapport nogal eens te ontbreken. Hoe komt dit?
- In de meeste gevallen ligt de nadruk in evaluaties op operationele lessen. Beleidsmatige aspecten, koppeling van het onderwerp aan doelstellingen van beleid, terugkoppeling van resultaten naar beleid, komen vaak niet expliciet niet aan de orde. Hoe komt dit?

- Hoe kijkt de budgethouder/belanghebbende aan tegen de verhouding tussen doelstellingen van de evaluatie en ter beschikking te stellen tijd en middelen? Hoe is de budgethouder tot de schatting van de onderzoekskosten gekomen? Waren er in de ogen van budgethouder/belanghebbende/ uitvoerder voldoende middelen beschikbaar?
- Worden de ToR formeel vastgesteld door de budgethouder? Hoe verloopt de procedure bij multi-donor programma's (wie stelt vast?)
- Hoe kijkt de uitvoerende consultant aan tegen de geformuleerde ToR? Is er nader overleg geweest met de uitvoerder?

C. Selectie en contractering van het evaluatieteam

De keuze en contractering van geschikte teamleden is (mede)bepalend voor het succes c.q. de kwaliteit van de review of evaluatie.

In de meeste gevallen worden de selectiecriteria voor de teamleden niet of zeer summier vermeld in de ToR. Mogelijke criteria zijn: kennis van evaluatiemethoden, onafhankelijkheid, inhoudelijke kennis van de sector, kennis van regio of land, vaardigheid in de werktal, communicatieve vaardigheden, leidinggevende capaciteiten.

- Welke criteria worden als doorslaggevend beschouwd? Moeten alle criteria op alle individuele leden van toepassing zijn?
- Zijn er meningsverschillen wat betreft de toepassing van criteria tussen de budgethouder en andere belanghebbenden?
- Beschikt de budgethouder over een consultancy database?
- Wat denken de evaluatoren/uitvoerders van de onafhankelijkheid van de evaluatie. Zijn maatregelen getroffen door opdrachtgever en/of evaluatoren om onafhankelijkheid te waarborgen.
- Waar van toepassing - hoe staat de budgethouder tegenover participatie van teamleden uit het ontvangende land? Zijn de andere belanghebbenden bij de keuze c.q. selectie van het evaluatieteam betrokken geweest? Zo niet, waarom? Hoe kijken de andere belanghebbenden tegen de keuze/selectie aan?
- In de meeste gevallen is gekozen voor selectie/contractering van individuele deskundigen, in sommige voor consultancy bedrijven. Waarop is deze keuze gebaseerd? In hoeverre zijn de formele voorschriften ten aanzien van de verwerving van diensten gerespecteerd?
- Hoe kijken de uitvoerders zelf aan tegen de selectie/contracteringsprocedure?

D. Planning en uitvoering van de evaluatie

In een beperkt aantal gevallen worden door het evaluatieteam problemen gesignaleerd bij de uitvoering van het onderzoek. Brede ervaring leert dat de problemen onderbelicht zijn of zelfs onvermeld blijven.

- In hoeverre zijn de evaluatoren bekend met de RPE en de daarin vermelde kwaliteitseisen?
- Hoe haalbaar en uitvoerbaar is de planning gebleken?
- In hoeverre kon en is gebruik (worden) gemaakt van informatie die andere evaluatieve bronnen zoals een intern programma/ projectmonitoring en evaluatiesysteem? Is de betrouwbaarheid van deze informatie geverifieerd?
- In de Toelichting Review en Evaluatie HBBZ is sprake van het opstellen van een evaluatieplan dat door de missieleider in samenwerking met de opdrachtgever/budgethouder opgesteld zou worden. Is een dergelijk plan opgesteld? Zo niet, waarom?
- In een aantal gevallen waren er problemen met de timing van de missie. Wat was hiervan de oorzaak?
- Hoe verliep de integratie van de evaluatieteamleden? Was er sprake van een effectieve werkverdeling? Wat was de rol van de missieleider in deze?
- Was er sprake van een goede verstandhouding tussen het evaluatieteam en de opdrachtgever en andere belanghebbenden partijen? Waren er meningsverschillen? Waar hadden die betrekking op?
- In de meeste gevallen was sprake van veldonderzoek op basis van een steekproef. Wie heeft de steekproef ontworpen en hoe is deze tot stand gekomen? In de meeste gevallen is de steekproef slecht gedocumenteerd. Wat is hiervan de oorzaak? Hoe is de uitvoerder omgegaan met de verificatie van de informatiebronnen?
- Welke maatregelen zijn genomen om de kwaliteit en onafhankelijkheid van het onderzoek te vergroten (begeleidingscommissie)?
- Zijn specifieke maatregelen genomen om de bruikbaarheid en het daadwerkelijk gebruik van de evaluatieresultaten te optimaliseren?
- Is er een onderzoeksdossier aanwezig? Waaruit bestaat het dossier?
- Was er voldoende gelegenheid voor debriefing en discussie van de bevindingen? In welke vorm vond de debriefing plaats (mondeling, op basis van schriftelijke samenvatting, op basis van conceptrapport)?

E. Rapportage

- Uit het deskonderzoek blijkt dat de kwaliteit van de rapportage zeer variabel is. Wat is hiervan in de voorkomende gevallen de oorzaak?
- Hoe kijkt de budgethouder/belanghebbende aan tegen de kwaliteit van de rapportage? Voldoet de rapportage aan de eisen van leesbaarheid en volledigheid? Zoniet, welke factoren hebben een rol gespeeld (professionaliteit van het onderzoeksteam, andere factoren)?
- Hoe kijkt de uitvoerder zelf aan tegen de kwaliteit van de rapportage? Welke factoren hebben een rol gespeeld?
- Is gebruik gemaakt van het stramien review/evaluatierapport dat bvb in de Handleiding Evaluatie HBBZ is toegevoegd?. Zoniet, waarom niet? Zo ja, was het goed bruikbaar?
- De situering van het onderwerp van evaluatie in zijn beleidsmatige en institutionele context en de beschrijving van het onderwerp van evaluatie laten in veel gevallen te wensen over. Dat geldt ook, zij het in mindere mate, voor de bronvermelding. Wat is hiervan de onderliggende oorzaak?
- In de praktijk nemen de evaluaties aanzienlijk meer tijd in beslag dan oorspronkelijk gepland? Wat is daarvan de oorzaak?
- Effectiviteitsmeting is het liefst/best gebaseerd op objectief verifieerbare en meetbare indicatoren. De voortgang van een activiteit kan gemeten worden aan de hand van input indicatoren (in welke mate zijn de inputs gerealiseerd), output indicatoren (in welke mate zijn de outputs gerealiseerd) of effect/impact indicatoren (in welke mate zijn de doelstellingen gerealiseerd). Impact indicatoren worden slechts zeer sporadisch gehanteerd. Waarom?
- Vrijwel elke evaluatie kampt met de doelmatigheidsvraag. Wat is het probleem?
- Is er op het niveau van budgethouder/belanghebbende sprake van een specifieke beoordelingsprocedure van de rapportage? Hanteert de budgethouder/belanghebbende een aantal criteria bij de beoordeling van de rapportage (vormvereiste, kwaliteit)?
- Is de uitvoerder in kennis gesteld van de commentaren van de budgethouder/ belanghebbende? Op welke manier (mondeling/schriftelijk)? Was er sprake van volledige overeenstemming? Hoe zijn de verschillende standpunten in het concept-eindrapport vermeld of verwerkt? Was er sprake van aanzienlijke aanpassingen?
- Is op het niveau van budgethouder/belanghebbende sprake van een standaard-procedure bij de afhandeling van de evaluatie? Is de eindrapportage formeel door de budgethouder vastgesteld?

F. Gebruik van de evaluatieresultaten

- Hoe bruikbaar is de evaluatie gebleken? Waar blijkt dit uit? Heeft de evaluatie resultaten opgeleverd die daadwerkelijk zijn gebruikt in de werkprocessen, gangbare praktijk en/of beleid? Zijn bruikbare lessen geïdentificeerd?
- In een aanzienlijk aantal gevallen laat de algemene presentatie en leesbaarheid van het rapport te wensen over? Wat is hiervan de oorzaak?
- Wie was verantwoordelijk voor de verspreiding van de rapportage en hoe heeft deze plaatsgevonden?
- Hoe heeft de budgethouder/belanghebbende gereageerd op de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de rapportage? Hoe is gereageerd op kritiek?
- In hoeverre zijn de resultaten van het onderzoek gemeld aan betrokken beleidsdirecties? Worden ook niet direct belanghebbenden (bvb internationale donorgemeenschap) op de hoogte gehouden?

BIJLAGE 5 LIJST VAN INTERVIEWS

Nederland

Dhr. P.Bierma,	Plv. Dir. DCO, Hoofd DCO/OO,
Dhr. K. Hanenbergh	Controller DCO
Mw. M. Aalbersberg	Voormalig beleidsmedewerkster DCO/OO
Dhr. R.Visser	Plv. Dir DSI
Dhr. E.Verbiest	Controller DSI
Dhr. L. van der Burg	Voormalig beleidsmedewerker DSI/MY
Dhr. J. Donner	Voorzitter Raad van Bestuur Koninklijk Instituut voor de Tropen
Mw. C. Hodgkin	Hoofd Health Koninklijk Instituut voor de Tropen
Dhr. T.Eenkhoorn	Hoofd Finance and Control Koninklijk Instituut voor de Tropen
Dhr. H.R.Geurtsen	Berenschot, lid evaluatiemissie financieringsmodaliteit op basis van outputfinanciering Koninklijk Instituut voor de Tropen
Mw. W.J.J.M. van Eupen	General Manager Radio Nederland Training Centre
Dhr. R.F.G van Lansberge	Lid evaluatiemissie basissubsidie Radio Nederland Training Centre
Dhr. O.D. van Batenburg	Lid evaluatiemissie basissubsidie Radio Nederland Training Centre
Dhr. K.J. Moning	lid Interdepartementale Stuurgroep Leren voor Duurzaamheid
Mw. M. van Stalborch	Programmamanager NCDO Leren voor Duurzaamheid
Dhr. A. Heideveld	Lid evaluatie missie NCDO Leren voor Duurzaamheid, medewerker Expertisecentrum Duurzame Ontwikkeling
Mw. H. van Kampen	Programmamedewerkster NCDO sport en ontwikkelingssamenwerking
Mw. C. van Waegeningh	Evaluator NCDO-programma voor Sport en Ontwikkelingssamenwerking

Mozambique

Dhr. W. Mostert	Hoofd Ontwikkelingssamenwerking, HMA Maputo
Dhr. J.W. le Grand	Plv. Hoofd Ontwikkelingssamenwerking, HMA Maputo
Mw. J. Vogelaar	Eerste Secretaris/ themadeskundige Onderwijs, HMA Maputo
Mw. S. Buendia	Assistent Themadeskundige Onderwijs, HMA Maputo
Dhr. W.van IJssel	Eerste Secretaris/ themadeskundige Milieu, HMA Maputo
Dhr. W. T. Negenman	Eerste Secretaris/ themadeskundige Water en Sanitatie
Mw. S.Hirvonen	Themadeskundige gender
Mw. M. Beukema	Controller HMA Maputo

Dhr. Joao Carrilho	Vice Minister van Landbouw en Rurale Ontwikkeling
Dhr. S. Simons	Voormalig USAID adviseur PROAGRI
Dhr. J. Risopoulus	Voedselveiligheidsdeskundige, EU Delegatie Mozambique
Mw. M. David e Silva	FAO adviseur PROAGRI
Mw. L. Carilho	Lid PROAGRI evaluatiemissie, Eduardo Mondlane Universiteit
Mw. C. Ramos	Lid PROAGRI evaluatiemissie, Verdeazul

Dhr. L.F.Perreira	Teamleider UDEBA evaluatiemissie, Cruzeiro do Sul
Dhr. L.Dowdall	Lid UDEBA evaluatiemissie, Group Five
Dhr. R. Tarcisio	Directeur UDEBA, Nampula

Dhr. A. Ramos	Directeur Water Departement, Nampula
Dhr. E. Paulo	Directeur, Departement Openbare Werken, Nampula
Mw. G. Simons	Lid SAS evaluatiemissie
Mw. R. Casimiro	Lid SAS evaluatiemissie

Kenia

Mw. T. van Gool	Chef de Poste, HMA Nairobi
Dhr. G. Duifjes	Hoofd Ontwikkelingssamenwerking, HMA Nairobi
Dhr. J. Hoenen	Eerste Secretaris/ themadeskundige gender/ goed bestuur, HMA Nairobi
Mw. M. Akatsa-Bukatsi	Assistent themadeskundige, HMA Nairobi
Dhr. B. den Dulk	Assistent Controller HMA Nairobi
Mw. I. Oloo	Programme Liaison Officer Engendering the Political Process Programme

Mw. C. Kimemia	Consultant Gender Consortium Technical Unit for Kenya Women's Political Alliance, focal point Engendering the Political Process Programme
Mw. J. Ogot	Co-ordinator Kenya Women's Political Caucus, focal point Engendering the Political Process Programme
Mw. S. E. Oluoch Olunya	Voormalig DFID deskofficer voor Engendering the Political Process Programme
Mw. S. Strumbrass	Director Office of Democracy and Governance USAID
Mw. S. Ibutu	Director Advocacy National Council of Churches of Kenya
Dhr. A. Njui	National Co-ordinator Ecumenical Civic Education Programme, Catholic Justice and Peace Committee
Dhr. Wambua Kituki	Programme officer Constitutional Reform Education Consortium
Dhr. K. Kanyinga	Lid TAT/FMA team National Civic Education Programme, South Consulting
Dhr. A. Njaramba	Lid TAT/FMA team National Civic Education Programme, PriceWaterhouseCoopers
Mw. J. Bokhoven	Directeur SNV Kenia
Mw. T. van de Velde	Controller SNV Kenia
Mw. S. Onyango	Voormalig assistent programme officer SARDEP
Dhr. I. van der Honing	Voormalig SNV District Manager Kajiado Leden SNV clusterteam en Resource Area Management Teams
Dhr. J. Mukui	Chief Economist Rural Planning Department, Ministry of Planning
Dhr. A.E. Gutu	Desk officer SARDEP Rural Planning Department
Mw. J. Murithi	Director External Resources Department, Ministry of Finance
Mw. E. M. Mburu	Desk officer External Resources Department, Ministry of Finance
Dhr. Cosmas M. Mvik	District Development Officer Kajiado
Dhr. S. Karuga	Lid SARDEP evaluatieteam, EME consultants
Dhr. G. Mbogoh	Lid SARDEP evaluatieteam, EME consultants,

BIJLAGE 6 GERAADPLEEGDE DOCUMENTEN

Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek Rijksoverheid (RPE), Den Haag, februari 2001

Notitie 'BZ-beleid voor de organisatie van de evaluatiefunctie, doorvertaling van de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek', 2002

DGIS - notitie evaluatiebeleid bilaterale ontwikkelingssamenwerking, 2002

Evaluatie en Monitoring, de rol van projectevaluaties en monitoring in de bilaterale hulp, IOV, juni 1995

Evaluatieprogrammering 2001-2007. Ministerie van Buitenlandse Zaken, FEZ, mei 2002

Onderzoek evaluatiefunctie in het Ministerie van Buitenlandse Zaken, deelonderzoek kwaliteit van evaluatierapporten, R.A. van de Putte, W. Flikkema, april 2003.

HBBZ Procedurebundel Uitvoering Ontwikkelingssamenwerking, Den Haag, 2003

Algemene Rekenkamer, Staat van de beleidsevaluatie, 2000

Algemene Rekenkamer, Zorg voor Beleidsinformatie, 2003

BIJLAGE 7 DEFINITIE VAN GEBRUIKTE EVALUATIEBEGRIJPPEN

RPE-definities

Evaluatieonderzoek ex post

In de RPE wordt evaluatieonderzoek ex post gedefinieerd als “systematisch onderzoek naar de effecten van bestaand beleid, de wijze waarop beleid wordt uitgevoerd en/of de kosten en kwaliteit van geleverde producten en diensten”.

Het onderzoek valt daarmee uiteen in: (i) een doelbereikingsonderzoek naar de mate waarin de beoogde effecten van de doelstelling van beleid zijn bereikt; (ii) een doeltreffendheidsonderzoek naar de mate waarin de beoogde effecten dankzij het gevoerde beleid zijn bereikt; (iii) een onderzoek naar de doelmatigheid van beleid/onderzoek naar de verhouding tussen kosten en de gerealiseerde effecten, (iv) doelmatigheid van de bedrijfsvoering - onderzoek naar de kosten en kwaliteit van de geleverde producten/ diensten of output.

Finale effecten

De uiteindelijk gerealiseerde gevolgen van beleid in maatschappij of overheidsorganisatie

Intermediaire effecten

De tussengelegen, stuurbare effecten die een bijdrage leveren aan de realisatie van de finale effecten.

Prestatiegegevens

Kernachtige en gestructureerde informatie over de gerealiseerde effecten van beleid; de daartoe geleverde prestaties en de daarmee gemoeide kosten. Deze informatie is te krijgen uit zowel systemen van reguliere prestatiegegevens als periodiek uit te voeren evaluatieonderzoek.

HBBZ en/of IOB definities (geënt op ontwikkelingssamenwerking)

Evaluatieonderzoek

Een zo objectief en systematisch mogelijke analyse en beoordeling van relevantie, doeltreffendheid en doelmatigheid van een lopend of afgerond project, programma of beleid

Review

Een zo objectief en systematisch mogelijke analyse en beoordeling van operationele aspecten van programma- of projectuitvoering (programma/projectopzet, uitvoeringsstructuur, voortgang uitvoering etc.)

Relevantie

De mate waarin de effecten van uitgevoerde activiteiten bijdragen aan het gestelde doel, de impact.

Doeltreffendheid

Doeltreffendheid of effectiviteit betreft de mate waarin de directe resultaten van de ontplooide activiteiten, de output, bijdragen aan de realisatie van de programmadoelstelling(en), dat wil zeggen de outcome. Programmadoelstellingen zijn de doelstellingen die men beoogt te realiseren met de ontplooide activiteiten.

Doelmatigheid

Doelmatigheid of efficiency verwijst naar de mate waarin de behaalde resultaten, de output, opwegen tegen de kosten van de gekozen middelen, de input en de manier waarop deze zijn ingezet.

EVALUATIE-STUDIES UITGEBRACHT DOOR DE INSPECTIE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING EN BELEIDSEVALUATIE (IOB) 1994-2004

- 261 1994 **India.** Evaluation of the Netherlands development programme with India, 1980-1992
- 262 1994 **Mali.** Evaluatie van de Nederlandse hulp aan Mali, 1975-1992
- 263 1994 **Tanzania.** Evaluation of the Netherlands development programme with Tanzania, 1970-1992
- 264 1994 **Humanitarian Aid to Somalia**
- 265 1995 **Fertiliser Aid.** Evaluation of Netherlands fertiliser aid 1975-1993 with special reference to Bangladesh, Mali and Zambia.
- 266 1996 **Netherlands Aid Reviewed.** An analysis of Operations Review Unit Reports, 1983-1994
- 267 1997 **Vrouwen in Burkina Faso en de Nederlandse Ontwikkelingssamenwerking 1985-1995**
- 267 1997 **Les Femmes du Burkina Faso et la Coopération Néerlandaise 1985-1995**
- 268 1998 **Vrouwen in Kenia en de Nederlandse Ontwikkelingssamenwerking 1985-1995**
- 268 1998 **Women in Kenya and the Netherlands Development Cooperation 1985-1995.** isbn 90-5328-152-3
- 269 1998 **Bangladesh.** Evaluation of the Netherlands Development Programme with Bangladesh, 1972-1996 (Volume 1 - Summary Report)
- 269 1998 **Bangladesh.** Evaluation of the Netherlands Development Programme with Bangladesh, 1972-1996 (Volume 2 - Main Report)
- 270 1998 **Bangladesh.** Evaluation of Netherlands-Funded NGO's, 1972-1996 (Volume 3 - Sub-Report)
- 271 1998 **Vrouwen en Ontwikkeling.** Beleid en uitvoering in de Nederlandse Ontwikkelingssamenwerking 1985-1996. isbn 90-5328-168-1
- 272 1998 **SNV - Bénin, 1985 - 1995 (franstalig)**
- 272 1998 **SNV - Benin, 1985 - 1995 (Hoofdbevindingen en samenvatting) *)**
- 273 1998 **SNV - Nepal, 1985 - 1995 (engelstalig).** isbn 90-5328-164-9
- 273 1998 **SNV - Nepal, 1985 - 1995 (Hoofdbevindingen en samenvatting)**
- 274 1998 **Evaluation of SNV in Benin, Nepal and Bolivia (Summary evaluation report)**
- 275 1998 **Egypt.** Evaluation of the Netherlands Development Programme with Egypt, 1975-1996 (Volume 1 - Summary Report). isbn 90-5328-198-3
- 275 1998 **Egypt.** Evaluation of the Netherlands Development Programme with Egypt, 1975-1996 (Volume 2 - Main Report). isbn 90-5328-199-1
- 276 1998 **Egypt.** Evaluation of the Netherlands Support to Water Management and Drainage, 1975-1996 (Volume 3 - Sub-Report). isbn 90-5328-185-1
- 277 1998 **Bolivia.** Evaluation of the Netherlands Development Programme with Bolivia. Main Findings and summary (Volume 1 - Summary Report). isbn 90-5328-205-X
- 277 1998 **Bolivia.** Evaluation of the Netherlands Development Programme with Bolivia. (Volume 2 - Main Report). isbn 90-5328-204-1
- 278 1998 **The Netherlands Programme Aid to Bolivia (Volume 3 - Sub Report).** isbn 90-5328-155-X
- 279 1999 **Diamonds and Coals.** Evaluation of the Matra programme of assistance to Central and Eastern Europe, 1994-1997 (Summary evaluation report). isbn 90-5328-229-7
- 279 1999 **Diamonds and Coals.** Evaluation of the Matra programme of assistance to Central and Eastern Europe, 1994-1997 (Evaluation report). isbn 90-5328-230-0
- 280 1999 **Cofinancing between the Netherlands and the World Bank, 1975-1996 (Volume 1 - Summary Report).** isbn 90-5328-232-7
- 280 1999 **Cofinancing between the Netherlands and the World Bank, 1975-1996 (Volume 2 - Main Report).** isbn 90-5328-231-9
- 281 1999 **Hulp door handel, evaluatie van het Centrum tot Bevordering van de Import uit ontwikkelingslanden.** isbn 90-5328-246-7
- 282 1999 **Palestinian territories, review of the Netherlands development programme for the Palestinian territories, 1994-1999.** isbn 90-5328-245-9
- 283 1999 **Oret/Miliev review 1994-1999** Assisting developing countries to buy investment goods and services in the Netherlands. isbn 90-5328-248-3
- 284 2000 **Institutional Development** Netherlands support to the water sector. isbn 90-5328-274-2
- 285 2000 **Onderzoek naar de samenwerking tussen Mali en Nederland 1994-1998** isbn 90-5328-278-5
- 286 2001 **Smallholder Dairy Support Programme (SDSP) Tanzania** Inspection of its identification, formulation and tendering process isbn 90-5328-298-x
- 287 2001 **De kunst van het Internationaal cultuurbeleid 1997-2000** isbn 90-5328-300-5
- 288 2002 **Health, nutrition and population** Burkina Faso Mozambique Yemen isbn 90-5328-301-3
- 289 2002 **Cultuur en Ontwikkeling** De evaluatie van een beleidsthema (1981-2001) isbn 90-5328-302-1
- 289 2002 **Culture and Development** Evaluation of a policy (1981-2001) isbn 90-5328-305-6
- 290 2003 **Agenda 2000** Hoe Nederland onderhandelt met Europa isbn 90-5328-307-2
- 291 2002 **Nederlands schuldverlichtingsbeleid 1990-1999** isbn 90-5328-306-4
- 292 2003 **Resultaten van internationale schuldverlichting 1990-1999** isbn 90-5328-310-2
- 292 2003 **Results of International Debt Relief 1990-1999** isbn 90-5328-314-5
- 293 2003 **Netherlands-FAO Trust Fund Co-operation 1985-2000** isbn 90-5328-308-0
- 294 2003 **Co-ordination and Sector Support** An evaluation of the Netherlands' support to local governance in Uganda, 1991-2001 isbn 90-5328-311-0
- 295 2003 **Behartiging van de buitenlandse belangen van de Nederlandse Antillen en Aruba** Een evaluatie van de rol van het Ministerie van Buitenlandse Zaken isbn 90-5328-316-0
- 296 2003 **Poverty, policies and perceptions in Tanzania** An evaluation of Dutch aid to two district rural development programmes isbn 90-5328-337-4
- 297 2004 **Over solidariteit en professionalisering** Evaluatie van Gemeentelijke Internationale Samenwerking (1997-2001) isbn 90-5328-341-2
- 297 2004 **Onderzoek naar de kwaliteit van in 2002 afgeronde decentrale evaluaties** Eindrapport isbn 90-5328-344-7

*) Niet meer beschikbaar

Ministerie van Buitenlandse Zaken | Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag | Nederland

Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie | 2004

ISBN 90-5328-344-7

Bestelnummer: BZDR 6222/N

evaluation

evaluation

Ministerie van
Buitenlandse Zaken

B Z D R 6 2 2 2 / N